Budapest, 1899. Negyedik évfolyam. 252. szám. Kedd, szeptember 12.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, ½ évre 7 frt, ¼ évre 3 frt 50 kr, egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Munka.

Budapest, szeptember 11.

(s.) Megint egy kis szociális politika, amelyet rendőr nélkül csinálnak. Ujabb jele annak, hogy alaposan befejeződött a guvernementális politikának az a korszaka, amelyben az államhatalmat csak a karhatalom, az állambölcseséget kizárólag a rendöri ész képviselte. A munkásügyi politikát, ugy látszik, államférfiak fogják ezután intézni, nem rendőrfelügyelők és csendőrkáplárok. Erre vall ismét *Hegedüs* Sándornak az az irása, amelyet a székesfővárosnak és a budapesti iparkamarának küldött.

Az az irás egy mindinkább égető társadalmi kérdés megoldásának vág neki bátor elmével, okos szivvel. Ugy hivják ezt a kérdést hivatalosan, hogy *munkanélküliség*. A hivatalos emberek hátborzongással gondolnak reá már jó pár esztendeje, különösen itt a fővárosban. És a nem-hivatalos ember is, ha van benne emberséges érzés, szánalommal és borzalommal emlékszik arra a rémesen naturalisztikus szinjátékra, amelyet a főváros utcái szoktak látni olykor-olykor, amikor az éhes proletárhad legéhesebbjei vonulnak végig a paloták közt, szivökben lángoló gyülölettel, ajkukon forradalmi szóval. A legéhesebbek. A nyomor hierarkiájának is a legalsó rendje. Boldogtalanabbak azoknál, akik dolgoznak és éheznek. Azoknak van munkájuk és kenyerük is van, csak *elég* kenyerök nincs. Ezeknek se munkájuk, se kenyerük.

Nyolc esztendeje, hogy az a szerencsétlen osztály *hivatalosan* létezik. A népszámlálás konstatálta, hogy *van*. De csak két-három éve annak, hogy egyebet is konstatáltak: azt, hogy segiteni *kell* rajta. És azóta sok derék, okos ember törte a fejét azon, hogyan *lehetne* segiteni. És most végre előáll a miniszter és megmutatja, hogyan *fognak* segiteni a bajon.

A miniszter leiratában a leghelyesebb utat jelöli meg; azt az utat, amelyen el lehet jutni a munka nélkül való, de munkára kész szegény ember nyomoruságának az emberi lehetőség szerint való enyhitéséhez. Nem az a baj ugyanis, hogy nincs elegendő munka, hanem az, hogy a munkaalkalmaknak a munkakereslethez való viszonya nincsen szabályozva. Mihelyt a *munkaközvetités* helyesen szervezve van, rögtön megszünik a munkanélküliség mint társadalmi baj. Lesznek munkások, akik igy sem kapnak munkát és munkaadók, akik igy sem tudnak elegendő alkalmas munkásra szert tenni, de nem lesz többé a baj általános: megszünik társadalmi kérdés lenni, megszünik társadalmi veszedelem lenni. Ezért kell egy uton haladnia a munkanélküliség orvoslásának a munkaközvetités szervezésével. Ahol egyéb kisérletek történtek, ott mindenütt kudarc lett a vége. A németországi munkáskolóniák csak arra jók, hogy a dologkerülőknek ideig-óráig meleg puha fészket adjanak és témával lássák el a csufolódó szociálista sajtót. Svájcban sem jutottak sokkal messzebb a hasonló természetü humanitárius intézmények, noha a svájciak okosabban csinálták, mint a doktrinér németek. A munkanélküliség orvoslása csak ugy lehet gyökeres, ha az *okát* szüntetik meg. Ha az, aki munkát keres, biztosan, gyorsan és ingyen megkapja a nekivaló helyet és az, akinek munkásra van szüksége, tudja, hová forduljon érte: akkor helyreáll a kellő egyensuly; akkor csak épp annyi munkás lesz munka nélkül, amennyivel több a munkakereső, mint a munkaalkalom.

Ennek a célnak az elérésére a legelső és legfontosabb feltétel a munkaközvetités helyes szervezése. Akik eddig nálunk ennek a kérdésnek a megoldásával foglalkoztak, főképpen arra nézve nem tudtak megállapodni, hogy állami, vagy városi, vagy egészen önálló jellegü legyen-e a munkaközvetitő intézet? A miniszter leiratának legnevezetesebb érdeme az, hogy ezt a legnehezebb kérdést oldja meg, és pedig, minden jel szerint, a lehető legszerencsésebben. A miniszter e részben semmiféle külföldi példát nem utánoz. A külföldön néhol állami munkás-irodák, részint — mint Németországban — városi munkaközvetitő intézetek végzik a közvetitést; Franciaországban tulnyomóan a magánvállalkozás kezében van az ipari munkások elhelyezése. Ezeken kivül a külföld iparos államaiban maguk a szervezett munkások is tartanak fenn jól müködő közvetitő intézeteket. A magyar munkaközvetitő-intézet — ha a miniszter terve megvalósul — a kereskedelmi és iparkamarák mellett szervezendő önálló intézmény lesz, amelynek fenntartásához az állam is, a községek is megfelelő támogatással fognak hozzájárulni, s amelynek szervezetében és munkájában részt kapnak ugy az önálló iparosoknak, mint a munkásoknak a szaktestületei. Az intézet müködésére választmány fog felügyelni, amelyben a munkaadók is, a munkások is, de ezenfelül arravaló nem érdekelt férfiak is helyet foglalnak. Budapesten — ahol az intézetnek legfontosabb a hivatása — föltétlenül képviselve lesz benne a főváros, az Országos Iparegyesület s a kereskedelmi és iparkamara. És valamennyi fölött legfőbb felügyelőképpen ott lesz az állam a maga erejével és pártatlanságával.

Ez a szervezet az, amely a mi viszonyaink között a leghelyesebbnek látszik. Legközelebb áll ez a megoldás ahhoz a módhoz, amelyet az Országos Iparegyesület köréből nagytekintélyü férfiak mint legcélszerübbet jelöltek meg. És *Hegedüs* miniszternek sze-

TÁRCA.

Mergitur!*)

— 1899. szeptember 11. —

Irta: *Ábrányi Emil.*

Szép voltál, *belle France!* Többé nem vagy az már,
Mert ártatlant itélsz el s nincs szived!
Egykor szerelmes volt beléd a föld. Most
Kiábrándult lelkéből számkivet.
Ah, árulót kerestél? Megtaláltuk!
Egy áruló van itt csak — ten-magad!
Elárulod bösz daccal az Igazság
Szent istenét s fenséges multadat!

*

Mikor levertek: sirtam! . . . A jövőben
Ha győznél: jobban gyászolnék talán.
Ha győznél? Nem, nem! Büszke a dicsőség,
Társúl nem áll romlott nép oldalán.
Olyan sereg, mely elbukott Szedánnál,
És célját, üdvét abban látja ma,
Hogy *egy* embert, egy ártatlant, leverjen:
Olyan sereg nem győzhet már soha!

*

A kapitány boldog lesz börtönében!
Egész világ részvéte vele sir
S nem hagyja, hogy idő előtt letörjön,
Mert milliók vonzalma büvös ir.
De rád mi sors vár, nemzetek Macbethje?
Gúny, megvetés a régi dísz helyett,
Szélhámosok helyeslő tapsa nappal,
És éjjel: gyötrő lelkiismeret!

*

Jaj annak, aki ártatlant itél el!
Lehet hatalmas egy időre még,
De mint Heródes: önnön undorának
Beteg tüzében lassankint el-ég!
Az ártatlannak minden könnye tenger,
Vér-tenger lesz! Minden sohajja egy
Dúló vihar! . . . S hajód e fergetegben,
Ó sülyedt Frankhon, végképp tönkre megy!

*) Páris jeligéje: *Fluctuat, nec mergitur.*

A zárgondnok.

(*Alsó-bácskai történet.*)

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: ***Papp Dániel.***

A ráncsevói monostor az elődök hibái s az utódok vétkei következtében rossz anyagi helyzetbe került. A termés nagy részét megette a rozsda, a gulyát betegség pusztitotta s az archimandrita e közben ötezer forinton pásztorbotot vett, meg egy nagy ezüstlámpát. Mindez rendkivül meggyorsitotta a birói eljárás menetét s március elején már mindenki tudta, hogy a barátoknak legközelebb le fogják foglalni nem a szakállukat, hanem a boraikat. De a barátok erre cselhez folyamodtak. Mindnyájan levonultak a pincébe, különböző kaucsukcsövekkel összekötötték a hordókat, ként, vizahólyagot, csersavat, üres palackokat hordtak össze s a fehér borokat szorgalmasan tisztitották, az erősebb fajtát lefejtették, s különösen midőn az erdő szélén kocsi mutatkozott, vagyis azt lehetett hinni, hogy jön a végrehajtó, gyorsan meggyujtották a lámpákat, s a borokat minden cél nélkül össze-vissza töltögették. A barátok szándéka világos volt: mindenáron meg akarták akadályozni, hogy a boraikat lepecsételjék és elszállitsák. A takarékpénztár ügyésze már tudott is erről a machinációról s aznap, mikor megkapta a végrehajtást elrendelő végzést, a barátok pedig megkezdték a borkezelést, sietve zárgondnok után nézett. Nem nagyon bosszankodott, mert tudta, hogy a barátok egy hétnél, két hétnél tovább nem akadékoskodhatnak, (lehet, hogy azalatt pénzt akarnak szerezni); különben is sokfelé vásár volt, a szántás is elkezdődött, rossz volt az ut s fuvart ugy sem lehetett volna egyhamar kapni. Fődolog volt hát, hogy mig az akadályok elmulnak, alkalmas zárgondnokot lehessen a klastromban hátrahagyni. Az ügyész olyan megbizható férfiut keresett, aki egészséges testalkatu legyen, lehetőleg görög orthodox vallásu s természetesen bornemissza. Ez az utóbbi föltétel az ügyészt közel hozta az örüléshez. Órákig gondolkozott, hogy kit vigyen magával zárgondnoknak, eszébe jutott minden ismerős gazda, iparos és nyugdijas őrmester, aki csak alkalmas lett volna a zárgondnokságra, de utoljára is be kellett látnia, hogy itt a nőkön és csecsemőkön kivül az egész környéken egyáltalában nem találhat bornemisszát. Végre a segédje volt az, aki az iszákosságtól rekedt hangon figyelmeztette főnökét, hogy a Kalvária-soron lakik egy nyugalma-

Lapunk mai száma tizenhat oldal.

rencsés szemére, helyes tapintatára vall, hogy a sokféle tervezgetés tömegéből ki tudta választani és megvalósitható formába tudta önteni azt az eszmét, amely legbiztosabban mutat a kivánatos cél felé.

A miniszter most azzal a felhivással fordul a fővároshoz és a budapesti kamarához, hogy tanácskozzanak vele a munkaközvetitő intézet létesitése felől. Még pedig gyorsan. Mert Hegedüsnek az a kivánsága, hogy az első, a legfontosabb, a budapesti intézet már a télen meglegyen és megkezdje a munkáját. Segiteni akar a bajon nemcsak jól, hanem gyorsan is. Reméljük, hogy a főváros — amely már két év óta foglalkozik a munkanélküliség ügyének a rendezésével, s amely ebben a dologban meg is kereste támogatás végett az Országos Iparegyesületet, nemkülönben a kamara is meg fogja ragadni az alkalmat arra, hogy teljesitse egy nehéz és elmulaszthatatlan kötelességét. A tanácskozásokba remélhetőleg bevonják az Iparegyesületet is, amelynek vezetői már eddig is sok becses anyagot szolgáltattak a kérdés rendezéséhez. És reméljük, hogy a megoldás olyan jó lesz és olyan gyors lesz, a milyen jó a miniszter szándéka, a milyen gyors az elhatározása és a milyen helyes az ut, amelyet a megoldásra megjelölt.

És a budapesti szervezetből, reméljük, gyorsan fog kinőni *a nagy kérdés országos rendezése*. Mert noha a baj itt, a fővárosban a legégetőbb, tévedés volna azt hinni, hogy budapesti lokális baj csupán. Jelentkezik az az egész országban, még pedig egyre érezhetőbben. A vidéken hála Istennek, egyelőre több dolga van a megelőzésnek, mint az orvoslásnak; és a vidéken sok helyen inkább munkáshiány van, mint munkásfölösleg; de ez a baj nem igen kisebb amannál. Szükséges a munkásanyag helyes megoszlása a vidék iparának érdekében épp ugy, mint a munkások megélhetése szempontjából.

A munkanélküliség kérdésének rendezésével a szociális bajok száma megfogy egygyel, még pedig nem is a legkisebbel. A munkáskérdés első sorban a megélhetés kérdése, és az osztályharcnak egyik legveszedelmesebb fegyverét csavarjuk ki az izgatás kezéből, ha munkát adunk a dolgozni akaróknak, kenyeret az éhezőknek.

A kereskedelemügyi minisztert elismerés illeti meg ezért a legujabb intézkedéseért. Okos és emberséges, helyes célra tör és helyes uton indul. Hegedüs Sándor erőteljes iparpolitikája mellett, ime, kibontakozni látjuk az ő erőteljes és bölcs munkáspolitikáját is. Arról a helyről, ahol az ipar fejlesztésének valóságos renaissancea indult ki mostanában, a munkásokról való gondoskodásnak is derék és rendszeres kisérlete jelentkezik. Nagy igazságnak jelentős bizonyitéka ez: azé a nagy igazságé, hogy az iparfejlesztés meg a munkásérdek nem ellentétek, hanem a helyes iparfejlesztés a valóságban *munkásérdek*, a munkásérdekek helyes felkarolása elsőrendü *ipari érdek* s a kettő együtt: *a leghelyesebb szociális politika.*

BELFÖLD.

Széll Kálmán Bécsben. *Bécs*ből táviratozzák, hogy *Széll* Kálmán miniszterelnök ma reggel odaérkezett és délután ½3 órakor ő felsége hosszabb kihallgatáson fogadta. A bécsi jelentések mind megegyeznek abban, hogy a miniszterelnök bécsi utja a delegáció kérdésével van kapcsolatban, amely elé az osztrák politikai helyzet komoly nehézségeket gördit. A miniszterelnök az audiencia után *Goluchowski* külügyminiszterrel és *Kállay* közös pénzügyminiszterrel tanácskozott. A miniszterelnök alkalmasint csak holnap délután utazik vissza *Budapestre.*

Miniszterek agyarkodása. Egy ifjuceh lapban nemrég az a hir jelent meg, hogy báró Aerenthal szentpétervári nagykövetnek osztrák miniszterelnökségét gróf Goluchowski támogatja leginkább, igy akarván megszabadulni legveszélyesebb vetélytársától. A magyar kormány félhivatalos lapja, a *Magyar Ujság* ma erre nézve azt a meglepő megjegyzést teszi, hogy ennek a gróf Goluchowski ellen irányzott gyanusitásnak *dr. Kaizl osztrák pénzügyminiszter a szerzője.* Ebből aztán az derülne ki, hogy vagy máris van, vagy legközelebb lesz *konfliktus a közös külügyminiszter és az osztrák pénzügyminiszter között.* Ime, az osztrák válságnak egy eddig ismeretlen epizódja.

A második pénztári negyed. A pénzügyminisztérium ma tette közzé az 1899. április-juniusi évnegyedre vonatkozó pénztári bruttókimutatást. A bevételek összege 114,346.088 frt 21½ kr volt, az 1898. április-juniusi évnegyeddel szemben 3,268.386 frt 78½ krral kevesebb. A kiadások 114,720.335 frt 82 krt tettek, azaz 1,246.011 frt 6 krral többet, mint a mult esztendő megfelelő szakában. Az államvasuti beruházások 4,956.689 frt 32½ kros összege 2,235.869 frt 95½ krral nagyobb a tavalyiaknál. Ezt az átmeneti tételt figyelembe nem véve az 1899. április-juniusi kezelés eredménye 4,514.398 frt 41½ krral kedvezőtlenebb.

A mocsai tortura. Komáromból jelentik, hogy a mocsai emberkinzás miatt felfüggesztett megyei tisztviselők ügyében ma döntött a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya. Az erre vonatkozó távirat igy szól:

A komárommegyei közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya ma *Sárközy* Auról főispán elnöklete alatt tartott ülésében a mocsai emberkinzás ügyéből folyólag inditott fegyelmi ügyeket intézte el: *Ghyczy* Dénes alispán ellen a fegyelmi eljárást *beszüntette*, ellenben *Konkoly-Thege* Lajos gesztesi főszolgabirót, a fölmentést inditványozó ügyészi inditvány ellenére *200 frt pénzbüntetésre itélte.* Ugyanezen ülésben *Dávidházy* János tatai főszolgabiró fegyelmi ügyében az ügyész konkrét inditvány tételére utasittatott.

A főispán elnököl, az alispánt felmentik, a főszolgabirót pedig nagynehezen elitélik — hivatalvesztésre? Ó nem, csak 200 forint pénzbüntetésre. Mely szigor! Milyen kegyetlen dezavuálása a tiszti ügyésznek, aki a főszolgabirót is fel akarta mentetni. A főispán elnököl....

Horánszky Abauj-Szepsiben.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Kassa, szeptember 11.

Rendkivül lelkesedéssel ünnepelték tegnap *Horánszky* Nándort abauj-szepsii választói. Az egész kerület polgársága egybegyült üdvözletére és pártkülönbség nélkül rokonszenves érdeklődéssel hallgatta a kiváló politikus nagyfontosságu fejtegetéseit.

Szombaton este érkezett meg Horánszky Kassára, ahol szeretettel és lelkesedéssel üdvözölték. A Schalkház-nagyvendéglőben Horánszky tiszteletére barátságos lakoma volt, amelyen nagyszámu kassai 48-as polgár vett részt.

Másnap reggel utazott Horánszky vagy száz kassai polgár kiséretében Szepsire, hol beszámolóját megtartotta. A pályaudvaron a szepsiek százai riadó éljenzéssel fogadták. *Fodor* szepsii plébános emelkedett szellemü beszédben üdvözölte, amelyre *Horánszky* meghatottan válaszolt. Azután hosszu kocsisor kisérte be a városházára, ahol beszámolóját tartotta meg.

A nagy lelkesedéssel és tetszéssel fogadott beszámoló után, több száz teritékü bankett volt, amelyen a környék előkelősége teljes számban megjelent. Ott voltak többek közt: Szentiványi Árpád, Hock János, Blaskovits Ferenc, országgyülési képviselők, Pallavicini őrgróf, Géczy Gyula főszolgabiró, Bornemissza Lajos volt képviselő, Sziklay Ede földbirtokos, dr. Senka, Ragályi Lajos képviselő, Beresinszky kerületi esperes, Péchy Andor András pénzügyigazgatósági elnökhelyettes, Olcsváry királyi táblabiró, Bánó József volt képviselő, báró Sardagna János, Szekeres Ödön prémontrei jószágigazgató, dr. Klein Ede, Harsányi József országgyülési képviselő, Fábián Imre premontrei tanár, Gedeon Aladár fő-

---

zott törvényszéki irnok, egy sajátságos ember, bizonyos Sztojan Kovácsevics. Az csak vizet és langyos kávét iszik s szerény jövedelmét ugy fokozza, hogy a diákok közt galambokkal kereskedik; ezen foglalkozása közben már maga is egészen galambbá változott. Sem dohány, sem ital nem kell neki, istenkáromló szókat nem ejt ki a száján, de egypár forintra mindig rá van szorulva s igy egészen jó lesz a klastromba zárgondnoknak. „Brávó — mondta az ügyvéd — ez az én emberem. Szaladjon mindjárt érte. Azután menjen a végrehajtóért is meg a becsüsért. Azonnal indulunk Ráncsevóra."

A végrehajtó sárga homokfutó kocsija késő délután érkezett a klastrom elé. Négyen szálltak ki belője: az ügyvéd, a végrehajtó s a becsüs után legvégül a zárgondnok. Sztojan Kovácsevics vidám öreges ur volt s miután a kolostor vendégei a jegyzékbe veendő hordók után az összes pincehelyiségeket és kamarákat átkutatták, a barátok legelőször is őt kinálták meg szilvóriummal. „Ötven éves" — jegyezte meg a perjel. „Köszönöm — válaszolt a zárgondnok — én inkább tejet kérek. S ha árpakávéval nyujtják, hálás leszek a vendégszeretetért." Erre a perjel megvakarta a fülét s zavartan nézett a diakonusra.

Egy negyedóra mulva aláirták a foglalási jegyzőkönyvet, a végrehajtó, az ügyvéd s a becsüs kocsira szálltak, miután az ügyvéd előzőleg három napra kifizette a zárgondnokot. „Vigyázzon Sztojan Kovácsevics, — mondta neki — kisérje figyelemmel a borkezelést s este vegye magához a pincekulcsot. A tisztelendő atyák szives előzékenységében nincs oka kételkednie." A kocsin mosolyogva sugta a végrehajtónak: „Ezt ugyan nem fogják leitatni."

Sztojan Kovácsevics vastag szürke felöltőjében a pinceajtó elé ült, később lement a lépcsőkön, egy ideig szemlélte a sürgős munkát, aztán visszaült az aitó elé s a kolostor galambjait kezdte magához csalogatni. Az udvaron, a templomocska körül fü nőtt, a harangok később bőjti vecsernyére szóltak s egyes barátok ekkor bementek a szentély ajtaján, de a nagyobb részük lenn maradt a pincében. Sztojan Kovácsevics diesérte szorgalmukat. De vigyázott, hogy aki feljön a pincéből, nem hoz-e magával telt palackokat vagy hordócskákat. Tudta, hogy itt a sajátságos körülmények folytán csak végrehajtás után lehet csempészni. Mert a kolostorból elszállitani nem lehetett bort, mivel akkor másokat is be kellett volna avatni a titokba a barátoknak. A kolostorban magában pedig hiába rejtettek volna el bort a barátok, mivel a végrehajtó ugyis ráakadt volna. Fődolog volt hát a végrehajtó távozása után ügyelni és józanul maradni a zárgondnoknak.

Ez pompásan ment. Este hét órakor feljöttek a barátok, a perjel bezárta a pinceajtót, átadta a kulcsot Sztojan Kovácsevicsnek, azután fölvezette az emeletre, megmutatta neki a szobáját s meghivta vacsorára. „Egyszerü böjtös ételeink lesznek — mondta a perjel — kecsege olajos paradicsomlében, párolt tök tojás- és morzsatöltelékkel, mákos tészta és friss juhturó; előbb egy kevés olasz saláta is" — tette hozzá mosolyogva. A zárgondnok szájában összefolyt a viz. Gyorsan lekefélte a kabátját s a perjel oldalán lement a refektóriumba. Ott az arkimandrita előtt tisztelettel meghajolt s leült a helyére. Teritéke mellett három palack bor állt: egyik vérvörös, a másik halványsága, a harmadik tüzes aranyszinü. A perjel félretolta a palackokat Sztojan Kovácsevics mellől. „Mire való volt ezeket az üvegeket ide tenni! — korholta a diakonust — hozzatok a zárgondnok urnak friss forrásvizet." A zárgondnok hálás mosolylyal köszönte meg a figyelmet s kanalával kettétörte egy csuka hátát. Gondja volt rá, hogy a halnak csak a feje s a farka maradjon a paradicsomban. Pompás étvággyal evett s a kövér, sós ételekre bőven itta a friss forrásvizet.

— Az felfujja — jegyezte meg az arkimandrita jóságosan.

— A zárgondnok ur nem iszik szeszes italt — felelt Sztojan Kovácsevics helyett a perjel.

— De egy kevéskét, abból az édesből — ismételte az arkimandrita.

A perjel ujra tiltakozott: „Ne tessék őt erőltetni, főtisztelendő ur." Ezzel teljesen megnyerte a zárgondnok bizalmát. „Ön oly szeretetreméltó — mondta Sztojan a perjel felé fordulva — hogy az ön egészségére igazán iszom egy kortyot!" S töltött a poharába az italból, melyet a perjel nem tolt el nagyon messzire, csak éppen annyira, hogy kinyujtott karral el lehessen érni. Nemes, két puttony aszuszőllőre eresztett bor volt az; sötét topázfényü, kevés fanyarsággal. A zárgondnok el volt ámulva; bor alatt — amennyire ifjukorára emlékezni tudott — vagy valamely savanyu, csipős italt értett, vagy erős, metsző óbort, a tulérett almáéhoz hasonló izzel. De ez a bor egészen másforma volt; a méz és az őszi barack kesernyés ize volt benne elkeverve s igy a korty is kissé hosszura nyult. Azt lehetett hinni, hogy a zárgondnok orra mindjárt összenő a pohárral. De nem történt igy, a pohár visszakerült az asztalra s Sztojan Kovácsevics széles gödrös orra természetes vörösségében ragyoghatott. Ha tovább is igy iszik — gondolta ekkor a perjel — ezen vörösség meg lesz indokolva. De nem mondta ezt ki, hanem kezet szoritott a zárgondnokkal, miközben ez boldogan szólt: „Örülök, tisztelendő perjel, hogy önben nemes pártfogóra s önzetlen jóakaróra leltem. Éltesse az isten!"

Az arkimandrita ez alatt csöndben távozott s a barátok most közelebb tolták székűket és poharaikat a zárgondnokhoz. „Semmi, semmi — tiltakozott a perjel — Sztojan Kovácsevics ur

szolgabiró stb. stb. Forgách István és László grófok táviratban mentették ki elmaradásukat.

Az első felköszöntőt *Fodor* plébános mondotta. Lelkes szavakban üdvözölte Horánszkyt, aki — ugymond — harmine esztendeje önzetlenül szolgálja a hazát. Sok sulyos megpróbáltatáson ment át Horánszky a választások óta, elvének dicsőséget szerzett, de ő elmondhatja, hogy az a szeretet, melylyel a képviselőházba küldték, ma is megingathatatlan ebben a kerületben.

Géczy Gyula főszolgabiró, Horánszky volt ellenjelöltje szólalt fel azután. Az egy alapon álló politikai pártoknak egyesülése — ugymond — nagy részben Horánszky érdeme. A pártpolitikai körülmények a legutóbbi választásoknál szembeállitották őt Horánszkyval. Most bevallhatja, hogy mindenkor meghajolt Horánszky államférfiui nagysága előtt és akkor is büszke volt nemes ellenfelére, amikor csatázott vele. Azóta megváltozott a politikai helyzet s szóló most az első, aki Horánszky lobogója mellé áll, hogy a közjóra irányult munkájában csekély erejével támogassa. Élteti Horánszkyt.

Nagy figyelem mellett szólalt fel *Horánszky* Nándor.

A képviselőválasztások alkalmával — ugymond — a politikai szellő erősebben fujdogál, mint normális időben. S ez jól van igy, mert a választásoknál ütköznek össze az eszmék és a törekvések és amennyiben a harc nemes, okvetlenül győz az igazság. Politikának egy ilyen erős szele volt az, amely a megelőző általános választásoknál a politikai érdeklődést felkavarta és magával ragadva az ő egyéniségét is ide ebbe a választókerületbe helyezte. Szerencsére ez a talaj szerfelett termékeny hazafiui érzelmekben, törekvésekben, nemes felfogásban és a lelkesedésben minden iránt, amely az ország javára irányul. Bárcsak az országnak minden kerülete ehhez hasonló volna, mert akkor be lehetne tölteni azt a missziót, mely az európai népfajok közt e hazára vár, megóva a multak dicsőségét, előrehaladjon a jövő fejlődésében. Szólónak mindig az volt a jelszava, hogy első a haza érdeke, hogy mindenkor térdet kell hajtani ama nagy kötelességek előtt, melylyel a hazának tartozunk. Igy fogta fel missziójét mindig.

Ily irányu munkálkodásában van egy pont, amelyre — ugy látja — hogy némi méltánylással tekint az ország közvéleménye, amelyre előtte szóló is utalt s amely a homogén politikai erők egyesitésének a munkája. Nem a harc elől való kitérést jelenti ez a munka. Szónok teljes életében a nemes harc embere volt, hanem jelenti az a törekvés azt a meggyőződést, hogy az egy alapon álló politikusoknak együttesen kell küzdeniök ama nagy célokért, amelyeknek ezen az alapon kell megvalósulniok. (Lelkes tetszés.) Az egy közjogi alapon álló elemeknek egymás ellen való küzdelmét mindig testvérharcnak, az örökség feletti veszekedésnek tekintette, amely civódásban veszendőbe volt menendő az örökség maga. (Éljenzés.) Az utóbbi események arra tanitották, hogy első sorban a viszálynak ama magvait kell megszüntetni, amelyek megakadályozták az egy alapon állók egyesülését. Ezért harcolt s az ezért való küzdelemben bele a mult télen öntudatosan és tervszerüen. A politikai életben most először mondja ezt ki és a jövő története meg fogja mondani, hogyan történt mindez, de konstatálhatja, hogy a küzdelem sikerre vezetett, melynek alapján a fellendülésnek oly korszaka fog következni, melynek gyümölcse a haza javára szolgál. (Éljenzés.)

Örvend azon, hogy törekvésének sikere ide is elhatott, hogy egyesültek az egy alapon álló elemek, megszüntetvén a testvérharcot és egymással vállvetve küzdenek. Ebben a küzdelemben ne foglalkozzunk a multtal, mert az felzavarhatná a jelent. (Éljenzés.) hanem érezzük mind, hogy a közélet megtisztulásának talajára helyezkedvén, ezen a téren találkoznunk kell a nemes munkában és versenyben, amelynek eredménye áldás lesz a hazára. Midőn még előtte szóló szavain különös örömét nyilvánitaná, választókerületének polgáraira üriti poharát. (Hosztartó, lelkes taps és éljenzés.)

Szentiványi Árpád abból a lelkesedésből, amelylyel Horánszkyt választói fogadták, ugy látja, hogy nemcsak ott Budapesten szeretik, hanem szeretik itt is s ez különös örömére szolgál. Tudja, hogy vannak még olyanok, akik a régi állapotokat, amikor nem a jog és törvény uralkodott, szeretnék visszaállitani. Géczy Gyula szavaiból meggyőződött arról, hogy itt őszinte a kibékülés. Azokat élteti, akik őszintén csatlakoztak az uj rendhez.

Sziklay Ede inditványára a következő üdvözlő táviratot küldték *Széll* Kálmán miniszterelnökhöz:

> A szepsii választókerületnek Horánszky Nándor beszámolója alkalmával egybegyült választói nagyméltóságodnak hódolatukat és üdvözletüket küldik.

Általános óhajtásra *Hock* János szólalt fel azután, akinek lelkesedéssel elmondott felköszöntője valósággal magával ragadta a közönséget. Szellemes szavakban élteti a nemzeti párt volt vezérét, mostani pártjának kiváló tagját, gróf Apponyi Albertet. Szavainak hatása alatt Apponyinak a következő üdvözlő táviratot küldték:

> A szepsii választókerület szeretett képviselőjének, Horánszkynak beszámolója alkalmából lelkesedéssel üdvözli az egyesült szabadelvüpárt büszkeségét, a jellemnek és az önzetlen politikusnak örök mintaképét: gróf Apponyi Albertet. Isten tartsa meg méltóságodat családja és hazája javára sokáig. *Sziklay* Ede, pártelnök.

Stekker Károly kassai ügyvéd a kassai függetlenségi pártiak nevében élteti Horánszky Nándort s éles szavakban kel ki ama függetlenségi politikusok ellen, akik lesből az uj rend ellen törnek. A kassai 48-as párt ezekkel nem vállal szolidaritást.

Éltették még *Hock* Jánost, *Sziklay* Edét, *Fodor* plébánost. Végül még *Horánszky* Nándor éltette a sajtót és annak jelen volt képviselőit, akiknek nevében *Béla* Henrik nagy tetszés mellett válaszolt.

A bankett kedélyes hangulatban a késő délutáni órákig tartott.

•

Sok küldöttség is tisztelgett *Horánszky* Nándornál. Többek között Olcsváry Elek kir. táblabiró vezetése mellett a kerületi választók egy küldöttsége, dr. *Scerfus* Dezső egészségügyi tanácsos, sanremoi osztrák és magyar konzul vezetése mellett a stoószi gyógyfürdő küldöttsége.

KÜLFÖLD.

Az osztrák helyzet. Az osztrák parlamenti többség vezérei mind együtt vannak Bécsben és bizalmas tárgyalásokat folytat velük *Thun* gróf miniszterelnök. Ugy látszik, most már csakugyan komoly az a törekvés, hogy a parlament munkaképessége helyreállittassék. Ez a törekvés élénken hatja át az uralkodót is, aki ma hosszabb kihallgatáson fogadta Kathreint, a katolikus néppárt elnökét. Kétségtelen, hogy ő felsége ugyanazt a szerepet szánta Kathreinnak, mint amelylyel *Chlumeckyt* megbizta, aki azonban a németek hajthatatlansága következtében nem tudott eredményt elérni. *Kathrein* kis népszerüségnek örvend a német pártok közt, a mióta a *Badeni-kormány* erőszakoskodásai miatt ott hagyta a képviselőház elnöki székét, de éppen ebben a méltóságában gyöngeségének annyi tanujelét adta, hogy őt nem tartják annak a férfiunak, aki Ausztriát mai válságos állapotából kivezesse. A bécsi lapok a „személyi hirek“ közt gróf *Clary* stájerországi helytartónak a megérkezését is jelentik. Beavatott körökben azt tartják, hogy Clary grófnak is előkelő szerepet szántak a válság megoldásában, és nem lehetetlen, hogy *Kathrein* missziójának meghiusulása esetén neki jut a kibékités feladata.

E közben összeült a *katholikus néppárt*, amely az utóbbi időben sokat fáradozott a megegyezés érdekében. Az összes tagok energikusan hangoztatták a megegyezés szükségességét és kimondották, hogy a katholikus néppártnak ebben az irányban érvényesitenie kell minden befolyását. A tanácskozás további menetére és a határozatokra nézve szigoru titoktartást fogadtak, de valószinünek tartják, hogy már a napokban a jobboldal végrehajtó bizottságának ülésén elő fog állni pozitiv javaslatával.

Sok reményt füznek *Fuchs* képviselőházi elnök akciójához, aki a német pártok és a jobboldal vezéreit közös értekezletre hivta össze.

A mérsékelt pártok természetesen most már jobban biznak a megegyezés lehetőségében, bár sok függ a német nemzetiek magatartásától. Vezérük *Wolf* képviselő erre nézve nyilatkozott tegnap Leibnitzban. Fenyegetődzött, hogy a delegációnális választásokat még élete árán is meg fogja akadályozni. A delegáció tagjainak megválasztása szerinte csak ugy válhatik lehetségessé, ha a kormány a nyelvrendeleteket törvényen kivül helyezi és a Magyarországgal való kiegyezést revideálják. Gróf *Thun* ne merjen mutatkozni a parlamentben, mert nagy baj történhetik.

A félbemaradt pör.

Budapest, szeptember 11.

A rennesi hadbiróság különös itéletével még korántsincs kimondva az utolsó szó a Dreyfus-pörben. Habár vannak organumai a párisi sajtónak, amelyek előbbi programmjokhoz hiven kijelentik, hogy meghajolnak az itélet előtt, a sajtó tulnyomó része nem nyugszik meg benne, épp oly kevéssé, mint a jogászvilág. A rennesi hadbiróság vonakodott meghallgatni az egyetlen döntő tanuságot, amely ebben az egész pörben elképzelhető volt: a német és olasz katonai attasék tanuvallomását és nem vette tudomásul a német kormány nyilatkozatát, amelyet Vilmos császár csupa humanitásból egyenesen a biróság számára tétetett közzé a hivatalos lapban. Már ez a két körülmény is elegendő az igazság szempontjából a rennesi itélet megsemmisitésére, nem is tekintve az elnök különös magaviseletét, aki terrorizálta a védelmet, és viszont olyan szereplést engedett a terhelő tanuknak, amely nyilt arculcsapása minden igazságos eljárásnak.

Jouaust ezredesnek az az erőfeszitése, hogy minden bajtól megoltalmazza a tábornokokat s ne engedje nagyonis világosan kiderülni az igazságot, ugy látszik, mégis eredménytelen marad. Egy római táviratunk szerint *Panizzardi* volt párisi olasz attasé egy ujságirónak azt mondta, hogy a hadügyminisztertől *engedelmet kért arra*, hogy *közzétehesse azt a nyilatkozatát*, amelyet a biróság előtt tett volna, ha a rennesi katonai biróság megengedte volna, hogy tanuvallomást tegyen.

Méltó kiváncsisággal várhatjuk tehát ezt a nyilatkozatot, amely mindenesetre általános feltünést fog kelteni. De még szenzációsabb közlés várható *Londonból*. Egy párisi lap, a *Petite République* ugyanis arról adott hirt, hogy egy londoni nagy lapnak a szerkesztőségében megvannak *azoknak az okiratoknak a fotografiai másolatai*,

---

nem fog veletek koccintani. Maradjatok csak a helyeteken.“ „Igen — kacagott a zárgondnok — nekem elég volt az az egy korty is. Pedig igazán finom volt és édes.“

A diakonus — ravasz, szeplős fiu — fölemelkedett helyéről. „Ha ön nem tart velünk, mi magunk fogunk koccintani a szent ökuméni patriárka egészségére.“

Sztojan megdöbbent. Tétovázva nézett a perjelre, mintegy tanácsot vagy engedelmet kérve pártfogójától, s a perjel valóban tiltó mozdulatokat tett a kezével, de Sztojan hirtelen mást gondolt s a vállára ütött a papnak. „Ugyan, ne okoskodjék, tisztelendő atyám, csak nem halok meg ettől az egy pohártól.“

Kiitta borát s komolyan nézett maga elé. Nyelvével folyton csettintett s szemrehányóan mutatott a perjelre: „Ez itt nem hagy inni.“ Majd hirtelen elmosolyodott s kipirult arcát a diákonus felé forditotta: „Nos, öcsém uram — kiáltotta hetykén — most kinek az egészségére fogunk inni?!“

— Éljen a metropolita!

Sorra vették a notabilitásokat. A zárgondnok egyre másra koccintott velük a metropolitára, a megyés püspökre, a főispánra, a protoszinczellusra, a jerodiákonra, a szentszéki orvosra s az egyházi tanfelügyelőre. Végül midőn a kerületi főespereshez értek, Sztojan Kovácsevics lehorgasztotta a fejét s elaludt mélyen. Erre egy pár percig csönd volt, azután a perjel igy szól: „Vegyétek ki a zsebéből a kulcsot.“ S miután ez megtörtént, folytatólag mondá: „Fektessétek le a barmot.“

Sztojan Kovácsevicset még fel sem cipelte a szobájába a három legfiatalabb és legerősebb barát, a többiek már lámpások és kötelek után szaladgáltak. Felzárták a pincét, az üres hordókat (mintegy huszonöt hektoliterre valót) a legjobb borokkal töltötték meg s fölhengergették az udvarra, onnan meg egy rejtett kerti szinbe. Annyit kellett megmenteni, hogy szüretig maradjon elegendő. Azután a megdézsmált hordókat telitöltötték salétrommentes forrásvizzel s hajnali három órakor készen voltak. A zárgondnok négy órakor a másik felére fordult s amint félittasan a zsebében tapogatózott, csakugyan megleltea kulcsot. Reggel kissé szégyenkezett s délelőtt nagyon csudálkozott, midőn a barátok jelentették, hogy ezennel véget ért a borkezelés. Be lehet üzenni az ügyvédnek, hogy jőjjenek lepecsételni a hordókat. Ugy is történt s Sztojan Kovácsevics az ügyek végeztével kocsira ült s a zsendülő buzaföldek, kopár rétek közt visszatért a galambjaihoz.

Árverés előtt halálra kereste az ügyvéd, mert a kereskedők, akik vevőkül jelentkeztek, kóstolás alkalmával a barátok borát egyre-másra kiköpdösték; az édes fajokat cukrosviznek nevezték, az óvörösbort gyönge sillernek és igy tovább. De Sztojánt nem lehetett megtalálni; valahol az erdőben galambászkodott a diákokkal s közben árpakávét ivott egy lapos üvegből. Az ügyvéd mérgesen jött meg az irodájába s az asztalra vágta az irásait.

— Azt a nyomorultat agyonverem — mondta a segédjének — bizonyosan leitatták Ráncsevóban . . .

— Haj, haj — válaszolta az irnok az iszákosságtól rekedt hangon. — Mégis tévedés volt nem-borivót küldeni zárgondnoknak. Épp ellenkezőleg, olyat kellett volna küldenünk, aki a borhoz igenis becsületesen hozzá van szokva.

— Persze, az Isten verje meg, — mondta az ügyvéd, dühösen a térdére csapva. — Olyat pedig találhattunk volna minden sarkon.

Igy szólt az ügyvéd s szomoruan tette hozzá: — Ugyan, adja ide azt a törkölyt.

amelyeket Esterházy Németországnak kiszolgáltatott. Egy berlini, jól értesült forrásból eredő távirat pedig hozzáteszi ehhez, hogy ez a közlés Berlinben nem is okozott meglepődést, mert tényleg ugy van. A *Times* szerkesztősége az, mely a *kiszolgáltatott okmányok fakszimiléit* megkapta, de azzal a kötelezettséggel, hogy *csak a rennesi pör kimenetelének a bevárása után teheti közzé.* Valószinü már most, hogy a *Times* nem fog habozni a közléssel, amely *ad oculos* fogja bebizonyitani a rennesi biráknak, hogy milyen sulyos hibát követtek el az ártatlannak tudott vádlott elitélésével.

Ami az általános helyzetet illeti, a nacionalisták reményei bizony nem teljesültek. Párisban is, a vidéken is mindenütt rend és nyugalom uralkodott szombaton és vasárnap, legfölebb egy-egy kis incidens fordult elő, mint csekély eredménye a nacionalista pártvezérek és szerkesztőségek amaz erőfeszitésének, hogy nagy mozgalmat támaszszanak, amely esetleg a katonaság és a nép közt való összeütközésre vezessen. Tervök nem sikerült. A nép nyugodtan viselte magát; ellenben a kormányhoz mindenfelől bizalmi nyilatkozatok érkeztek, amelyek felszólitják, hogy rendületlenül maradjon meg abban a törekvésében, hogy az orléanista üzelmek ellen a köztársaságot megvédelmezi.

(Itélet után.)

Rennes, szeptember 11.

Dreyfus az itélet kihirdetését követő éjszakát elég jól töltötte. A reviziós kérvényt ezekkel a szavakkal irta alá:

— *Nem hiszem, hogy lesz sikere, de meg kell tennem.*

Dreyfus nagy lelki erővel vette Laboritól azt az értesitést, hogy a biróság elitélte. A délutáni ülést megelőző szünet közben nagyon izgatott és kétségbeesett volt, de feleségének sikerült beléje bátorságot önteni; megmutatta neki azt a tömérdek táviratot, amelyet az itélethozatal napján Angliából, Amerikából, Olaszországból s különösen Németországból kapott s amelyeknek küldői azt az óhajtásukat fejezték ki, hogy férjének igazságos ügye valahára győzzön.

Dreyfus ebből erőt meritett s meglehetős nyugalommal várta az itéletet. Amikor Labori belépett abba a szobába, amelyben Dreyfus a csendőrkapitánynyal az itélet kihirdetését várta, Dreyfus nem birt fölkelni székéről. Labori megölelte s Dreyfus igy szólt hozzá:

— *Ugy-e, ugy történt, ahogyan előre láttam?*

Labori sirva mondotta neki:

— *Elitélték, de legalább fogságra itélték s nem küldik vissza az Ördögszigetre.*

Dreyfus kibontakozott védője karjából s kezét megszoritva, igy szólt hozzá:

— *Már most vigasztalnom kell szegény feleségemet, legyen segitségemre ebben.*

Néhány perc mulva megjelent *Carrière* kormánybiztos és *Coupois* törvényszéki jegyző néhány katonával s Carrière igy szólt Dreyfushoz:

— *Dreyfus, hallgassa meg az itéletet.*

Azután Coupois fölolvasta az itéletet, amelyet Dreyfus nyugodtan, minden megjegyzés nélkül hallgatott meg. Az itélet kihirdetése után belépett Demange, de alig néhány perc mulva mind a két védőnek távoznia kellett, mert Dreyfust visszavitték a katonai fogházba.

Demange még aznap éjjel visszautazott Párisba.

Tegnap valamennyi idegen elutazott Rennesből.

Dreyfus Mathieu tegnap délután utazott el. Az elitéltől való bucsuzása nagyon megható volt. Mathieu igy szólt egy barátjához:

— És mégis rehabilitálni fogjuk, csak attól félek, hogy szegény öcsém ezt a napot nem fogja megérni. Egészen meg van törve s a tárgyalás alatt is csak a legnagyobb erőfeszitéssel tudta magát tartani.

Dreyfusné tegnap este meglátogatta férjét, biztatta, hogy ügye jobbra fog fordulni, de Dreyfus azt felelte neki, hogy egyelőre nem akar pörére gondolni s arra kérte, küldjön neki *regényeket*, hogy a fejét kissé kipihentesse.

Páris, szeptember 11.

A *Velo* irja, hogy Dreyfus, amikor őt a védője elkészitette az elitélésre, nyugodtan igy szólott:

— Jól van. De 1894 óta a helyzet alaposan megváltozott. Akkor eltemettek s egyedül maradtam, elhagyatva. Most azonban hőslelkü feleségem elszántabb, mint volt valaha. A müvelt világ eliteje is velem van. Csak abba ne hagynák a küzdelmet. Én nem fogom bátorságomat elveszteni, erős leszek.

Páris, szeptember 11.

A *Temps* mai száma érdekes közleményt hoz a haditörvényszék tagjairól. Elmondja, hogy a hét biró közül *három hajlandók voltak Dreyfus fölmentése mellett szavazni.* A volt hadügyminiszterek tudták ezt, s azért többször személyesen meglátogatták az illetőket és másokat is küldtek hozzájuk, hogy szándékuktól eltéritsék a három birót. Ketten hajthatatlanok maradtak minden rábeszélés ellenére, de a harmadik ingadozott. Mikor aztán a hadügyminiszterek észrevették, hogy *Demange* védőbeszéde után ez a harmadik biró megint hajlandó a fölmentés mellett szavazni, egy meghitt ügyvéd által rávették *Carrièret*, hogy még egyszer beszéljen s oszlassa el Demange beszédének a hatását. Azt is kieszközölték, hogy az itélethirdetést délutánra halaszszák s igy a harmadik birót még utoljára is befolyásolhatták. De még akkor is csak azzal az *igérettel* sikerült megnyerniök a harmadik birót, hogy a hadi törvényszék *enyhitő körülményeket* fog figyelembe venni. Ilyen módon történt, hogy Dreyfust legalább *kedvező kisebbséggel* sem mentették föl.

Rennes, szeptember 11.

Mercier tábornok, akinek a hadügyminiszter rendelete értelmében nyomban a bizonyitási eljárás befejezése után szintén el kellett volna Rennesből utaznia, *még most is itt van és ma meglátogatta Jouaust ezredest.*

Több ujságiró meg akarta interviewolni a haditörvényszék elnökét, de Jouaust azzal tért ki, hogy *nincs semmi mondani valója.*

A város egészen olyan már, mint volt a tárgyalás előtt. Az idegenek elutaztak s a liceum nagy disztermét kezdik ismét átalakitani, hogy visszaadják eredeti rendeltetésének. Egy-két nap mulva semmi sem fogja mutatni, hogy ott játszódott le a nagy dráma, nem marad meg egyéb, csak az emlékezés.

A táviróhivatal emberfeletti munkát végzett a huszonnyolc napos tárgyalás alatt. *Tiz millió szót kopogtattak le a távirótisztek.* A tiszta jövedelem ebből *négyszázötvenezer* frank.

(A revizió.)

Páris, szeptember 11.

A *Temps* egyik munkatársa fölkereste *Mornard* ügyvédet, aki azt mondta, hogy Dreyfusnek az Ördög-szigeten töltött öt esztendőt be fogják számitani uj büntetésébe. A lefokozás az itéletnek természetes következménye, de nem bizonyos, vajjon még egyszer foganatositják-e, mert maga a katonai biróság kegyelmi inditványt tett a lefokozás elengedéséért.

Dreyfus nem fog személyesen megjelenni a revizió-tanács előtt, hanem ügyének végleges elintézéséig Rennesben marad. Az itélet jogerőssége után átadják a polgári hatóságnak, amely a büntetés kiszenvedése végett *Korzika* szigetére fogja szállitani. A büntetéssel együtt jár az összes polgári jogok elvesztése. A család a fogság idejére gondnokot rendel az elitélt részére. Ezt a tisztséget Dreyfusné is elvállalhatja.

A revizió-tanácsnak öt katonai biró tagja van, de ezek nem mennek bele az ügy érdemébe, hanem csupán illetékességi és formakérdésekről döntenek. A védők arra hivatkoznak, hogy a tárgyaláson sok formahibát követtek el.

Páris, szeptember 11.

Waldeck-Rousseau miniszter ma fogadta *Demanget*, aki informálni fogja a rennesi pörből keletkező jogi kérdésekről.

A minisztertanács holnap összeül s a rennesi pör következményei tekintetében igen fontos határozatokat fog hozni.

Arra a kérdésre vonatkozólag, vajjon Dreyfusnek az Ördögszigeten töltött öt évet *kétszeresen* be fogják-e számitani a büntetésbe, megoszolnak a vélemények. Némelyek azt hiszik, hogy ezt a büntetést, minthogy szigorubb a most kiszabott fogságbüntetésnél, be fogják számitani. Mások, a többi közt *Mornard*, azt hiszik, hogy az eddigi kiállott büntetést *csak egyszerüen fogják számitani*, mert az 1875-iki törvény azt rendeli, hogy csak a magánfogságban töltött időt számitsák be kétszeresen. A Dreyfus-család azt reméli, hogy az előbbi fölfogás fog győzni.

Rennes, szeptember 11.

Hir szerint a haditörvényszék tagjai ma délután összeültek, hogy a fölött határozzanak, hogy aláirjanak-e egy kérvényt az iránt, hogy Dreyfus büntetésének a lefokozással való sulyosbitása elmaradjon.

(A sajtó.)

Páris, szeptember 11.

A reviziópárti ujságok ünneplik azt a két katonatisztet, akik a marasztaló itélet *ellen* szavaztak, de különböző neveket emlitenek és csak *Beauvais* tekintetében értenek egyet, aki a pör egész ideje alatt Dreyfus iránt való szimpátiájának adott kifejezést.

A *Lanterne* igy ir: Egyesüljenek mindazok, akik szabadok akarnak maradni. Folytatjuk a harcot.

A *Matin*: Senki sem érti az itéletet. Ha Dreyfus ártatlan, akkor egészen, nem pedig félig ártatlan. Ha mentő körülmények szólnak mellette, akkor senki sem fogja elhinni, hogy áruló. Ha nem áruló, akkor mért büntetik meg?

A *Petite Républiqueben Jaurès* a következőket irja: Már máskor is elkövettek jogi tévedéseket és elitéltek ártatlanokat. De azt még nem láttuk, hogy egy embert az ellene elkövetett tévedés fölismerése után másodszor is elitéljenek. Borzasztó arculcsapása ez a lelkiismeretnek és az észnek. De bátorság és előre!

A *Temps* cikkében a többek közt ezeket mondja: A biróság elitélte Dreyfust, de az előbbi büntetést két fokkal leszállitotta és nem szabta ki a husz évi maximumot. Ezenkivül az itélet nem volt egyhangu. Ha még egy szavazat akadt volna, akkor a biróság a minorité de faveur alapján fölmentette volna. Igy tehát a rehabilitáló kisérletet nem lehet többé hazafiatlannak mondani. Az enyhitő körülmények a többi öt biró habozásáról tanuskodnak.

Az *Éclair* azt irja, hogy a vér haragja meg fogja semmisiteni azokat, akik Franciaországot a civilizáció munkájában megakadályozni és a kiállitásra való előkészületében zavarni mernék.

A *Libre Parole* azt irja, hogy azok a tisztek, akik Dreyfus elitélése ellen szavaztak, *szabadkőmüvesek.*

A *Siècle gyüjtésre* szólit föl egy emlékszoborra, amelynek az lenne a fölirata:

A gyalázatos itélet emlékére, amelylyel az ártatlan Dreyfust ujra elitélték, hogy Merciert és cinkostársait megmentsék a felelősségtől a hivatali hatalommal való visszaélés, hamisitás, tanuvallomás és az állam biztossága ellen való merénylet büntette miatt. Az az öt biró, aki ezt a büntettet elkövette és akit a közmegvetésnek átadunk: Jouaust elnök, Bréon, Profilé, Merle és Brogniard. Az a két biró, aki velük szembe merte állitani a jogot és az igazságot: *Beauvais* és *Parfait.* Vándor, átkozd meg amazokat, tiszteld ezeket!

A *Siècle* véleménye szerint az igazságügyminiszternek kötelessége, hogy az itéletet a *semmitőszék* elé vigye. A Dreyfusnek adandó *kegyelem* az első lépés lenne az ünnepies rehabilitáláshoz, amely a nemzetnek szent kötelessége.

A reakcionárius ujságok ünneplik Merciert s azt mondják, hogy hálára kötelezett minden hazafit, mert megmentette a hadsereg becsületét.

A *Gaulois* azt irja, hogy ez az első diadal, amelyet a franciák 1870 óta a külföld fölött arattak. Ugyanez a lap annak a reményének ad kifejezést, hogy Dreyfus pártfogói most már megadják magukat. Hallgassanak ők, és mi feledni fogunk, teszi hozzá.

A *Figaro*ban egy akadémikus azt irja: Senki sem fogja elhinni, hogy *két tiszt* egy árulót fölmentett volna; a többi *öt tiszt* pedig *lelkiismeretének a meghasonlásáról és meggyőződésének a bizonytalanságáról* tett tanuságot.

Három revizió-párti ujság, a *Journal des Debats*, Dupuy földmüvelésügyi miniszter lapja, a *Petit Parisien* és a royalista *Soleil* elhagyta eddigi álláspontját és kijelenti, hogy *meghajlik* az itélet előtt. A *Soleil* azonban elismeri, hogy az itélet nem hozza meg a megnyugvást, amelyet csakis a fölmentéssel lehetett volna elérni.

(Tüntetések.)

Rennes, szeptember 11.

Szombaton este kilenc órakor egy itteni kávéházban fiatal emberek a hadsereget éltették. A rendőrség behatolt a kávéházba és néhány tüntetőt letartóztatott.

Páris, szeptember 11.

A *Libre Parole* szerkesztősége előtt szombaton este nagy néptömeg verődött össze, amely a hadsereget éltette és a Marseillaiset énekelte. A rendőrség könnyü szerrel szétverte a tüntetőket. A város tegnap nyugodt volt és egyetlen pontján sem volt tüntetés. A boulevardokon sokan sétáltak, de négy óra tájban esni kezdett s a sétálók hazamentek.

(A hatás.)

Páris, szeptember 11.

A radikálisok és különösen a szocialisták nagyon föl vannak izgatva. A katonai bíróság, amely azt hitte, hogy az enyhitő körülményekkel valami nagyon ügyes dolgot követ el, éppen az ellenkező hatást érte el. A revizionistáknak kezökbe adta a fegyvert, amelyet ezek derekasan ki akarnak használni.

Pétervár, szeptember 11.

A *Petersburger Zeitung* a rennesi itélethirdetésről igy ir:

Szeptember kilencedike Franciaország történetében örökké emlékezetes fog maradni: *gyásznap* lesz. Attól féltek Franciaországban, hogy bizonyitékok hiányában fel fogják menteni Dreyfust. A végtárgyalás rothadást hozott felszinre és egész borzasztóságában feltárta a rettenetes merényletet, amely a birákra kimondotta az erkölcsi Sedant. A katonai Sedant kiheverte Franciaország, ezt azonban sohasem fogja kiheverni. A hadsereg és a vezérkar felett mindig ott fog függni a Damokles-kard, hogy egyszer csak valamelyik állam aktaszerüleg fogja bebizonyitani az elkövetett gaztettet.

Berlin, szeptember 11.

A kormány köreiben nem törődnek a sajtónak azzal az eszméjével, hogy Németország ne vegyen részt a párisi világkiállitáson. A kormány semmi olyan lépést nem akar tenni, ami a Dreyfus-ügybe bele keverhetné Németországot, mert csak az antisemiták, a nacionalisták és a klerikálisok malmára hajtaná a vizet az, ha Németország elállana a kiállitástól való résztvételtől.

Berlin, szeptember 11.

Az udvarmesteri hivatal ma elrendelte, hogy ezentul még akkor sem szabad megmutogatni a császár lakóosztályait, ha az uralkodó család uton van. Ennek az intézkedésnek a Dreyfus-pörből ismeretes *Müller* hazugsága az oka.

Berlin, szeptember 11.

Egy helyi laptudósitó jelenti, hogy a városi tanács közgyülésén inditványt fognak benyujtani arra, hogy *Berlin* városa ne vegyen részt a párisi világkiállitáson.

Brüsszel, szeptember 11.

Az izgatottság még nem csillapodott le. Ma este *tiltakozó gyülés* készül. Belgiumból temérdek táviratot és üdvözlő feliratot küldtek Dreyfusnénének. A többek között a kereskedelmi és iparkamara is üdvözölte Dreyfus feleségét.

George *Thiebault*, aki a *Grand Hotel*ben lakik, *meg akarták verni*. A rendőrség bezáratta és őrzi a fogadót. Thiebaut idejekorán elmenekült. A francia konzulátust és a követséget rendőrség tartja megszállva.

Sok vidéki városban *tüntetések voltak Franciaország ellen.*

Az *antverpeni* Scala-szinházban előadás közben a közönség ezt kiáltotta:

— *Veszszen Franciaország*!

London, szeptember 11.

Még a Fasoda-ügy idejében sem volt Franciaország ellen akkora az elkeseredés, mint most a rennesi itélet alkalmából. Az összes ujságok ugy mutatnak Franciaországra, mint arra az országra, ahol az igazság számára nincs hely. Azt mondják, hogy a rennesi itélet Franciaország erkölcsi Szedánja.

Lemberg, szeptember 11.

Egy *Pekkins* nevü petroleumbánya-tulajdonos a rennesi itélet folytán francia alkalmazottjait elbocsájtotta. Pekkins angol ember.

Darmstadt, szeptember 11.

Az itteni egyetemi hallgatók a mult éjjel a fehér toronyra szalmabábot akasztottak, melynek mellén tábla volt e fölirással: *Mercier tábornok*. Reggel a rendőrség tüzoltók segitségével levétette a szalmabábot.

New York, szeptember 11.

Egész Amerikában óriási a fölháborodás Franciaország ellen. Az Egyesült-Államok számos városában elégették a francia zászlót, elbocsátották a francia munkásokat és követelik a francia cikkek bojkottálását. *Saint-Louisban* a kereskedők meetinget tartottak és Franciaország ellen állást foglaltak.

(Az összeesküvők.)

Páris, szeptember 11.

Sebastien *Fauret* ideiglenesen szabadlábra helyezték, mert egy tanu sem ismerte fel benne azok egyikét, akik az augusztus 20-iki zavargások alkalmával egy rendőrbiztost megtámadtak.

A szerb összeesküvök pöre.

Belgrád, szeptember 11.

A rögtönitélő biróság ma tovább tárgyalta az *összeesküvők bünpörét*. A délelőtti tárgyaláson 11 tanut hallgattak ki, akik tegnap távol voltak. *Miloszavljevics* kamenovai tanitó azt vallja, hogy *Pasics* a pozsareváci parkban *Sztankovics* és *Milics* földmivesek előtt ezt mondta:

— Legyetek nyugodtak, nemsokára fontos esemény történik Szerbiában. Köszöntsétek embereinket és mondjátok meg nekik, hogy készen legyenek.

Pasics merő koholmánynak mondja a tanu vallomását és sajnálja, hogy *Szerbiának ilyen tanitója van.*

Az a két paraszt, akikre a tanitó hivatkozott, megerősiti a Pasics-ellenes vallomást.

Milics azt mondja, hogy Pasics ezt a nyilatkozatot két-három nappal a merénylet előtt tette.

Nikolijevics tanu visszavonja Pasicsot terhelő előbbi vallomását és azt mondja, hogy erre a vallomásra fölbujtották. *Szávics* tanu megerősiti a három első tanu vallomását, mig *Pasics* mindent tagad és azt mondja, hogy nem is volt a parkban. Azután *Protics* Sztojánt hallgatják ki és felolvassák a vádnak reá vonatkozó részét és *Pavicsevics*-nek egy levelét, amelyben ez azt kérdezi Protictól, milyen álláspontot foglaljon el a gyülekezési törvény módositása után. Ebben a levélben *Pavicsevics* titkos irást közöl Protics-csal jövendőbeli levelezésükre nézve.

Protics kifejti egyéni nézetét az adófizetés kötelességéről és több angol iró müveiből idéz. A kormány — ugymond — ha valaki nem fizeti meg az adóját, önként, végrehajtás utján elárverezheti az illető vagyonát, de büntetőjogilag nem üldözheti azt, aki az adó fizetését megtagadja. A vádlott azután az alkotmányt kritizálja és körülményesen fejtegeti nézetét az állami adókról és az adófizetés kötelességéről.

Az *elnök* figyelmezteti a vádlottat, hogy rövidebben foglalkozzék adóelméletével.

Protics azt válaszolja, hogy ki akarja mutatni, hogy az adófizetés megtagadása nem pártütés. Azután kijelenti, hogy *Knezovicsot* nem is ismeri. *Knezovics*nak Gyurics érsek ellen tett vallomását nem szabad komolyan venni. Nikolicscsal egy bálon ismerkedett meg, amelyet a radikálisok rendeztek, de soha sem találkozott vele a radikális párt nyomdájában. Tausanovicscsal különösen a *Narod* megjelenése óta feszült viszonyban állott. Pasics-csal egyáltalán nem érintkezett, tehát nem kaphatott tőle levelet Knezovics utján a radikális párt nyomdájában. A nyomda különben állandóan rendőri felügyelet alatt állott, tehát lehetetlen lett volna ott összejöveteleket tartani. A királyt sértő kéziratokat, amelyeket a nyomdában találtak, nem nyomták ki. Protics csodálkozik rajta, hogy belekeverték ebbe a felségárulási pörbe és nevét belevonták forradalmi ujságcikkekbe és röpiratokba. Hogy azelőtt elitélték, jelenleg nem szolgálhathat ellene bizonyitékot, mert hiszen a mostani kormány is fontos funkciókkal kinálta meg, de ő az ajánlatot visszautasította. Arra nem emlékszik, hogy Pavicsevics, akit különben ritkán látott, titkos irást közölt volna vele.

Az *elnök* felolvastatja Kretovics korábbi vallomását. *Kretovics* vallomását egész terjedelmében fenntartja és azt mondja, hogy volt a nyomdában. Azután felolvassák a Kretovics és Protics szembesitéséről felvett jegyzőkönyvet is. *Protics* Kretovics vallomását hamisnak mondja; ő Kretovicsot sohasem látta, sohasem beszélt vele és pénzt sem adott neki soha.

Ezután *Stanojevics* nyomdatulajdonost hallgatták ki. A vádlevél rávonatkozó részének felolvasása után Stanojevics kijelenti: Ha a radikális párt tagjai, volt miniszterek, forradalmi röpiratokat irtak és a külföldi sajtóban ellenséges cikkeket tettek közzé, ugy büntesse meg őket a kormány, — de bennünket hagyjon békében. Az 1883. évi felkelés miatt elitélték, de Milán királytól kegyelmet kapott, a vádlottnak tehát nincs oka Milán ellen tenni valamit. Sőt hálás iránta.

Az elnök kérdésére *Kretovics* fenntartja korábbi vallomásait és azt mondja, hogy karácsony előtt Taisics egy levelét személyesen adta át Sztojanovicsnak, aki azonnal elhivatta Tausanovicsot. Másnap a többiek is eljöttak a nyomdába.

Tausanovics és *Nikolics* vádlottak tiltakoznak e vallomás ellen.

HIREK.

Labori.

Emberekkel esik találkozásom, akik tele vannak Labori ellen való indulattal.

Haragosan deklamálják:

— Az egész világot megcsalta, mikor a tárgyalás végén lemondott a szólás jogáról. Szabad volt-e józan észszel fölterni, hogy ilyen világra szóló pörben, miután egy hónapon keresztül gyüjtötte az anyagot, egyszerüen elálljon a szótól, ha csak biztositást nem kapott, hogy védencét felmentik? Ilyen igéret fejében megtehette a bíráknak azt a szivességet, hogy hamarabb kiszabadulhatnak a tárgyalás terméből, ahol harminc napig ők is fogva voltak. Különben nem volt joga a szólásról lemondani. Kezdettől fogva benne biztunk, rajta volt a tekintetünk s lestük, amikor szét fogja tépni a hazugságoknak azt a durva szövetét, amivel a tábornokok a nyilvánvaló igazságot eltakarták. Ugy képzeltük, hogy ez isteni szinjáték lesz. Mindene megvolt Laborinak, hogy ezt a munkát egy világ tapsai közt végezhesse. Szimpatikus ügyet védett. Császárok és koldusok álltak mögötte egyforma szeretettel. Ha máskülönben ő maga nem is termett volna erre a nagy szerepre, az a gyalázatos golyó, melyet még most is testében visel, megnyerte volna neki még az ellenség rokonszenvét is. Játék lett volna neki Demangeon tultenni. Hittük is, hogy Demange azért beszél elsőnek, mert a végin kell csattannia az ostornak. S aztán az ostornak egyszerüen nem is volt vége. Sőt nem is volt ostor. Mikor azon a fekete szombaton megtudtuk a telegrammokból, hogy Labori nem fog beszélni, annyira szerettük, hogy még ezt is az ő nagyobb dicsőségére magyaráztuk. „Nem hiu — mondottuk — különben meg nem állná, hogy ezt a soha másodszor nem kinálkozó alkalmat ki ne használja.“ Igen, ezt mondtuk s valami apai büszkeséget éreztünk, hogy ez a sikerült fiu nem akar ilyen olcsó reklámhoz nyulni. Bezzeg, a mi magyar ügyvédeink azok bizony nem mondanának le a szólás jogáról! Ha biztosak volnának, hogy védencüket ugyis fölmentik, akkor még ugy se állnának el a szótól. Hiszen világos, hogy ezuttal az egész világ meghallja a szavukat. Labori pedig lemondott. Derék fiu! A biztos védői dicsőségről is le tud mondani, csakhogy *Dreyfus két nappal korábban legyen szabad.* Inkább higyje a világ, hogy a Demange szava döntött, de a Dreyfus mártiromságát két fölösleges nappal meghosszabbitani embertelenség volna. Igen, igy dicsőitettük Laborit, amikor nem beszélt. Jobban, mintha beszélt volna. De persze abban a biztos föltevésben, hogy Laborinak előre megsugták a fölmentést. S aztán egyszerre megjött az itélet. És megint sujtó itélet. Ah uram, ez sok. Ez csalás. Ez jobban fáj, mint a katonák itélete, amelyet egy kis pesszimizmussal szabad volt előre látni. De hogy Laborinak ilyen harc végén egy szava se legyen? Oh, hát ez volna az a hires mester? No hiszen, ha csak akkorka Eötvös

LODEN Iskola-öltöny ... 8.50
LODEN Fiu-mencsikoff ... 7.—
LODEN Férfi-köpeny ... 12.—
LODEN Kocsis-köpeny ... 10.—
LODEN Havelok ... 8.—
LODEN Rövid kabát ... 8.—
LODEN Vadász-öltöny ... 16.—
LODEN Turista-öltöny ... 14.—
LODEN Sacco vattával bélelve ... 6.—
LODEN Szörme-sacco ... 10.—
LODEN Vadász-sacco ... 9.—
LODEN Vadász-bunda ... 18.—
LODEN Kocsis-bunda ... 20 —
LODEN Utazó-bunda ... 35.—
LODEN Szörme-mencsikoff ... 40.—
LODEN Gazdászati bunda ... 16.—

REDELIJENEK CK
a „TIROLI“-nál
JUSTITZ LEOPOLD
speciálista loden-öltönyökben
Bécs, IX., Währingerstrasse 48.
Mintákat és képes árjegyzékket ingyen és bérmentve.

Károly lett volna a helyében, mint a kis ujjam!...

A haragos emberekkel nem fogok disputálni. Nekik igazuk van. De nincs ma a világon olyan öklömnyi ügyvéd, aki dagadozni ne érezné a keblét, hogy jóváhagyhatja a közönség verdiktjét. Talán most már visszamenőleg is be fogják bizonyitani, hogy az a Labori voltaképpen meglehetős kontár a védelem terén. Sohasem is volt ügyes huzása. És ha merényletet nem követnek el ellene, már sokkal korábban kisül róla, hogy milyen kicsi legény. Hiszen még a tárgyalás folyamának a medrét sem tudta szabályozni. Azért volt, hogy a tanuk szinte vezércikkeket szavalhattak. Az ügyességével sohasem vonta volna magára a figyelmet, de hát ott volt közvetlenül Dreyfus mellett és lehetetlen volt észre nem venni. Be nagy sor! Ha Pöttyöm Péter közés váltóügyvéd ül Dreyfus mellett, azt is meglátta volna a világ... Igy és ilyenformán sokan beszélnek most Laboriról, akiket le tudott volna fegyverezni, ha véletlenül nyolc órás beszédet mond. Ha meg négy napig birja tüdővel, egyszerüen sirva fakadnak az elragadtatástól. Akik egyszerre ilyen szigoru kritikusai szegény Laborinak, azokkal mégis szóba merek állani. Szivesen is teszem, mert talán akad közben egy és más, ami a jobb indulatu haragosokat is gyöngédebbre hangolja Labori iránt. Azt hiszem ugyanis, hogy nem a hosszu beszédben mutatkozik a mester. Vidlickay képviselő ur, (könnyü legyen neki a föld), nyolc órát beszélt egyszer a parlamentben. Lecher ur se kutya, hogy az osztrák távbeszélőt se hallgassam agyon a magyar mellett. Azért még nem mondhatók mestereknek. S ha ilyen kicsi áron lehetne elnyerni a koszorut, elvégre Laboritól is kitelt volna még egy beszéd. De hátha éppen abban akart mester lenni, hogy mértéket ismer? Tessék elképzelni, hogy Labori pénteken már tudott a berlini hivatalos lap feltünő sorairól. Más talán azt mondta volna: „No, ez kapóra jött, ezt felhasználom!“ De Labori mester ugyanakkor sutba dobta valamennyi jegyzetét s azt mondta: „Micsoda szamár volnék én, ha logaritmusokkal és képletekkel akarnám megoldani ezt a fene egyenletet, mikor a német császár egyszerüen fölirja a megfejtést a fekete táblára! Elvégre ő tudja a legjobban, hogy voltak-e ügynökei összeköttetésben Dreyfusszal vagy sem. S ha ő a hivatalos lapjában, annak is a hivatalos részében kijelenti, hogy ilyen összeköttetésben Dreyfusszal sem közvetve, sem közvetlenül nem voltak, akkor én minek vezessem le ugyanezt az eredményt hosszu tételekkel és lehető nagy képpel? Enfin, én itt fölösleges vagyok, mert — ugy látszik — illetékesebb férfi mondta már el Dreyfus mellett a védőbeszédet.“ Ezt, ugy-e, szabad elképzelni? S akkor Labori már azért is mester, mert a *császár után hallgatni tudott.* Pedig azonfelül még sok más dologra is gondolhatott. Ha ő nem ismeri el a német császár szavát föltétlenül döntőnek — pedig mihelyt csak egy szót is füz hozzá, már megengedte másoknak is, hogy hozzászóljanak — vajjon minő jogon kivánhatja a francia katonákból álló bíróságtól, hogy az elinduljon a császár szava után? Nem, Labori előtt világos lehetett, hogy ugy van az legjobban, ha ebben a pörben a német császár mondta ki a legutolsó szót. Ha aztán a hadbiróság mégis elitélné Dreyfust, akkor *a nagyvilág előtt megint csak nem lesz befejezve a nagy pör.* S erre a megkinzott kapitánynak föltétlenül szüksége van, ha föl nem mentik. Tehát: vagy akar a hadbiróság az igazságról meggyőződni — s akkor hinnie kell a német császárnak, — vagy el van tökélve az igazság megfojtására s akkor jobb az ugy Dreyfusnak, ha a hadbiróság gazságát szembeszökőbbé teszi a közvetlen szomszédság, amibe a német császár kijelentésével jutott. És még valami járhatott a Labori fejében. Suttogták Rennesben, hogy *egy hires nacionalista ügyvéd megfogalmazta a hadbiróság számára az itélet szövegét.* Föltette Labori, hogy az ügyvédi fogalmazás ki fog ríni a hadbiróság itéletéből, mert hiszen a katonák nem igen tudnak a jogi nyelvhez. Ha tehát sietteti az itélet percét s a közbeeső vasárnappal nem ad a katonáknak annyi időt, amennyi plauzibilissé tudná tenni, hogy jogi formába öltöztették valakivel a maguk itélkezését: akkor az egész világ előtt dokumentálva lesz, hogy *a birák készen fogalmazott itélettel várták a tárgyalás végét.* S ez is jó lehet a Dreyfus érdekének.

Summa summarum: nem kell ugy haragudni a szegény Laborira s a jövője iránt sem kell kétségbeesni. Hiszen még az sem lehetetlen, hogy azért nem akart beszélni, mert érezte és talán tudta is, hogy még nem jött el a — legutolsó szó ideje...

K.

Prológ

a gyermekvédő kongresszushoz.

Hol szük az utca, a szobák setétek,
S zavartalan burjánzik annyi gaz,
Hol kendőzetlenül feszit a vétek,
A szó hazug, s az érzés nem igaz;
Hol egyformán romlott a szív, az elme,
Hol minden fán a romlás szúja rág,
Hol árucikk a szív, s a szív szerelme, —
A gyermekekben nincsen tisztaság!

Hol térdig ér a keskeny utca sárja,
Gúny tárgya az, mi másfelé nemes,
Hol nappal-éjjel céda tréfa járja,
S csak azt teszik, mit tenni érdemes!...
Hogy volna ott, hol friss rügyet, virágot,
Mihelyt kihajt, a romlás szúja rág,
És szennyes köd borítja a világot,
A gyermekek szivébe' tisztaság?

Hol gondosan figyelve gyermekére,
Gyengéd szülék szerelme jól vigyáz,
Nem forr idő előtt a lányka vére,
És jól elzárt erőd, szentély a ház;
Olcsó erény! Óh könnyü ott az élet,
Hol gondozottan nő a rügy, az ág;
És könnyen sujtja onnét az itélet
A gyermeket, kiben nincs tisztaság!

De ott, ahol egyforma módra rontja
A gyermeket, mit hall, sőt néha lát,
Hol azt, hogy mit tegyen, egynek se mondja
Se jó szülő, se jó barát;
Hol szennyes tollal párnázott a fészek,
S a friss rügyön a romlás szúja rág; —
Ha majd akadnak jószivü kertészek,
Lesz a gyerekben ott is tisztaság.

Latzkó Andor.

Budapest, szeptember 11.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Szeptember 15-én uj előfizetés nyilik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hir.** Dr. *Havas* A. egyetemi magántanár, kórházi főorvos szabadságáról hazaérkezett.

— **A kereskedelmi miniszter audienciája.** *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter e hó 14-ikén délután 4 órakor általános kihallgatást tart. A miniszter, ugy mint eddig, minden csütörtökön délután 4 órakor ad audienciát.

— **A magyar udvarnagy beteg.** Gróf *Apponyi* Lajos magyarországi udvarnagy Dobrauban, ahol látogatóban van, influenzában megbetegedett s ennek következtében nem vehetett részt a királyné lelkiüdveért a budai királyi várpalotában tartott gyászmisén.

— **A negyedik hadtest gyakorlatai.** *Lachházá*ról jelentik, hogy ma, a negyedik hadtest záróhadgyakorlatainak második napján az északi fél — egy gyalogosztály és egy honvédgyalogezred — Dömsödről északra foglalt állást, ahol egy ezred hijján két gyalogosztályból álló déli fél megtámadta. Az északi félnek vissza kellett vonulnia, mire a visszavonulás, illetőleg az üldözés következett. *Ferenc Ferdinánd* főhercegi lovassági tábornok erre Peregtől délre kiadatta a határvonalakat és Lachházára lovagolt; itt telepedett le a gyakorlatok vezetősége.

— **A német nyelv.** Wlassics miniszterségének kezdete óta harcolnak már a népiskolákban a német nyelv tanitása ellen. A szivós német szónak mindezideig azonban nem lehetett utját állni az iskolákban s hiába mondogatták a professzorok, hogy a testgyakorlás jóval fontosabb volna, mint a német grammatika. Nyiltan és bevallottan még ma sincs kiküszöbölve a német szó, hanem valami okos furfanggal mégis csak utját áliták a terjedésének. A fővárosi tanács ugyanis uj nyomtatványokkal, uj anyakönyvekkel árasztotta el a maga népiskoláit. Kocsiszámra osztották szét az ujdonatuj rubrikás papirost, melyben nyoma sincs annak, hogy német nyelvet is tanitsanak. Mi több, még hely sincs a mulasztási naplókban arra, hogy a tanitás tárgyai közé legalább irott betüvel lehetne beszurni a német nyelvet. Most az iskolaigazgatók egymástól kérdezik nagy titokban, hogy a német-rubrika kihagyása nem jelenti-e egyuttal a német nyelv csöndes kiküszöbölését.

— **A királyváró Pápa.** *Pápáról* táviratozzák, hogy a város ma már zászlódiszben várja a király megérkezését. Az első diadalivet Veszprém-vármegye állittatja a vasutnál a következő felirattal: *Hódolattal üdvözöl Veszprém-vármegye*; a másik oldalon pedig: *Áldást kiván utadon Veszprém-vármegye.* Pápa városa két diadalkaput állittat fel, egyet az Esterházy és Győri-ut sarkán, egyfelől: *Fény nevedre, áldás életedre!* másfelől: *Isten áldása királyunkra!* felirattal; a másikat a Jókai-ut végén levő széles viznél egyfelől: *Ég áldása kisérjen!* másfelől *Éljen a király!* felirattal. A negyediket gróf *Esterházy* Móric, Pápa kegyura állitotta fel a főtéren. Ezt kék-sárga zászlók és az Esterházyak óriási cimere disziti. Nagy-Gyimóth község hatalmas diadalivén egyfelől *Éljen a király!* másfelől *Isten hozott!* a felirat. Csóth község határában áll a hatodik diadalkapu *Isten hozta szeretett királyunkat!* felirattal. Az egész uton az egyesületek, a tanuló ifjuság, gróf Esterházy nyolcvan erdésze és a tüzoltóság áll sorfalat. A köz- és magánépületek zászlódiszben pompáznak. Különösen szép a takarékpénztár, a református főgimnázium, a városháza, a járásbiróság, a dohánygyár, a polgári leányiskola és a bencés gimnázium diszitése.

A hadgyakorlatok alkalmából ma *Pápára* érkezett Varsányból *Ottó* főherceg, aki délután *Fenyvessy* főispán tisztelgését fogadta. *József* főherceg is visszatért Bécsből. Ma hozták Pápára ő felsége fogatait, melyeken Pápáról Csóthra megy a hadgyakorlatok szinhelyére. A kocsin való utazás 45 percre van tervezve. Ma vonult be Pápára a 9-ik és 11-ik huszárezred. A hadgyakorlatok döntő ütközetében 4 honvéd huszár és 4 közös hadseregbeli huszárezred vesz részt.

Pápán rendkivül nagy az élénkség; vidékről sok idegen érkezik, ugy, hogy a szállodákban már lakást sem lehet kapni.

— **Viktória királynő szerelme.** Annyi minden van az itt következő levéltöredékben, hogy egy félóráig is lehet gondolkozni rajta. A *Revue Blanche* most közli *Stendhal* levelezését; az 1837. szeptember 8-iki levélből vettük:

„Viktória királynő szerelmes lord ***-be. Ez *C.* kisasszonyt szereti. A lordot Madrasba küldték 300.000 frank évi fizetéssel...“

— **Négy kilences.** Szombaton a posta igy jelezte a bélyegeken a dátumot:

9—9—99.

Vagyis: kilencedik hónap, kilencedik nap, kilencvenkilencedik év. Ez a furcsa kis koincidencia minden tizedik esztendőben fordul csak elő, s ezért a bélyeggyüjtők szemében nagyobb értéket ad a bélyegnek. Lesz nemsokára még egy ilyen érdekes bélyegző: január elsején. Akkor ugyanis a posta igy fogja a dátumot jelezni:

1—1—00.

Vagyis száz év mulva nem fogják tudni, 1800 vagy 1900 január elsejéről valók-e a levelek. Hogy fogják ezt akkor magyarázni az irásszakértők?

— **Előadás a tüdőbetegek szanatóriumáról.** A budapesti szegénysorsu tüdőbetegek szanatórium egyesülete érdekében nagyszabásu mozgalmat indítanak gróf *Batthyány* Lajos elnöklete alatt. *Korányi* Frigyes egyetemi tanár szeptember 18-án délután 4 órakor az orvos egyesület helyiségében (Szentkirályi-utca 4. sz.) nagyérdekü előadást fog tartani a szanatóriumról, amelyre meghivták a budapesti ujságirók egyesületét. Az ujságirók egyesületének elnöksége ez uton is felszólitja tagjait, hogy a tudós tanár előadására minél számosabban jelenjenek meg.

— **Iskolaigazgatók értekezlete.** A fővárosi iskolaigazgatók holnap, kedden délután 4 órakor a tanitók kaszinójában értekezletet tartanak a Nemzeti Szinház délutáni előadásai tárgyában. Az értekezletet *Verédy* Károly tanfelügyelő hivta egybe.

— **Házasság.** *Harmathy* Lorántot eljegyezte *Bursics* Irma kisasszonyt Budapesten.

— **Ballada a megszökött és visszatért nőről.** Van Olaszországban egy felette vidám kis falu, *Sartano*. Lakott ebben a faluban egy szép olasz parasztasszony, persze a férje csunya volt, rossz és vén. A nőcske egy szép napon — most volt hét éve — megszökött a férjétől egy szép legénynyel. Sartanoban megeredt a pletyka, sajnálták a nőcskét, mert egyébként kitünő és igen jószivü asszony volt. A minap aztán, hét évi távollét után megjelent a bünös menyecske férje házában, s megtörve bár, de az öreg lábaihoz borult:

— Visszafogadsz?

A férj végignézett rajta:

— Vissza — mondta nyugodtan.

Ennek a jelenetnek sok tanuja volt, s igy hamar szétment a faluban a bünbánó visszatérés hire. Erre Sartano szükségesnek tartotta népünnepet rendezni. A nagyszivü férj házát viraggal, zászlóval diszitette föl a nép, este nagy ökörsütés és dalverseny volt. A dalversenyen oly nagy vala a vigasság, hogy számosan összepofozkodának, mire a csendőrség közbelépett. Igy lett aztán még néhány kisebb bicskázás, fojtogatás, és miután a sartanóiak egymást kölcsönösen félholtra verték, s három karabiniérit bezuzott fejjel szállitottak a kórházba, vége lett a népünnepnek.

Ez volt a rövid, de velős ballada a megszökött és visszatért nőről.

— **Rendelet a vakáció tárgyában.** A közoktatási miniszter a következő rendeletet intézte az összes tanfelügyelőségekhez a szorgalomidő és a vakáció tárgyában:

A népiskolai közoktatásról szóló 1868. évi XXXVIII. törvénycikk 54. szakasza azt rendeli, hogy a szorgalomidő falubelyen az egész éven át legalább nyolc, városban legalább kilenc hónap legyen.

Szükségesnek tartom főleg a tankötelezettség könnyebb ellenőrizhetése és érvényesitése — ugy az évközi elkerülhetlen iskolaváltoztatásoknál a tanulók érdekei szempontjából — hogy az évközi kisebb szünnapok változatlan fenntartása mellett az évi szorgalomidő és ennek megfelelően az iskolai nagy szünet ideje is, — a helyi és földrajzi körülmények figyelembe vételével — a törvényes intézkedéseknek megfelelően és az egyöntetüség lehető biztositása céljából pontosan megállapittassék.

E végből kapcsolatban az 1895. október 17-ikén 45.254. szám alatt körrendeletemmel — ezennel elrendelem, hogy az állami és községi, társulati és magán elemi népiskolákban a szorgalomidő és a nagy szünet ezentul a következőképp osztassék be:

a) nyolc havi iskolázás mellett: a szorgalomidő szeptember 15-től május 15-ig (a nagy szünet: május 15-től szeptember 15-ig);

b) kilenc havi iskolázás mellett: a szorgalomidő szeptember 15-től junius 15-ig (a nagy szünet junius 15-től szeptember 15-ig);

c) végül oly helyeken, ahol tiz havi iskolázás van, a szorgalomidő szeptember 1-től junius hó végéig, a nagy szünet pedig junius 1-jétől augusztus végéig terjedjen.

— **Pénzelő akadémikusok.** A francia akadémiának ülése volt a minap, az egész talán egy fél óráig tartott. Régi szokás értelmében a pénztáros rögtön szét is osztotta a tradicionális *kétszáz* frankot a jelenlevők közt. Miután az ilyen üléseken mind a negyven halhatatlannak jelen kellene lennie, *öt frank* honorárium jut egy-egy tagra — inkább tisztelet, mint fizetés gyanánt. De ezuttal a halhatatlanok közül csak heten voltak ott, s igy a levonásokat leszámitva mindenikre 28 frank 40 c. jutott. Ezt zsebrevágták és távoztak. Szóval akadémikusnak lenni Párisban — még pénzt is hoz.

— **Lámpák.** Aki szereti a történelmi nevezetességü tárgyakat, most érdekes lámpákat vehet. Párisban nemsokára eladják azokat az utcai lámpákat, amelyekre körülbelül száz esztendővei ezelőtt grófokat és bárókat akasztottak, vigan énekelve, hogy:

Ca ira, ça ira!
Ou pendra les aristocrats!

Ezek az olajlámpák még ma is világitanak Páris külsőbb utcáin. Összesen kétszázhetven darab van.

— **Abbaziából.** A Quarnero elragadó öblébe — irják lapunknak — most valósággal özönlik az utókurára sietö közönség, hogy az Adria habjaiban még egy kis tartalék-erőt gyüjtsön a téli munkára. A magyarok száma az idén még nagyobb, mint eddig volt. Lépten-nyomon otthoni hangok ütik meg az ember fülét és a Curpark kávéházában néha annyi ismerőst lát a budapesti ember, mint a Rémikioszkban. Majdnem kizárólagosan dominál a magyar elem abban a bübájos parkban, amelyben dr. *Szegő* Kálmánnak, a Stefánia-gyermekkórház volt alorvosának páratlan gyermek-szanatóriuma áll. Itt a játszóterek homokján mezitlábas magyar fiuk, magyar lányok szaladgálnak és énekelnek magyar gyermeknótákat, mig a felnőttek lugasaiban és tengerparti erkélyein is csupa magyar szó visszhangozik. Abbaziának talán csak két-három kertje van, mely a Szegő-félével vetekedhetik; ami pedig az intézet konyháját illeti, ennek elsőségét az abbaziai törzsvendégek már valamennyien elismerik. Csudálatos, hogy a nagy osztrák fürdőhelyen még eddig ez az egyetlen szanatórium; egy kiváló magyar orvosnak kellett itt e téren uttörőként fellépnie, a nélkül azonban, hogy eddig valaki föl merte volna venni vele a versenyt. Abbaziában egyébként nagy az épitkező kedv és maholnap megérjük, hogy Lovránától Volosciáig az egész parthossza egyetlen nagy gyógyhely lesz. Mennyi pénzt hagynak itt Isztriában a mi magyarjaink is, akik beh szeretnék ezt a csudahelyet hozzáannektálni a csak félóránvira levő Fiuméhoz! De mikor a horvátok már ezt is el akarnák venni tőlünk!

— **A rég felejtett orvos.** *Korotnai* Árpádnak tegnap este nyitották ki börtöne ajtaját. A „halottrabló orvos", amint az utca elnevezte, ily módon kiállotta volna a büntetését s ha akarja, beállhat a munkás emberek közé. Ha megérezte három és fél esztendős raboskodása idején, hogy tisztes munkával még egyszer be lehet állni a nagy sorba s hogy meg lehet engesztelni a világot, akkor vegyen kalapácsot vagy ásót a kezébe. A kalapácsesal nagyot lehet ütni s talán szét lehet verni azt a követ is, melyet a közvélemény dobott feléje. Az ásóval mélyre lehet ásni, talán még az elvesztett becsület aranyán is megkoppan az ásója. Ha minderre nincs szüksége s a régi összeharácsolt vagyonból maradt még valami, vonuljon el vele oda, ahol senki sem ismeri, senki sem tudja, hogy mi volt ő valaha. A pénzéből pedig kegyes ajándékot osszon s titkolja el a bal keze előtt, amit a jobb keze végez. Ne tudja meg soha senki, hogy jót is tud tenni. Mert az első ember, aki rajta kapja a jó cselekedeten, ugy elitéli, de ugy, mintha sohse szenvedte volna meg a régi büneit....

— **Az ujságkiadók gyülése.** Az ujságkiadók országos szövetsége tegnap tartotta harmadik ülését Sopronban. Ez volt az ujságkiadók legnépesebb vidéki gyülése, amely megállapitotta az alapszabályok végleges szövegét s elhatározta, hogy *októberben* megtartja közgyülését Budapesten, hogy véglegesen megalakuljon. A szövetség gyülésén néhány fontos és életbevágó kérdés került szóba, különösen a sajtótörvény tervezett reviziójának kérdése.

Zilahi Simon elnök megnyitó beszéde után a gyülés elfogadta az alapszabályok végleges szövegét, amelyet *Lenkei* Zsigmond jegyző olvasott föl. Majd elhatározták, hogy októberben közgyülést tart Budapesten, amelyen a szövetség véglegesen meg fog alakulni.

Zilahi Simon elnök inditványozta, hogy a gyülés üdvözölje Szávay Gyula alelnököt abból az alkalomból, hogy tanulmányutra indul Amerikába. A gyülés egyhangulag elfogadta az inditványt. *Török* Jenő Endre azt javasolta a közgyülésnek, hogy október hatodikán, az aradi vértanuk halálának évfordulóján tartandó ünnepségen vegyen részt és tegyen le a szövetség nevében koszorut a vértanuk szobrára. A gyülés elfogadta az inditványt. *Rábel* László figyelmeztette a gyülést arra a tervre, amelylyel különösen a mult kormány komolyan foglalkozott, hogy a sajtótörvényt módositsák. Szükségesnek tartja, hogy a szövetség kisérje figyelemmel ennek a tervnek esetleges kivitelét. *Szávay* Gyula nem helyesli, hogy már most ugy fogják föl a sajtótörvény reviziójának tervét, mint amely okvetetlenül be fog következni. *Wofner* József nem akarja, hogy már most foglaljanak állást a sajtótörvény reviziójánál fönnforgó kérdésekben. *Lévay* Mór és *Láng* József fölszólalása után *Szávay* Gyula azt inditványozza, hogy a kérdés tanulmányozására küldjenek ki bizottságot. *Szalmás* Arnold fölhivja a gyülés figyelmét a hétfői lap megszüntetésének kérdésére is. *Zilahi* Simon felszólalása után *Hevesi* József fölkéri a gyülés nevében *Rábel* Lászlót, hogy munkálatát folytassa a sajtótörvény reviziója dolgában. *Illés* Józsefnek és *Szávay* Gyulának inditványára elhatározza a közgyülés, hogy üdvözli táviratilag *Vészi* Józsefet, mint az *Ujságirók egyesületének* elnökét, *Rákosi* Jenőt, mint az *Otthon* elnökét és *Kulinyi* Zsigmondot, mint a *Vidéki hirlapirók szövetségének* elnökét. *Zilahi* Simon elnök végül a folyó ügyekről adott számot. Ezután az ülést bezárta.

— **Tüzvész.** *Esztergomból* táviratozza tudósitónk, hogy *Irsa* község tegnap óta lángokban áll. Eddig 87 ház és gazdasági épület, meg nagy mennyiségü takarmány lett a lángok martalékává. A lakosság rémülete leirhatatlan. A tüz még mindig egyre terjed a nagy szélviharban s a szomszédos községekből kérnek munkaerőt s oltó-eszközöket, mert a védelemre a lakosság már képtelen.

Eperjesről táviratozzák, hogy e hó 10-én éjjel nagy ijedelmet okozott a *Fekete sas* városi vendéglő tetőzetének kigyuladása. A vendéglő épületében van a szép városi szinház is. A tüzoltóságnak szerencsére sikerült a tüz lokalizálása. A veszedelem a padláson elhelyezett villamvilágitási transformátorból eredt. Az ijedelmet növelte az, hogy a város összes villamlámpái kialudtak.

— **Halálozás.** Özvegy *Féder* Rudolfné tegnap hosszas szenvedés után Budapesten meghalt. Az elhunytban *Tollagi* Adolf, a Népszinház komikusa édesanyját gyászolja.

— **Szerkesztő és polgármester.** Ma éjjel *Szabadkáról* ottani levelezőnktől a következő táviratot kaptuk:

Terbe Vince szabadkai lapszerkesztőt, akinek a mult hét folyamán a polgármesterrel sulyos pisztolypárbaja volt és aki *Mamuzsich* polgármestert lapjában folyton támadja, ma hajnalban két polgári rendőrbiztos lakásán felkereste. Fölszólitották: vagy irjon alá nyilatkozatot, hogy Mamuzsich polgármestert többé nem támadja lapjában, *vagy többé élve nem távozik. Terbe* erős ember, kiszakitotta az ajtót, elmenekült. Ma a két rendőrbiztos ellen *gyilkosság kisérlete miatt* feljelentést tett.

Eddig a távirat, amely, megvalljuk, kissé hihetetlenül hangzik. Ha igaz, akkor Mamuzsich polgármester furcsa módon fogta föl a személyes szabadság intézményét s alapos kis bajba keveredett a két ambiciózus rendőrrel egyetemben. Mindenesetre várjuk a dolog fejleményeit.

— **Züllött gyermekek védelme.** Az emberszeretet jegyében ül össze holnap nemeslelkü embereknek az a gyülekezete, amely a gyermekvédelmet irta zászlajára. A *nemzetközi gyermekvédő kongresszus* holnap kezdődő tanácskozásai alkalmából ujra előtérbe tolul a züllött gyermekek megmentésének kérdése. Szomoruan nagy a száma a fővárosban a züllött serdülő gyermekeknek. Sorsuk a toloncházba juttatja őket, ahol összekerülnek a kevésbé romlottak a teljesen elzüllöttekkel. A fővárosi rendőrség sokféleképp igyekezett már a bajon segiteni. Mióta *Urs* Nándor rendőrtanácsos átvette a toloncház vezetését, uj rendszer lépett életbe a toloncházban, amely a gyakorlatban is igen üdvösnek bizonyult. A főkapitány kezdeményezésére megalapitották az iskolát. A sok züllött fiu- s leánygyermek délelőtt és délután iskolába jár s a toloncházban alkalmazott apácák vezetése alatt irást, olvasást tanulnak, azonkivül pedig erkölcsnemesitő ifjusági iratokat olvasgatnak. A növendékek most igy töltik büntetésidejüket, amely alatt az apáca iparkodik megtudni, vajjon milyen mesterségre van kedve. Ha az illetőknek helyet adni nem tud az ipartestület, amelyhez a rendőrség fordul, akkor más uton iparkodnak a fiunak tisztességes helyet biztositani. Később ezt az erkölcsös foglalkozást esetleg fejleszteni fogják azáltal, hogy papok is járnak majd a fogházba és a gyermekeket vallásosságra oktatják. A növendékeket nagy pontossággal tartják nyilván és teljesen elkülönitik a felnőttektől. A főkapitány *Urs* Nándor tanácsossal arra törekedik, hogy a fiatal züllött s elzárt gyermekek nevelését minél szélesebb alapokra fektesse, hogy ezáltal némileg is javitsanak azokon, akik akár saját, akár züllött szülőik hibájából kerülnek a toloncházba. Megemlitjük itt, hogy a gyermekvédő kongresszuson a rendőrség toloncügyosztálya is résztvesz s az e hó 13-tól délelőtt dijtalanul, délután 20 krajcár dij mellett megtekinthető.

— **Tüzoltók jubileuma.** A somogy-csurgói önkéntes tüzoltó egyesület szépen ünnepelte meg fennállásának huszonötödik évfordulóját. Ez alkalomból megalakult a *Somogymegyei Tüzoltó Szövetség* is. Az ünnepségben részt vett a vármegye minden tüzoltó egyesülete. Budapestről ott volt *Bulyovszky* Aladár miniszteri titkár. Az ünnep diszgyakorlattal kezdődött s a felszerelések mintaszerüsége meglepte a közönséget. Ezután az egyesület jubiláris közgyülést tartott a Korona-szálló nagytermében. A gyülést *Kacskovics* Lajos járási főszolgabiró nyitotta meg, majd *Horváth* József főgimnáziumi tanár mondott tartalmas beszédet. A Somogymegyei Tüzoltó Szövetség alakuló ülésén elnöknek közfelkiáltással *Reményi* Samut, a Csurgói Önkéntes Tüzoltó Egyesület parancsnokát választották meg.

— **Elgázolások.** Az éjjel a fogaskerekü vasut állomásától mintegy 300 lépésnyire egy felismerhetetlenségig összeroncsolt férfi holttestét találták a sineken. A szerencsétlent a Svábhegyre közlekedő fogaskerekü vasut gázolta el s a kerekek a szó teljes értelmében lenyakazták. Ruhája után itélve a munkásosztályhoz tartozott s körülbelül 35—40 éves volt. A holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. — *Csik* István 40 éves bolti szolga ma délelőtt 9 óra tájban a volt Kigyó-téren, a lerombolt házak között egy téglás kocsi előtt akart elfutni. Egy kőrakásban megbotlott, elbukott, a kocsi keresztül ment rajta és annyira összezuzta, hogy a szerencsétlen ember rögtön meghalt. A kerekek a nyakán és derekán mentek keresztül. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállitották. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Mulatság.** A budapesti szabómunkások szakegylete e hó 24-én a Herminakert összes termeiben tánemulatsággal egybekötött szüreti ünnepélyt rendez.

— **Szegény ember baja.** *Ehler* Antal váltóőr a tárnoki állomáson pár nappal ezelőtt a felesége révén hatszáz forint örökséghez jutott. Amikor az asszony hazavitte a pénzt, odament hozzájuk *Takács* Gyula borbely felesége, akit csak látásból ismertek s pár hatost kért tőle kölcsön. A pár hatost megkapta s zálogképpen két asztalkendőt hagyott ott. A váltóőrnek a felesége, mig a férje kiment, a 600 forintot belecsavarta az egyik asztalkendőbe s igy eltette.

Másnap *Takács* felesége megvitte a kölcsön adott pénzt és a váltóőr, aki nem tudta, hogy a felesége hova tette a 600 forintot, odaadta az asztalkendőket, amelyek közül az egyikben a pénz eldugva volt. Azóta Takács Gyula is, meg a felesége is eltüntek. Ehler feljelentette az esetet a rendőrségnek, amely most nyomozza a szekrény házaspárt.

— **Öngyilkossági kisérlet a rendőrségen.** Az ötödik kerületi kapitányság épületében ma délután öngyilkossági kisérletet követett el egy cselédleány. *Szedlacsek* Annának hivják a leányt, aki az épület első emeletéről az udvarra vetette magát s eszméletlenül terült el a következeten. A leány lopás miatt már többször el volt itélve és ma is azért állitották elő, mert lopás miatt körözve volt. *Szentkirályi* Béla rendőrtisztviselő hallgatta ki. A kihallgatás alatt a tolvaj leány a bizonyitékok sulya alatt megtörött és beismerte a lopást. A vizsgálatot vezető rendőrtisztviselő erre letartóztatta és kiadta a rendeletet, hogy kisérjék át a főkapitánysághoz. A rendőr kikisérte a folyosóra s a leány egyszerre átvetette magát a korláton és az udvar kövezetére zuhant, ahol eszméletlenül terült el. A segitségül hivott mentők sulyos belső sérülésekkel vitték a Rókus-kórházba.

— **Katonazene és cigánymuzsika a Hirmondóban.** Holnap (kedden) este 8 órától 11 óráig felváltva *katonazene* és *cigánymuzsika* lesz hallható a *Telefon Hirmondó* kagylóin.

(x) **A cápát Fiumében** közvetlen a Fratelli Deisinger cég most érkezett braziliai kávés hajója mellett fogták ki a tengerből, azonban a hajón, valamint az idei termésü kávé rakományon, semmi komolyabb baj nem történt.

Az első évforduló.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, szeptember 11.

Erzsébet királyasszony szomoru halálának évfordulója alkalmából ma a főváros több templomában tartottak gyászistentiszteletet. A hivatalos főistentisztelet a Mátyás-templomban volt, amelyet pompásan felékesitettek a mai napra.

A főhajó közepén elhelyezett ravatal körül koronaőrök állottak diszőrséget. A nagy közönség tiz órára megtöltötte a templomot. A fekete lepellel bevont szanktuáriumban ültek: *Wlassics* Gyula, báró *Fejérváry* Géza, *Hegedüs* Sándor, *Plósz* Sándor, *Lukács* László, *Darányi* Ignác és *Cseh* Ervin miniszterek, gróf *Andrássy* Aladár és báró *Bánffy* Dezső főudvarmesterek, *Gromon* Dezső, *Széll* Ignác, Nemeskéri *Kiss* Pál és *Cseörgheő* Gyula államtitkárok, *Szabó* Miklós, a kuria elnöke, *Daruváry* Alajos, a kuria másodelnöke, *Vértessy* és *Sárkány*, a királyi tábla elnökei, *Latkóczy* Imre, a közigazgatási biróság alelnöke, *Kögler* János, a közigazgatási biróság tanácselnöke, *Fraknói* Vilmos püspök, *Szalay* Imre, a Nemzeti Muzeum igazgatója, *Márkus* József főpolgármester, *Matuska* Alajos helyettes polgármester, *Beniczky* Ferenc főispán, *Beniczky* Lajos alispán, *Fazekas* Gusztáv főjegyző. *Sélley* Sándor, *Barkassy* Géza, *Molnár* Viktor, *Máday* Izidor, *Szohner* Antal miniszteri tanácsosok, *Rudnay* Béla főkapitány, *Bornemisza* Boldizsár rendőrfőparancsnok, *Katona* Béla főügyész, az egyetemi és müegyetemi tanács élén *Ponori Thewrewk* Emil és *Lipthay* Sándor rektorokkal. A katonaság élén megjelentek *Gaudernak* és *Léderer* altábornagyok, *Blasek* tábornok térparancsnok. Az idegen államok képviselői közül jelen voltak: *Hohenlohe* herceg német, *Lwow* herceg orosz, *Quiney* gróf francia, *Lowther* angol, *Barlovácz* György szerb, *Bollati* olasz, *Lutfi* bég török és dr. *Molnár* Mór uruguaji konzulok. A diplomaták részére fönntartott külön helyen ült *Hegedüs* Sándor miniszter felesége, az Erzsébet-hölgybizottság elnöke.

A gyászmisét *Vaszary* Kolos biboros hercegprimás mondta fényes segédlettel. Az ének- és zenekar nagy rekviemi kórust adott elő, miközben *Vavrinecné* elénekelte *Bertha* Sándor Párisban élő magyar zeneszerzőnek Pia Jesu kezdetü egyházi dalát. A misének dél felé lett vége.

A Ferenciek-templomában ma délelőtt tiz órakor a negyvennyolcas honvédek imádkoztak a királyné lelkiüdveért. A diszes katafalk körül állottak a honvédek központi bizottságának tagjai és a honvédmenhaz aggharcosai. Az első padsorban foglaltak helyet: báró *Podmaniczky* Frigyes, a központi bizottság elnöke, gróf *Zichy* Nándor, *Balogh* Sándor, a bizottság elnöke, *Spur* János, *Mikár* Zsigmond főtitkár, *Illyés* Bálint országos képviselő, *Tóth* Nep. János osztálytanácsos, *Darbay* György ezredes, *Szentimrey* Kálmán, a honvédmenház parancsnoka és mások. A gyászmisét *Bán* Sándor, a Ferencrendi szerzetesek provinciálisa végezte.

A budai izraelita hitközség szombaton tartott megható gyászistentiszteletet Erzsébet királyné emlékére. A gyászbeszédet dr. *Goldberg* Ráfael rabbi tartotta. A templomi énekkar pedig megható gyászdalokat adott elő.

A pesti zsidó hitközség elemi és polgári leányiskolájának növendékei ma vonultak gyászistentiszteletre. A gyászdalokat az intézeti kórus élén *Lazarus* Albert főkántor énekelte. Az emlékbeszédet *Halász* Náthán igazgató mondta.

A vidéken is mindenfelé megünnepelték a királyné halálának évfordulóját.

Nagyváradon Schlauch Lőrinc biboros püspök mondta a gyászmisét, amelyen megjelentek a hatóságok és a katonaság fejei. — *Egerben* a gyászmisét *Samassa* érsek celebrálta. — *Nyiregyházáról* jelentik, hogy ott minden hitfelekezet templomában megünnepelték a királyné halálának évfordulóját.

Esztergomban, Győrött, Versecen, Székesfehérváron, Bózsahegyen. Szombathelyen. Kolozsváron. Nagy-Becskereken, Aradon, Déván, Mohácson s a külföldön *Londonban, Rómában, Belgrádban, Bernben, Nauheimban* megünnepelték a szomoru évfordulót.

•

A földmivelésügyi miniszter ma délután ¾4 órakor Gödöllőre utazott, hogy az Erzsébet királyné emlékére létesitett Erzsébet-parkot megtekintse.

A miniszter kiséretében voltak nemeskéri *Kiss* Pál államtitkár, *Zala* György szobrász, *Tavy* Gusztáv főerdőtanácsos, *Molnár* István királyi tanácsos gyümölcsészeti miniszteri biztos és *György* Loránd miniszteri titkár. A gödöllői állomáson báró *Podmaniczky* Géza, *Kapczy* Vilmos főszolgabiró, *Deininger* Imre királyi tanácsos, *Pettera* Hubert, az udvari vadászati hivatal vezetője, *Nick* Ede királyi tanácsos koronauradalmi igazgató, *Garán* Dániel ügyvéd, dr. *Thegze* Lajos uradalmi orvos, *Kárász* takarékpénztári igazgató, *Brüll* Lajos ügyvéd és *Ripka* Ferenc várták a minisztert, a ki kiséretével együtt kihajtatott az Erzsébet-parkba.

A parkban a szobor-bizottság tagjai, az erdőhivatal és a koronauradalom tisztikara várták a minisztert, köztük *Pirkner* Ernő erdőmester, *Várnay* Ödön főerdész, *Joanits* Ferenc erdész, *Petőcz* László és *Boda* Jenő intézők, *Lénárdt* Pál csendőrszázados és *Szondy* Lajos jegyző stb.

A miniszter az üdvözlés után kiséretével együtt megtekintette a gyönyörü parkot, mely 40 holdnyi területet foglal el; ebből 30 hold teljesen ujonnan van beültetve, 10 hold pedig a régi állami erdőségből van hozzávéve; ujabban még 10 hold területet csatolnak hozzá.

A park közepén egy hatalmas, 10 méter magas sziklacsoportozatot épitenek, melynek belsejében 400 hektoliter ürtartalmu viz-rezervoár lesz. A rezervoár táplálékát az ártézi kutból kapja és öntözésre fog szolgálni. A sziklcsoportozat előtt fogják felállitani Erzsébet királyné életnagyságu szobrát, melyet Zala György szobrász tervez. A miniszter bejárva a területet, a látottak felett megelégedését nyilvánitotta és a parknak berendezésére nézve véleményt kért a jelenlevőktől, hogy a park, mely a gödöllői közönségnek sétatérül fog szolgálni, minél kellemesebb tartózkodási hely legyen.

A miniszter este fél 7 órakor visszautazott a fővárosba.

A büntetőügyi kongresszus.

Budapest, szeptember 11.

A természettudományi felfogás elterjedtével romba dőltek a horror vacui-féle elméletek s ma nincs senki, aki elhinné, hogy bizonyos férgek a föld porából támadnak. A horror vacui elméletéhez hasonló hit volna az is, hogy bizonyos belső ösztönök, meg nem magyarázható földöntuli erők hajtják az embert a vétkezésre s hogy nem azért indulnak neki a lejtőnek azok, akiket naponként ott látunk a büntető igazságosztás házában, mert a társadalom ezernyi kisértése hajszolja oda őket s mert az egyszerü, majdnem kézzel fogható körülmények, az emberi indulatok, emberi szenvedélyek nagy ereje az, ami vétkezésre hajtja a gyenge embert.

Szinte a kétszerkettő egyszerüségével áll előttünk ma az, amit eddig a horror vacui-féle elméletekhez való szivós ragaszkodás elfedett előlünk, hogy amint mindennek, ugy a bünnek is megvan a maga forrása. A modern büntető jogtudomány felismerte azt a kölcsönhatást, amely a társadalom és a büntetendő cselekmény között van s tudja, hogy az a társadalom, amely rendjénél, parancsoló hatalmánál fogva a nagy tömegek számára a jót és a biztosságot jelenti, egyes jelenségeiben, vagy e jelenségek kölcsönhatásaiban a bünbe esésnek egyetlen okozója.

A modern jogtudomány tehát azzal a jelszóval bontotta ki lobogóját, hogy nem a büntettet, hanem a bünöst kell megbüntetni s nem is az a döntő, hogy *mit* követett el valaki, hanem az a fontos, hogy *ki* követett el valamit s igy nem is a büntetteket, hanem a büntetteseket kell osztályba szedni.

Vagy tizenegy évvel ezelőtt *Liszt* Ferenc, akkor még a hallei egyetem tanára, a *Zeitschrift für gesammte Strafrechtswissenschaft* hasábjain *Kriminal-politische Aufgaben* cimü cikkével forrongásba hozta a jogászvilágot. Ennek a cikknek hatása alatt alapitották meg a Nemzetközi büntető-egyesületet, mely a régi hagyományokkal szakitva, a büntetendő cselekményben nem puszta jogi fogalmat látott, hanem oly társadalmi jelenséget, mely csak társadalmi eszközökkel küzdhető le.

1899 óta folytatja a nemzetközi büntető egyesület müködését. Európa különböző fővárosaiban évenkint megtartott közgyülésein megvitatta azokat a nagy kérdéseket, amelyek egy-egy határkövet jelentenek azon a nagy uton, amelyen az emberi társadalom nagyobb békességéhez, a jobb rendhez, a nagyobb biztonsághoz lehet eljutni. A *berlini* kongresszuson a fiatalkoru büntettesek kérdését tárgyalta az egyesület, a *lisszaboni* közgyülés a deportáció, a *brüsszeli* a föltételes elitélés, a *krisztianiai* a pénzbüntetés reformjával foglalkozott.

A *nyolcadik* közgyülés, melyet ma délelőtt nyitnak meg a magyar tudományos akadémia palotájában, a *kontradiktórius* vizsgálat kérdésével, a rendőri kihágások meghatározásával, az öregségnek a kriminalitásra való befolyásával s a leánykereskedés kérdéseivel foglalkozik. A közgyülést dr. *Baumgarten* Izidor igazságügyi osztálytanácsos rendezi dr. *Balogh* Jenő, dr. *Vámbéry* Rusztem, dr. *Szladits* Károly és dr. *Illés* József segédkezésével.

Véleményezők lesznek: dr. *Balogh* Jenő, dr. *Fayer* László egyetemi tanár, dr. *Gruber* Alajos budapesti kir. alügyész és dr. *Reichard* Zsigmond albiró.

Az egyesület tagjai közül a közgyülésen részt vesznek: *Liszt* Ferenc berlini egyetemi tanár (a felesége magyar leány, egy erdélyi bárócsalád sarja). Liszt az egyesület titkára, az egyesület lelke, a világhirü zongoramüvésznek unokaöcscse. Itt van *Rivier*, a Societé générale des prisons (a börtönügy és a fegyencek sorsát javitó egyesület) titkára, kiváló francia jogtudós. Le *Jeune* Gyula, volt belga igazságügyminiszter, Gauckler, a nancy-i egyetem nagynevü tanára, Hugo Conti, a bolognai egyetem tanára, Tavare de Medeiros Lisszabonból, Aschatari-Okade Tókióból, Statescu bukaresti főügyész, Van Hammel amsterdami tanár, az egyesület pénztárosa. Prins brüsszeli egyetemi tanár, a központi iroda főnöke, Zucker, a prágai cseh egyetem tanára.

Grosz, cernovitzi egyetemi tanár, Aschrott, berlini törvényszéki biró, az angol-amerikai börtönügy legkiválóbb ismerője. Aschrott, amikor Amerikában a börtönügyet tanulmányozta, a New York melletti Elmira fogházba záratta magát, hogy minél alaposabb börtönügyi tanulmányokat végezhessen. Albanel, párisi vizsgálóbiró, a francia kormány küldöttje, Ferdinand Dreyfus párisi ügyvéd, Rosenfeld Emil, berlini miniszteri titkár, Liszt Ferencnek hüséges munkatársa.

A közgyülést holnap délelőtt 10 órakor nyitja meg Plósz Sándor igazságügyminiszter s holnap délelőtt már a tanácskozásokat is megkezdik.

A kongresszus munkarendje a következő: Szeptember 12-én délig és délután 2—5-ig a kontradiktórius vizsgálat. Szeptember 13-án délelőtt 10—12-ig és délután 2—5 óra közt: A rendőri kihágások meghatározása, megtorlása és eljárás azok eseteiben és az öregség befolyása a kriminalitásra. Szeptember 14-én délelőtt a közgyülés tagjai megtekintik a Kőbányán levő gyüjtőfogházat; délután tárgyalják a negyedik kérdést: A fehérrabszolga-kereskedést. Itt tartózkodásuk idején a közgyülés tagjai megtekintik az uj országházat, a Kuria épületét, a Nemzeti és az Iparmüvészeti Muzeumot is. Az első nagy ebéd tiszteletükre kedden lesz a Park-klubban. E lakomán megjelennek Plósz Sándorral és Szilágyi Dezsővel az élükön a közélet s a tudomány kitünőségei is.

A magyar büntető jogtudomány kiváló müvelői méltó büszkeséggel ünnepelhetik kiváló bajtársaikat. Az ő érdemük, hogy a nagy kulturállamok jogászai felismerték a mi büntető jogtudományunk nemes törekvéseit s az ő érdemük, hogy a reformátorok igaz tisztelettel hajolnak meg a magyar büntető jogtudomány munkája előtt.

Madagaszkár,

az aljas Dreyfuspárti sziget.

Az én kedves, jó barátommal *Carrière* örnagy kormánybiztossal egy kis malőr esett meg. Azt mondta ugyanis vádbeszédében, hogy a bordereau madagaszkári följegyzése már csak azért is fontos, mert az Afrika nyugoti partjánál fekvő Madagaszkárnak szomszédai a németek. Ebben a kijelentésében kitünő és nagyrabecsült barátomnak igaza van, csak az érint fájdalmasan, hogy eltévesztette a világtájat. Mert Madagaszkár Afrikától *keletre* van, ezt minden iskolásgyerek tudja.

Persze, az a huncut szindikátus megfizette Madagaszkár szigetét, hogy épp az ellenkező oldalon legyen, mint ahol Carrière urnak tetszenék. Ez bizonyos, én láttam is, amint megfizették. Mondhatom, Madagaszkár oly mohón vágta zsebre a pénzt és oly ravaszul mosolygott, hogy vérlázitó volt. Egy ilyen öreg sziget, és ilyen becstelen!

Csunya is az ilyen megvesztegetés.

•

Ezek után mi marad más hátra, mint hogy ideiktassam annak a kitünő tájékozottságra való vádbeszédnek a kezdetét, amelyet az alapos Carrière a legközelebbi Dreyfus-pörben mondani fog.

Ime:

„Ezredes ur, uraim!

Önök még emlékezni fognak arra az itéletre, amelylyel a marseillei hadbiróság Zweyfus Felfréd

főhadnagyot harminc évi halálra ítélte. Most ismét kénytelen vagyok mindazt elmondani, ami Vierfus Benő őrnagy terhére róható. Miről is volt szó, uraim! Arról, hogy ez az Einfus hadnagy a 120-as ágyu hidroterapikus fékjét eladta. Nos, hát mi sem világosabb mint hogy Fünffus könnyen juthatott a 140-es ágyu terveihez. A 190-es ágyut ugyanis 1827-ben mutatta be Goethe János Farkas II. Lajos magyar királynak, aki azt a tatárjárás alkalmával sikerrel is használta a spanyol-amerikai háboruban. Ez a 324-es ágyu tehát már akkor Berlinben volt, amikor Sechsfus ezredes még csak huszárönkéntes volt az orosz császári tüzérségnél. De tovább megyek. A 475-ös ágyu, mint kifejtettem, már 1900-ban is használatban volt a a török-görög háboruban. Berlinben, Törökország fővárosában, ahol Viktória királynő maga vezeti a norvég hadsereg kémszolgálatát, már a jövő század végén ismerték a 916-os ágyut. Tehát csakis Siebenfus altábornagy adhatta el.

Térjünk át Madagaszkár kérdésére. Az Antillák eme gyöngye, amely Buda és Pest között Napoleon Viktor spanyol főherceg tulajdonát képezi . . .

*

Vagy talán ennyi is elég?

— o. —

FŐVÁROS.

(*) **A hirlap-óvadékok letétele.** Az általános óvadékbank-részvénytársaság azzal a kérelemmel fordult a belügyminiszterhez, hogy a részéről készpénzben letendő hirlap-óvadékokat közvetetlenül ő fizethesse be az állampénztárba. A belügyminiszter egy ma érkezett leiratában kijelenti, hogy a kérelmet nem teljesitheti, mert a készpénzben letett óvadékot az illető adóhivatalba azonnal be kell szállitani s innen 24 óra alatt az állampénztárba kell kerülnie, igy tehát a betevőt lényeges kamatveszteség nem érheti; a késedelmes beszállitásból eredő veszteségért pedig a hatóság felelős.

(*) **Budapest ivóvize.** A fővárosi bakteriológiai intézet augusztusban 627 izben vizsgálta meg a vizvezeték vizét. Az analizálás eredménye azt mutatja, hogy a *főváros ivóvize általában jó volt.* A városi vizvezetéki viz eme határozott javulása főleg a mestersséges szürők megszüntetésének köszönhető.

(*) **Uj utcák.** Az V. kerületi elöljáróság felkérte a tanácsot, hogy intézkedjék a Vigszinház mellett elvonuló s a Lipót-körutra merőlegesen eső utcák megnyitása tárgyában. A tanács az ügyet kiadta javaslattétel végett a mérnöki hivatalnak.

SZINHÁZ, ZENE.

** **A Vigszinház főpróbája.** A *Vigszinház*ban ma délelőtt tartották meg az évad elő ujdonságának, *Hennequin*: *Utazás a válás körül* (Voyage autour du Code) cimü négyfelvonásos vigjátékának a főpróbáját. A darab bemutatója holnap, kedden, lesz.

** **Müsorváltozás a Nemzeti Szinházban.** *Jászai* Mari asszony rekedtsége miatt az e hó 14-ére hirdetett *Stuart Mária* előadása elmarad, s helyette *Abonyi* Árpád *A Zách család* cimü történeti drámája kerül szinre.

** **Kommüniké a kommünikéről.** Néhány nap előtt az összes fővárosi lapoknak a következő kommünikét küldték be:

> **A Népszinház uj operettje.** A *Népszinház* első eredeti operett-ujdonsága a *Katalin* cimü uj operette lesz, amelynek szövegét dr. *Béldi* Izor, zenéjét *Jejér* Jenő, az ismert fiatal zeneszerző irta. A *Népszinház* igazgatósága nagy fénynyel állitja ki a darabot, amely az orosz udvarnál játszik. A darabban előforduló orosz táncokat *Moussolowa* Vera, a pétervári császári szinház volt tagja, operánk uj primaballerinája tanitja be. A főszerepeket *Kiry* Klára, *Hegyi* Aranka, *Gazsi* Mariska, *Szirmai* és *Németh* fogják játszani. Az ujdonság október első felében kerül bemutatóra.

E szerint a kommüniké szerint tehát megvolna a *Népszinház* első ujdonsága, a szöveg, a zene, a darab cime, a kiállitás fénye, a szereposztás, sőt még egy vendég ballerina is Oroszországból. Igen ám, csakhogy a *Népszinház* igazgatósága ma este a következő kommünikét küldi be lapunknak:

> **Nyilatkozat.** Több lap azt a hirt közölte, hogy a *Népszinházban* október hó folyamán fog szinre kerülni egy *Katalin* cimü operette, melynek szereposztását is közölték a lapok; e hir egyelőre korai, *amennyiben ily cimü darabot eddigelé a Népszinház igazgatóságához nem nyujtottak be.*

Tehát a *Népszinház* igazgatóságánál még csak nem is látták a darabot, amelyet az első kommüniké elfogadottnak jelentett ki. *Porzsolt* Kálmán most dühösen keresi, hogy ki avatkozott ennyire bele az ő direktori jogaiba.

** **Délutáni előadások a Magyar Szinházban.** A Magyar Szinház igazgatósága folyamodott a fővárosi tanácshoz, hogy adjon engedélyt e hó 16, 17, 18 és 19-ére rendkivüli délutáni előadások tartására. E napokon *Sarah Bernhárd* fog vendégszerepelni a szinházban s az igazgatóság az igy elmaradó esti magyar előadásokat délután akarja megtartani. Ugyancsak délutáni előadásokra kér engedélyt az igazgatóság a karácsonyi iskolai szüneti idő alatt december 23, 27, 28, 29, 30 és január 2-ára is, valamint az egész 1900. év tartamára a rendes ünnep és vasárnapokon tartani szokott délutáni előadásokon kivül minden csütörtökön délután rendes, illetőleg ifjusági és gyermek előadások tartására. A tanács a kérelem tárgyában első sorban is a tüzoltó főparancsnokságot hivta fel véleményes jelentés tételére.

** **Hirek a Népszinházból.** A *Görög rabszolga*, Jones Sidney operetteje holnap kerül szinre a Népszinházban hatvanharmadszor. Ez alkalommal Irist *Hegyi* Aranka fogja játszani, Aspasiát pedig Z. *Bárdi* Gabi. R. *Pataki* Róza énekesnő, *Endrei* Zalán és *Delli* Henrik a Népszinház uj tagjai szeptember 15-én kezdik meg müködésüket.

** **Catalani és Göthe.** Német ujságok a következő mulatságos történetkét elevenitik fel a *Göthe*-jubileumok ötletéből *Catalani* asszonyról, az egykor világhirü énekesnőről. A nagy énekesnőnek nagyon kevés irodalmi müveltsége volt s éppenséggel semmit sem tudott *Göthe* létezéséről. A weimari udvarnál, egy ebéd alkalmával, a nagy német költő mellé ültették. Mikor észrevette, hogy milyen nagy figyelemmel veszik körül másik asztalszomszédjához fordult és megkérdezte tőle:

— Ki ez az ur?

— Asszonyom, ez a hires Göthe

— Milyen hangszert játszik?

— Nem zenész; ő Werther keserveinek a költője.

— Ah, ugy! Már emlékszem . . .

És a nagy énekesnő a következő pillanatban *Göthe*hez fordult:

— Ah, uram, ön nem is képzeli, hogy milyen nagy tisztelője vagyok az ön Wertherjének.

Göthe meghajtotta magát erre a bókra.

— Soha, — folytatta erre az élénk beszédü müvésznő, — soha életemben nem nevettem annyit egy könyv fölött, mint ezen. Pompás egy bohózat!

— Bohózat?! — szólt a költő és nagy szemeket meresztett.

— Ismétlem, a legpompásabb bohózat! Még most is kacagnom kell, ha visszagondolok rá.

A müvésznő tudniillik egyik párisi szinházban egy bohózatot látott, amely Werther keserveinek a szentimentálizmusát parodizálta és ezt tulajdonitotta nagy asztalszomszédjának.

** **Uj udvari szinház Bécsben.** *Bécsben* az a hir kering, hogy irányadó körökben komolyan foglalkoznak egy harmadik udvari szinház tervével. Az uj szinházban vigjátékokat és vig operákat játszanának.

** **Hogyan dirigálták a német udvari szinészt.** *Vilmos* német császár, a kinek körültekintő figyelme mindenre kiterjed, a berlini udvari szinház számára uj szinházi törvényeket alkottatott. Ebből az ötletből egyik *berlini* ujság közreadja azt a régi szinházi szabályzatot, amely az udvari szinháznál 1845. óta érvényben volt. Nem tartjuk érdektelennek ennek a szabályzatnak egynémely rendelkezését ismertetni, mert kitetszik belőle, hogy a német udvari szinház személyzetét igen különös módon dirigálták a régi jó időkben. A szabályzatnak mindjárt az első szakasza meghatározza azokat a büntetéseket, amelyekkel az udvari szinház férfi- és hölgytagjait büntették, ha a szabályzat ellen vétettek. Ezek a büntetések voltak:

1. Szóbeli és irásbeli megdorgálás.
2. Pénzbüntetés.
3. Elbocsátás és —
4. *Elzárás.*

Nem rosszul hangzik a következő a paragrafus:

52. §. Aki annyira megfeledkeznék magáról, hogy részegen jelenik meg a szinpadon, az fizetése egy harmadának a levonásával, vagy háromtól nyolc napig terjedhető fogsággal büntetendő.

Egy másik szakasza a szabályzatnak igy szól;

Ha valamelyik müvész, beleértve az ének- és a ballet-kar tagjait, olyan bajuszt vagy szakált növeszt, amely nem felel meg minden szerepének és ilyen bajuszt vagy szakált olyan darabokban visel, amelyekhez nem illik, egy napi fizetéssel és ismétlés esetén szigorubban büntetendő. Hogy a bajusz, vagy szakál mennyiben felel meg a jelmeznek, ezt az illető müvésznek vagy a rendezőnél, vagy a főruhatárosnál kell megtudakolnia.

A német császár által alkotott uj szinházi szabályzatban a fogságbüntetés természetesen nem szerepel többé.

** **Major J. Gyula zeneakadémiájában** e hó 1-én kezdődtek a beiratások, s az intézetnek mind két helyiségében (Akácfa-utca 63. és Váci-körut 42.) már szép számmal vannak növendékek, akik máris rendes tanitásban részesülnek. Az eddigi tanárok mellé Major megnyerte *Hegyi* Bélát, a jeles zeneszerzőt, a szinpadi ének tanitására, amire ő — mint gyakorlott szinpadi ember — kiválólag kvalifikálva van és *Jauluszt*, — az Operaház egyik kiváló hegedüsét, aki Somogyi intézetéből kilépett, a hegedütanszakra. Zeneszerzést és zongorát maga Major tanit valamennyi osztályban. Beiratkozni még mindig lehet mindkét intézetben.

** **Napoleon öcsém.** Ez lesz a cime *Guthi* Soma és *Rákosi* Viktor háromfelvonásos uj bohózatának, amelyről már tettünk említést. A szerzők, mint értesülünk, a *Vigszinház*hoz nyujtották be darabjukat.

** **Rejane asszony leánya.** *Rejane* asszony, a hirneves francia szinmüvésznő ez idei *berlini* vendégszereplésének egy külön érdekessége lesz. A müvésznő tizenkétéves leánya e vendégszereplés alkalmával *Berlinben* fogja első szinpadi kisérletét megtenni.

** **Dóczi a Burg-szinházban.** A bécsi *Burg*-szinház, mint nekünk irják, még ebben a hónapban feleleveniti *Dóczi* Lajosnak *Utolsó szerelem* cimü szinmüvét, amely annak idejében ezen a szinpadon is zajos sikert ért.

** **Strausz hátrahagyott balletje.** A *Berliner Tagblatt*nak irják *Pécsből*, hogy *Strausz* János balletje, a *Hamupipőke*, amelyet a zeneszerző hagyatékában találtak, nemcsak teljesen készen van, de *Mahler*, a bécsi opera igazgatója, már kötelező szerződést is irt alá arra nézve, hogy a balletet az idei farsang során a bécsi operában bemutatja. Azok, akik a ballet zenéjét ismerik, irja a berlini ujság levelezője, el vannak tőle ragadtatva s azt állitják, hogy *Strausz* legszebb szerzeményeivel vetekszik.

** **A Városligeti Szinkörben** holnap *Balázs* Olga vendégfellépével az *Elektra* kerül szinre. A cimszerepet a vendég játszsza, mig a többi szerepek *Feld* Irén, *Lubrincz* Julia, *Kesztler*, *Bihari* Béla s *Hidvéghy* kezeiben vannak. Az igazgatóság elfogadta előadásra *Lukácsy* Sándornak a *Fenelányok* cimü énekesbohózatát, amelynek közelebb lesz az első előadása. A szinkörben a *Henschel fuvaros*, *Hauptmann* drámája tegnap megint zsufolt ház előtt került előadásra.

** **Az An der Wien uj operettje.** A bécsi *An der Wien*-szinház első eredeti operett-ujdonsága *Az apósok* cimü operett lesz. Zenéjét *Kauders* irta.

** **Vidéki szinészet.** *H. Novák* Irén, *Rakodczay* Pál szintársulatának kitünő primadonnája ismét nagy sikerrel próbálkozott az operett terén. *Mátészalkáról* jelentik nekünk, hogy a müvésznő a napokban a *Görög rabszolgá*ban lépett fel, mint Aspasia s kitünő alakitást nyujtott. Játéka diskrét, finom, énekszámait is szépen adja elő. A kiváló erőkből álló társulat szeptember vége felé vonul be téli állomására Szatmárra, ahol a közönség nagy érdeklődéssel néz az idei szini szezon elé.

** **Külföldi szinházak.** *Fulda* Lajosnak *Meseország* cimü verses vigjátéka a *berlini* udvari szinházban a jövő hónapban kerül bemutatóra.

VIDÉK.

— (**Veszprémmegye közigazgatási bizottságának ülése.**) Veszprémmegye közigazgatási bizottsága ma tartotta *Kolozsváry* József alispán elnöklete alatt gyülését, melyen az alispán jelentést tett arról, hogy a király fogadtatására minden előkészületet megtettek. A pénzügyigazgató jelentése szerint az egyenesadók előirását befejezték. A megyében a termés jó közepes s a közegészségügy kielégitő.

SPORT.

*** **Namounát legyőzték.** *Berlinben* két hires verseny volt ma délután: az egyikben *Namouna* mérkőzött, *Galifard* ellenfele a hamburgi Derbyben és a badeni nagy dijban, a másikban *Don José*, a bécsi Derby favoritja szállt szembe a német kétévesek javával. Az államdij *Namouna* vereségével, a *Renard*-verseny pedig *Don José* győzelmével végződött. Mindakét esemény szomoru dolog reánk, mert a ma vert *Namouna* Baden-Badenben jobbnak mutatkozott *Galifard*nál, *Don José* ujabb győzelme pedig valószinüvé teszi, hogy a jövő évi bécsi Derbyt nem magyar ló nyeri meg. A két verseny részletes eredményéről a *Sportértesitő* következő berlini távirata számol:

Államdij. Dij 10.000 márka. Távolság 2800 méter. *Graditzi*-ménes 3é. fm. **Greif** 55 kg. (Ballantine) első, *Naumann* B. 3é. pk. *Namouna* 53½ (Sopp) második. Több ló nem futott. Totalizatőr: 10: 25.

Renardverseny. Dij 28.000 márka. Távolság 1200 méter. Báró *Oppenheim* E. stpm. **Don José** 55 (Tovn) első, Capt. *Joë* pm. *Griffin* 53½ (Peake) második, *Beit* A. pm. *Oleander* 54½ (Utting) harmadik. Futottak még: *Barkas*, *Chance*, *Chreosot*, *Alarich*, *Wolfgang*. Totalizatőr: 10: 17. Helyrefogadások: I. 20: 28, II. 20: 56 és III. 20: 37.

*** **Magyarország a német turfstatisztikában.** Németországban a sportsmanek közül *Naumann* B. nyert eddig legtöbbet versenydijakban: 156.774 márkát; utána, baden-badeni diadalai révén a francia Comte de *Juigné* következik 151.250, *Balduin* A. 123.168, báró *Münchhausen* 107.750, *Graditzi* ménes 106.617 márkával, Ausztria és Magyarország részéről báró *Springer* Gusztáv 87.500, lovag *Mauthner* (Miklósfalvi ménes) 32.000, *Dréher* A. 19.700, gróf *Festetich* Tasziló 7000, báró *Königswarter* H. 3500 márkával szerepel a listán. A lovak közül a francia *Gorseeck* nyert a legtöbbet, 137.750 márkát, *Namouna* 96.275, *Sperbers Bruder* 89.200 márkát. A magyar lovak közül *Galifard* 86.300, *Hableány* 32.000, *Tip-Top* 19.700, *Atilla* 7000, *Bonvivant* 3500 márkát nyert. Sokkal nagyobb a magyar apalovak rekordja Németországban. Igy *Kisbér* ivadékai 145.954 márkát nyertek az idén; *Gunnersbury* 86.300, *Talpra Magyar* 74.560, *Aspirant* 59.382 márkát nyert ivadékaival Németországban.

*** **Elbocsátott jockey.** *Naumann* B. kereskedelmi tanácsos, a hires német sportsman ma nyilatkozatot tesz közzé, melyben kijelenti, hogy *Bowman*-t, a Magyarországon is müködött jockeyt hamis lovaglás

miatt elbocsátotta. *Bowman* legutóbb *Altgoldot* ülte a badeni Prince of Wales stakesben, melyet *Tip-Top* nyert meg, s a verseny után azt mondta gazdájának, aki a Saphir-versenyben aratott győzelme után Altgoldot biztos nyerőnek hitte, hogy a startnál hat hosszat vesztett s ez volt az oka vereségének. A starter azonban kijelentette, hogy ez nem igaz, s igy Bowmant elbocsátották.

.*. **A bécsi Jubileum-dij** utolsó fogadásai igy állnak: *Cromwell* 2½, *Komámasszony* és *Per Butters* 4—4, *Zászlós* és *Chryseis* 5—5, *Bonvivant* 6, *Statesman* 8, 10 a többi.

.*. **Bécsi lóversenyek.** Nagy dij nincs a programmon s mégis a holnapi versenynap lesz eddigelé a legszebb versenye a freudenaui meetingnek. A 6000 koronás Gaga-verseny legalább valóságos turfszenzációnak igérkezik, amilyen ritka meetingen esik meg. Ezuttal fut először baden-badeni szereplése után *Attila*, egyike legjobb kétévesünknek s most dönti el, hogy miképpen aránylik a mi kétéves klaszszisunk a német kétévesekhez. Ha győz *Attila*, szomoru eset lesz reánk, mert ebből azt látjuk, hogy *Don José* legjobb kétévesünket verte Baden-Badenben; ha nem győz s valamelyik más kétéves lesz a nyertes, akkor nem igen van okunk félni a németektől. De nincs kizárva az sem, hogy egy harmadik eset történik; hogy sem *Attila*, sem más kétéves nem nyer, hanem megnyeri a versenyt egy hároméves, akár *Sandwich*, akár *Anuska*, amelyiket a Reeves istálló kiengedi. Ez esetben pedig az derül ki, hogy ugy a mi kétéveseink, mint a németekéi rosszak, rosszabbak, mint valaha. Egy másik érdekes verseny holnap az 5000 koronás Államdij, melyben ismét fut a nagy *Zászlós* és pedig István-dijbeli ellenfelével, *Nickerl*vel. De azt hiszszük, hogy ez utóbbinál még *Kisasszony* is erősebb ellenfele lesz, ha magát a dijat nem is kell féltenie senkitől. A holnapi nap tipjei ezek:

I. *Round the corner—Zsuzsi.*
II. *Elluci—Mumus.*
III. *Attila—Anuska.*
IV. *Gaspilleur—Inländer.*
V. *Zászlós—Kisasszony.*
VI. *Faineant—Boldog.*
VII. *Auersperg-istálló.*

.*. **A beszélő ujság a bécsi lóversenyekről.** A *Telefon Hirmondó* bécsi tudósitójának telefonjelentései alapján holnap (kedden) már a délutáni órákban részletes tudósitást olvastat fel a *bécsi lóversenyek* eredményeiről. Azok tehát, akiket e versenyek lefolyása érdekel, a *Hirmondó* révén nyerhetnek leggyorsabban tudomást a történtekről.

Nyilttér.

Guber Forrás Leghatásosabb vasas-arzénes viz vérszegénység, női betegségek, ideg- és bőrbetegségek stb. ellen.
Kapható az összes ásványvizes üzletekben, gyógyszertárakban és drogeriákban.
Mattoni és Wille, Budapest.

EGYÉVES ÖNKÉNTESEK
legjobban és legolcsóbban
szerezhetik be fölszereléseiket az előnyösen ismert
BLUM ÉS TÁRSA
szerb királyi udvari szállitó és Ő cs. és kir. Fensége József főherceg udvari szállitója cégnél.
Budapest, IV. ker. Sütő-utca 2. szám
Szervita-tér sarkán.
Sorozókötelesek ingyen és bérmentve kapnak oly árjegyzéket, mely az egyéves önkéntesi év elnyerésére vonatkozó magyar és német szövegü **védtörvénycikkeket, utasitásokat és folyamodványátminkat** tartalmazza. Mindennemü felvilágositás legnagyobb készséggel adatik.

Mindazon rosszakaratu hiresztelésnek,
melyet a verseny képviselői terjesztenek, véget vetendő, ezennel kinyilatkoztatjuk, hogy a nálunk kiütött tüzeset miatt üzemünk fennakadást nem szenved és összes elvállalt szállitási kötelezettségeinknek a pontos időre eleget fogunk tenni. — Rózsahegy-Fonógyár, 1899. szeptember 9.
Magyar Textilipar Részvénytársaság.
Jalesch Gyula vezérigazgató.

———

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáér nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A szobaur.** *Csegődy* Miklós vagy öt esztendeig lakott *Horváth* Józseféknél s aligha a jó ellátás marasztalta, mint inkább a Horváth József csinos felesége. A gazda régen élt már a gyanuperrel, de a minden fellépésekhez szükséges bizonyitékot sehogysem tudta megszerezni. A szerelemféltő ember hát, bizonyitékok hijján bár, de egy napon mégis csak felmondott Csegődynek, aki aztán a szomszédban vett lakást s tovább üldözte az asszonyt szerelmi ajánlataival. József-napján is elment Horváthékhoz névnapot köszönteni, de kiutasitották. Csegődy bosszut forralt s még az nap este megleste Horváthot s az udvaron össze-vissza szurkálta. A késelő legényt ma vonta felelősségre a budapesti törvényszék szándékos emberölés miatt s sulyos testi sértés cimén *egy évi és hat havi börtönre* itélte.

Lapunk zártakor érkezett.

Félhivatalos távirati jelentések.

Páris, szeptember 11. Egy toulousei ujság munkatársa meginterviewolta *Carrière* őrnagyot, a rennesi haditörvényszék kormánybiztosát a hadbirósági itélet következményeiről. *Carrière* őrnagy nyilatkozataiból a *félhivatalos Havas-ügynökség* a következőket emeli ki:

Dreyfus öt évig volt deportációban és ami engem illet, *nem találok benne helytelent, ha ezt az időt beszámitják a büntetésébe.* Azt hiszem, hogy a törvényt a *legliberálisabban* fogják magyarázni. *Azt is gondolom, hogy Dreyfus kegyelmet fog kapni.* Ez a legjobb eszköz, hogy az agitációnak véget vessenek, *a legjobb, amit tehetnek.* Ami a lefokozást illeti, *elég volt abból egyszer.* Ugy fognak intézkedni, erről meg lehet ön győződve, hogy *nem fokozzák le másodszor.*

Páris, szeptember 11. Kormánykörökből sugalmazott jelentés szerint a holnapi *minisztertanács* a haditörvényszék itéletével fog foglalkozni. Hir szerint *a miniszterek egy része a mellett van, hogy bizzák meg a főállamügyészt, hogy inditványozza az itélet megsemmisitését a hivatalos hatalommal való visszaélés miatt.* A miniszterek többsége azonban *ellenzi* a kormány közbelépését, de csak azért, mert bizik abban, hogy *a védők semmiségi panaszának sikere lesz.*

A *Temps* kifejti, hogy a haditörvényszék az enyhitő körülmények alkalmazásával jelezni akarta, hogy boldog volna, ha *az államfő elhatározná az elitéltnek teljes megkegyelmezését.*

Rennes, szeptember 11. A haditörvényszék tagjai ma *aláirtak* egy kegyelmi kérvényt az iránt, hogy *Dreyfusnek ujból való lefokozása elengedtessék.* A kérvény Lucas tábornokhoz, a 10. hadtest parancsnokához megy, aki azt *Galiffet* hadügyminiszter utján *Loubet* elnök elé terjeszti. Labori titkára értesitette erről *Dreyfust*, aki nagyon meg volt hatva és kijelentette, hogy remél.

TÁVIRATOK.

Udvari ebéd.

Bécs, szeptember 11. Ma este 5 órakor ő felsége Schönbrunnban ebédet adott, melyen Gizella bajor hercegnő, Konrád bajor herceg, József Ágost főherceg és Auguszta főhercegnő, a kiséret és az udvari méltóságok vettek részt.

Megsemmisitett francia expedició.

London, szeptember 11. (Reuter.) Tripoliszba az a hir érkezett, hogy Foureau-Lamy francia misszióját az Air oázisban nagyszámu tuareg megtámadta és nagy veszteségek után teljesen megsemmisitette.

Vasuti szerencsétlenség.

Genua, szeptember 11. Két vonat, melyet egymásután inditottak el Genuából, Campo ligurenél összeütközött. *Három ember életét vesztette* és tizenhat megsebesült. A forgalmat helyreállitották.

A pestis.

Konstantinápoly, szeptember 11. A *Beirutban* pestisben megbetegedett görög *meghalt.* A legszigorubb óvóintézkedéseket tették.

Páris, szeptember 11. Az államtanács 300.000 frankot szavazott meg Franciaország megvédésére a pestis behurcolása ellen.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, szeptember 11. (Gabonapiac.) Az irányzat gyönge volt s csak a kinálat gyönge és tartózkodó volta tartotta meglehetősen a buza és rozs árát. Zab tartott. Az idő szép, de hüvös.

Bécs, szeptember 10. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése. A *délutáni magánforgalomban* a záriatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 372.37 Magyar hitelrészvény 385.—. Angol-Osztrák bank 151.75 Union bank 274.—, Länderbank 308.—, bankegyesület 238.—, osztrák-magyar államvasut részvény 345.25. északnyugati vasut részv. 72.25, elbavölgyi vasut 255.50, dunagőzhajós részv. 242.50, alpesi bányarészvény 138.50, májusi járadék 342.75, osztrák koronajáradék 281.50, magyar aranyj. 100.05, magyar koronajáradék 95.20 német birodalmi márka készpénz —.—, ultimóra 60.50, török sorsjegyek 58.93, rimamurányi vasmü —.— déli vasut —.— dohányrészvény —.—. Napoleon d'or —.— Lombard 9.80—.

Frankfurt, szeptember 11. Árfolyamok szeptemberre. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 236.80. Osztrák-magyar államvasut 147 60. Déli vasut 32.70. Osztrák aranyjáradék —.—. Olasz járadék 92.50. Laura-kohó 260.10. Harpeni —.—. Discont 193.20. Alpesi 282.—. Bécsi bankegyesület —.—.

Berlin, szept. 10. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* Négyszázalékos magyar aranyjáradék —.—. Magyar koronajáradék —.—. Osztrák hitelrészvény 236.50. Osztrák-magyar államvasut 147.25. Déli vasut 32.60. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.60. Buschtiehradi —.— Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

New York, szeptember 11. *Liszt* helyben 2.80. *Buza* szeptemberre ——, októberre 73.3/8, májusra 76.—, *Tengeri* szeptemberre 37.6/8.

Chicago, szeptember 11. *Buza* szeptemberre 70.3/8. *Tengeri* szeptemberre 31.2/8.

Napirend.

Naptár. Kedd, szeptember 12. — Római katolikus: Guidó hv. — Protestáns: Guidó. — Görög-orosz: (augusztus 31.) B. A. övlet. — Zsidó: Tisri 8. — A nap kél reggel 5 óra 18 perckor. — Nyugszik este 6 óra — perckor. — A hold kél délután 2 óra 7 perckor. — Nyugszik este 9 óra 33 perckor.

A miniszterek nem fogadnak.

A főváros közigazgatási bizottságának ülése délelőtt 10 órakor az uj városházán.

A főváros közgyülése délután 4 órakor az uj városháza dísztermében.

A vértanuk emlékét megünneplő előkészitő-bizottság ülése este 8 órakor a Sas-körben. (Irányi-utca 17.)

A nemzetközi büntető egyesület VIII. nagygyülése délelőtt 10 órakor a m. tud. akadémiában.

A Vigszinházban az „Utazás a válás körül" cimü bohózat bemutató előadása.

Nemzeti muzeum: Régiségtára, nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Többi tárai 1 korona belépő dij mellett megtekinthetők.

Iparmüvészeti muzeum és az iparmüvészeti társulat állandó bazárja nyitva délelőtt 9—1-ig

Teknologiai iparmuzeum nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3—5-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyüjteménye nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8 óráig.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Állandó kiállitás, kereskedelemtörténeti muzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár, Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órától 12-ig.

Szórakozó helyek.

A Hódoló diszfelvonulás. Eisenhut Ferenc óriási körképe, látható Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9 órától este 5 óráig. Belépő dij 50 krajcár, gyermekjegy 30 krajcár.

Állatkert nyitva egész nap.

Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész uj szenzációs müsor.

Folies Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes müsor.

Ős-Budavára. Uj szeptemberi variété müsor.

Circus Henry. Naponta változatos müsor.

Páris szálloda. Váci-körut. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Walter kávéház. József-körut, Rácz Laci hires zenekara.

Europa kávéház. Ferenc-József-tér, Farkas Pista és fiai zenekara.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

H. Budapest. 1. A budapesti lakbérleti szabályok értelmében (24. §.), a lakosztályokhoz vezető lépcsők és folyosók a háztulajdonos által az év minden szakában *esti tiz óráig* kivilágitandók. 2. A Constantin abbé első előadása 1888. március hó 9-én volt.

Kiváncsi 20. A névmagyarositásnak a hivatalos lapban okvetlen meg kell jelennie, mert az uj név azzal a közléssel nyer jogerőt és törvényes elismerést, azt azonban, hogy a többi lapokban ne jelenjék meg, elérheti, ha egyenként fölkeresi és megkéri erre az illető szerkesztőségeket. A névmagyarositási kérvényt, ha annak semmi akadálya nincsen, egy hónap alatt szokta elintézni a belügyminisztérium.

H. S. 1. Azon a napon kell bevonulnia, amelyre behivták. Kivételnek nincs helye. 2. Bevonulása napjáig nem szabad fölvennie az egyenruhát. 3. Azoknál is korlátozni fogja az italmérés jogát.

98.820. sz. előfizető. Heinrich A. C. nagykereskedőnél, VIII., Üllői-ut 32. szám.

B. Gy. *Nyirbátor.* 1. Igen, visszakaphatja. 2. Magyar Kereskedők Lapja, VI., Rottenbiller-utca 34.

G. H. *Sátoralja-Ujhely.* Lakása: VII. Holló-utca 4. Cime: Főtisztelendő.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ninon dalaiból.

Találok olykor-olykor
Selyembe öltözött
Sok szép kacér, merész lányt
Az utca-nép között.

Hintóban láttam egyet
Livrés inasa van,
— Ah oly kopottnak láttam
Előtte én magam!

S hogy kérdém kedvesemtől;
Ki ő, mi a neve?
Ajkamra tette ujját;
Ne gondoljak vele!

Azóta szinte félek
S a szivem ugy dobog,
Ha az a fényes hintó
Előttem elrobog.

Szentessy Gyula.

+ **A nők dohányzása.** A *Daily Telegraph*nak egyik munkatársa dohányárusoknál, orvosoknál és más szakértőknél tudakozódott a nők dohányzásáról és arra az eredményre jutott, hogy a jobb körökhöz tartozó fiatal leányok között egyre jobban terjedő cigarettezésnek a főoka a biciklizés. A gyakori kirándulások következtében a fiatalok között mind szabadabb lesz az érintkezés szelleme. A fiatal emberek tréfásan megkinálják a fiatal hölgyeket cigarettel, azok tréfából rágyujtanak, azután megkedvelik a dohányzást. Sokat vitatják azt a kérdést, vajjon nőietlen-e a cigarettezés. A *Daily Telegraph* fönt emlitett munkatársa kijelenti, hogy nem. Ilyen módon férfiatlannak lehetne mondani a csokoládé-ivást. A cigarett és a szivar nem arra való, hogy a nemeket megkülönböztessék vele, hanem arra, hogy élvezzék. És ha a dohányzás sem nem nőietlen, sem nem tisztességtelen, akkor sincs rá ok, miért ne élvezzék a nők is. Csak nemzedékről-nemzedékre átvitt előitélet tiltja meg a nőknek a dohányzást. Sok kiváló hölgy dohányzott. Igy Eugénia császárné erős dohányos volt. A második császárság alatt csaknem az összes hölgyek dohányoztak a császárné környezetében, igy köztük különösen madame de Pourtales és madame Ratazzi. Lezay-Marnéria grófnő, a császárné palotahölgye többet dohányzott egy káplárnál. Napoleon és Eugenia nagyon szerette a teával preparált cigaretteket és akadtak nagyszámban követői is ebben a tekintetben. A francia bourgeoisieben ez időszerint divatossá lett mostanában a cigaretta hölgyek között, épp ugy, mint XIV. Lajos alatt a hosszu pipa. Azok az idők már elmultak, amikor a dohányzó George Sandot mint nagy kivételt tekintették. Lady Campbell lelkesen dicséri a hölgyek dohányzását. Ezeket mondja:

— Az elegáns európai hölgy, akinek az a szerencsétlensége, hogy a tizenkilencedik század utolsó esztendeiben él, rendesen ideges is egy kissé. Nos hát a dohányzás a legjobb eszköz idegeinek a lecsillapitására. Mihelyt az első füstfelhők ott gomolyognak a szeme előtt, már is általános jóérzés fogja el; a hajgyökerekben meglévő elektromosság szétterjed; a bőr kevésbé érzékeny lesz és abban a mértékben, amint a mesterséges felhők sürüsödnek, áll be a kedély fiziológiai nyugalma, s a humor kezd működni. De nemcsak a szellem indul fel, a test is felfrissül ebben a félszendergésben.

*

+ **Ki volt Goethe?** Valaki, akinek sok ideje volt, Németország egy bizonyos vidékén szóba állott a népből való egyszerü emberekkel és megkérdezte tőlük, hogy ki volt Goethe? Tapasztalatait közölte egyik berlini folyóirattal. Harminc emberrel beszélgetett erről a kérdésről, ugy ahogy elébe akadtak, a legtöbben azonban mégis földmivelők voltak. Hát azt mondja az illető buvárkodó lélek, hogy az eredmény kissé elszomoritó volt. Mind a harminc esetben ezt kérdezte:

— Tudja talán, hogy ki volt Goethe?

És mind a harminc esetben azt a határozott feleletet kapta, hogy:

— Nem tudom.

Csak egy tizenhat esztendős irnokféle, aki a népiskolát kijárta, mondott ilyesfélét:

— Annak valami hires embernek kell lennie.

Valamit olvasott az ujságból, de bizonyosat nem tudott mondani, Schillerről ellenben közelebbi adatokat is tudott, mert elmondta róla, hogy költő volt, vagyis „olyan ember, aki nótákat csinál.“ Egy vidéki öreg asszony igy kiáltott fel:

— Goethe? Hol is van az?

Egy mesterlegény:

— Goethe? Igen, igen... nem volt az a Lehmann asztalosmesternek a veje?

*

+ **Milliók asszonykézben.** Statisztikailag be lehet bizonyitani, hogy a nagy örökségek jelentékenyen hamarább pusztulnak el férfi, mint a női örökösök kezén. Ehhez különben statisztika sem kell. A hölgyek nehezebben szerzik a milliókat, de ha hozzájuk jutnak valamiképpen, nagyobbrészt kitünően tudnak bánni velük. Angolországban, Skóciában és Amerikában egész sereg asszony van, aki szabadon rendelkezik millióival. Igy Walesben lakik Talbot Emilia kisasszony, aki Angolországban a legazdagabb emberek egyike. A fiatal hölgy atyjától 1,388.617 font sterling értékü ingatlant örökölt. Ehhez még testvére halála után egész csomó jövedelmező részvényt kapott. Skócia két leggazdagabb lakónője még egészen fiatal, lady Hamilton tizéves korában a jelenkor leggazdagabb örökösnőinek egyike lett. Huszonegy éves korában Ardan szigetén és tengernyi pénzen kivül, amely a kamatokkal egyre növekszik, meg fogja kapni Caston Juffolk birtokát. 1905-ben körülbelül akkora vagyona lesz, hogy a kamat évenkint százezer font sterlingnél többet fog kitenni. A másik skót milliomosnő, Cromartie grófnő rengeteg földbirtokot örökölt. A világ leggazdagabb asszonyai, ha nem is laknak Amerikában, legalább amerikai származásuak. A leggazdagabb hajadon a világon miss May Goilet. Huszonötéves korában testvéreivel együtt tiz millió fontot fog örökölni. Az anyjának a legtöbb háza van New Yorkban. Amerika leggazdagabb hölgyei közül Gould Helén a legnépszerübb. Gondosan nevelték. Ő tette filantróppá atyját élete utolsó éveiben. Már mint kis leány szeretett jót cselekedni. Atyjának halála előtt kis birtokot vásárolt, amelyen nyáron át száz-száz gyermeket két-két héten át vendégelt meg. Atyjának halála után évenként százezer font jövedelme volt. Ő volt az egyedüli gazdag asszony Amerikában, akinek asztalára sohasem került még szeszes ital.

*

+ **Irótoll — talizmán.** Spanyolországban, Franciaországban és Angolországban az a babona uralkodik, hogy az a toll, amelylyel egy halálos itéletet megmásitanak, a legjobb talizmán. Patti Adelinának van egy ilyen tolla, amelyet Izabella spanyol királynő sajátkezüleg nyujtott át neki. A boldog diva az aranyba foglalt tollat még drágakövekkel is diszitette, s állandóan magánál hordja. Hogy különösen szinésznők mennyire becsülik az ilyen talizmánt, azt legjobban bizonyitja, hogy Ilma di Murska, az elhunyt énekesnő egyik szinésznő barátnőjének száz guineát adott egy irótoll-amulettért. Viktória királynő, aki ismeri ezt a babonát, már sok szinésznőt ajándékozott meg ilyen talizmánnal. Persze sok hamisitást is követnek el már ezekkel az irótollakkal.

Az élet kegyetlenségei.

— *Aurélien Scholl.* —

Ugy-e kegyetlen dolog,

1. ha az ember udvariasan odakiáltja vacsora után a házigazdájának:

— Kérem, ne kisérjenek le, ismerem a lépcsőt! — és hanyatt-homlok bukik le az emeletről.

*

2. ha bemutatnak valakit egy szinésznőnek, s az ember — a nélkül, hogy rosszat sejtene — elkezdi dicsérni a vetélytársát.

*

3. ha azon veszed észre magadat, hogy kezet szoritasz egy emberrel, akiről egyszer azt mondtad, hogy gazember, s akit ezért kidobtak a hivatalából.

*

REGÉNY.

Grubbe Mária.

(29) — Dán regény. —

Irta: JACOBSEN J. P.

Egy pár percig nyugodtan evett, de aztán felugrott s az ablakhoz szaladt. Nem tudta megállni, hogy meg ne bámulja az utcát, ahol most minden ujnak, minden különösnek tünt fel előtte. Mialatt egyik ablaktól a másikhoz szaladgált, hol itt, hol ott tett le valami ételdarabot. Az egyik ablakdeszkán egy pohár sör állott, a másikon a kenyérvágó kés feküdt, az aranyozott guéridonon álló vázára az asztalkendőt dobta, a sarokban pedig egy perecet felejtett.

Végre leült az ablak mellé s kibámult az utcára. Közben hátra szólt Máriának, aki alig felelt kérdéseire.

Végre felállt s ahhoz az ablakhoz ment, amelynél a férje ült. Nagyot sóhajtott.

Frederik Ulrik egyre mosolygott s a pecsétgyürüjét forgatta az ujján. — Talán megfujjam a kezecskédet? — kérdezte panaszos, résztvevő hangon. Mária letépte a kötést s nem is felelt Frederik Ulrik kérdésére.

— Meghül a kacsód — mondta s Máriára nézett.

Az asszony szótlanul bámult ki az ablakon. Kezét az ablakdeszkára fektette s látszólag gondtalanul dobolt ujjaival a deszkán.

Frederik Ulrik gyönyörködve nézte a hófehér, halovány ujjakat, melyek ugy mozogtak, mint valami jókedvü állatka. Hol jobbra, hol balra hajoltak, meggörbültek, kiegyenesedtek, mintha rá akartak volna ugrani valakire. Aztán a kenyérvágó késhez nyultak, először a nyeléhez, aztán a finom, éles pengéhez. A napsugarak rászóródtak a késre, egyet villant valami a levegőben....

E pillanatban a kés Frederik Ulrik mellének szaladt, de ő ügyesen kivédte a szurást, ugy, hogy a kés a lelógó csipkemanzsettát vágta keresztül. Frederik Ulrik ijedten ugrott fel ülőhelyéről, félredobta a kést s feltaszitotta a széket. Mindez egy másodpere müve volt.

Mária halálsápadt volt, kezét a mellére szoritotta, pillantása mereven, rémülten tapadt ahhoz a helyhez, ahol Frederik Ulrik ült. Aztán lezárta pilláit s tompa kacagás tört ki belőle.

Mikor a késsel játszott, hirtelen észrevette, hogy Frederik Ulrik csipkeinge nyitva van s a nyiláson kilátszik meztelen melle. E pillanatban az az esztelen vágy szállta meg, hogy a hideg, csillogó pengét belevágja a fehér husba — s megtette! Nem mintha megakarta volna ölni, vagy meg akarta volna sebesiteni, hanem talán csak azért, mert a kés hideg volt s a hus forró, meleg, talán csak azért, mert keze beteg volt és gyenge, a férfi melle pedig erős és izmos, vagy talán azért, mert valami titkos erő hajtotta erre a cselekedetre, mert akaratja nem tudott megbirkózni az értelmével.

Frederik Ulrik sápadtan állt egy helyen s kezét az asztalra támasztva ránézett Máriára. Annyira reszketett, hogy az asztal is mozogni kezdett s az edények csörömpölve ütődtek egymáshoz. Nem volt ijedős ember s sokszor szembe nézett már a halállal, de ez a támadás oly váratlanul, olyan őrült hirtelen módon jött, hogy szinte megborzadva nézett arra az asszonyra, aki az ablak mellett, összeroskadva feküdt a palón. Burrhire gondolt, aki megjövendölte neki, hogy veszedelem fenyegeti életét, s hogy ezt a veszedelmet egy asszony fogja rázuditani. Térdre roskadt és imádkozott.

Minden észszerü biztonság, minden reménység, minden emberi bizonyosság megszünt ebben a pillanatban, mert az ég intézte a dolgokat, ismeretlen szellemek befolyása jelentkezett, tulvilági hatalmak és jelek határozták meg a sors fordulását. Miért akarta őt megölni ez az asszony? Miért? Miért? . . . Talán, mert meg kellett történnie. Kellett?

Lopva emelte fel a kést, összetörte a pengéjét s az üres kályhába dobta a darabjait.

Mária még mindig mozdulatlanul feküdt.

Talán csak nincs megsebesitve? Nem, a kés tiszta volt, a manzsetta is tiszta, nincs rajta egyetlen vérfoltocska sem. De miért fekszik olyan mozdulatlanul? Hozzá rohant s karjaiba emelte.

Mária zokogott, felütötte pilláit, mereven nézett maga elé, aztán Frederik Ulrikra pillantott s átölelte őt karjaival. Megcsókolta, megcirógatta, de egy szót sem szólt. Szeméből kérdő félelem látszott s mintha a szoba padlóján keresgélt volna valamit. Aztán megragadta Frederik Ulrik kezét s megtapintotta ruhája ujját s mikor meglátta, hogy az el van hasitva, felsikoltott.

— Hát mégis megtettem! — mondta kétségbeesetten — Óh! jóságos Isten, őrizd meg eszemet; csak erre kérlek, csak azért könyörgöm hozzád! — De miért nem felelsz? — fordult Frederik Ulrik felé. — Miért nem löksz el magadtól, mint a mérges kigyót szokás?

(Folytatása következik.)

Somogyi Mór államilag képesitett okleveles zenetanár, zongoraművész magán-zeneiskolája

CONSERVATORIUMAI IV., Károly-körut 2., és VII., Erzsébet-körut 44., I. em.

Hatodik évfolyam

ZONGORA, -NEK, HEGEDŰ, cimbalom, drámai előadás és az összes vonó- és fuvó hangszerekre való tanszakokkal, kitünő szaktekintélyek oktatása mellett.

TANDIJ zongora, vonó- és fuvó hangszerekre havi 5 forint, a felsőbb osztályokban havi 7 forint, énekre 12 forint.

Beiratások mindkét intézetben augusztus hó 22-ik napjától d. e. 10—1., d. u. 3—6.

4. ha négyszáz aranyat vesztettél kártyán, letörve föl-állasz és jön egy ur, aki megmagyarázza, hogy ha ekkor és ekkor ezt és ezt a kártyát játszottad volna ki, ugyanannyit nyertél volna.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az Osztrák-Magyar Bank. A jegybank állása szeptember 7-ikén a következő volt: Bankjegyforgalom 694.713,000 frt (+ 5.179,000 frt); ércértékkészlet 507,694.000 forint (— 1,808.000 frt); váltótárca 194.303,000 forint (+52.491,000 forint); lombardüzlet 23,476.000 frt (+ 521,000 frt); adómentes bankjegytartalék 25.382,000 frt (— 7.018,000 frt).

A munkaközvetités érdekében. *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter a munkaközvetités érdekében rendkivül üdvös és fontos felhivást intézett a fővároshoz és a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarához.

A munkanélküliség sajnálatos jelenségének természetes következménye, hogy a munkaadó és a munkás részéről sok erő s idő haszontalanul pazarlódik el addig, mig a két fél egymásra talál. Az ebből származó nagy gazdasági károkat az állam és az érdekeltek közönynyel annál kevésbé nézhetik, mert sok és fontos érdek füződik a munkanélküliség lehető csökkentéséhez, nemkülönben ahhoz is, hogy a munkát keresők munka iránt való igényeik kielégitése tekintetében feltétlenül megbizható, mindennemü káros irányzattól ment közeghez fordulhassanak. E mellett a munkanélküliek számának ily módon való csökkentése a községi szegényteher kisebbedése szempontjából, a munkakereslet s kinálat gyors összetalálkozása pedig közgazdasági tekintetben is közérdekü jelentőséggel bir. Fontos tényező e kérdés elbirálásánál az is, hogy ennek révén lehetővé válnék a székesfővárosban gyakran fölös számban előforduló munkaerőnek a vidékre való terelése és igy az itteni fölöslegeknek kellő levezetése, ami egyrészt ugy itteni szociális-, mint ottani ipari szempontokból felette kivánatos.

Mindezeknek megfontolása után elhatározta a miniszter, hogy a munkaközvetitésnek egyelőre a székes főváros területén való szervezését megindítja.

Mindenekelőtt a székes fővárosban lévén kivánatos ily intézet létesitése, amely a székes főváros közönsége, a kereskedelmi és iparkamara hozzájárulásával, az országos iparegyesület és az ipartestületek bevonásával, a kamara mellett, de mint önálló intézmény volna szervezendő, szükségesnek tartja az erre vonatkozó tárgyalásokat megindítani s az érdekelteket felhivni, hogy készségükkel tegyék lehetővé a budapesti intézet lehető mielőbb létesitését és pedig még oly időre, hogy a télen meginduló élénkebb ipari tevékenység idejére az intézet már megkezdhesse müködését.

A miniszter maga sem kivánja elzárkózni e fontos ügyben hozandó áldozatok elől, és hajlandó az első évben kerek összegben 15.000 forintot tevő költségek harmadát tarcaja terhére engedélyezni, ha a székesfőváros közönsége s a kereskedelmi és iparkamara a másik két harmadrész fedezéséről gondoskodik.

Az ipari munkaközvetitő intézetek létesitésének alapelvei a miniszter szerint a közetkezők volnának:

1. Az ipari munkaközvetitő intézetek hatásköre kiterjed az ipari munka minden neménél alkalmazott egyénekre, tehát a kereskedelmi alkalmazottakra, valamint a bánya- és kohómunkásokra is, kor és nemi különbségre való tekintet nélkül.

2. Az intézetek állami és községi támogatással a kereskedelmi és iparkamarák mellett ipartestületek és egyéb érdekelt szaktestületek bevonásával létesitendők ugy, hogy az ipartestületek — különösen vidéken — azoknak szervei legyenek. Vidéken egyelőre csak a kereskedelmi és iparkamarák székhelyein létesitendők ily intézetek.

3. A munkaközvetitő intézetek ügyeinek intézésére szükség van mérsékelt számu tagokból álló választmányra, melyben a munkások is helyet foglaljanak és pedig oly formán, hogy a fenntartók által a tagok egy harmada a munkaadók, egy harmada a munkások, egy harmada pedig mindkét érdekelt féltől független, pártatlan egyénekből választassék. A Budapesten létesitendő tntézet választmányaban a székesfőváros és a budapesti kereskedelmi és iparkamara, valamint az országos iparegyesület okvetlenül képviseltessenek, sőt lehetőleg bevonandók abba az egyes ipartestületek is egy-egy tag által.

4. A közvetités ingyenes.

5. Az összes ily munkaközvetitő intézetek felett a kereskedelemügyi m. kir. miniszter gyakorolja a főfelügyeletet.

6. Kivánatos, hogy az ezen alapelvek szerint létesitendő intézetek, az összes már létező egyesületi vagy magán ipari munkat közvetitő intézetekkel összeköttetésbe lépjenek. A budapesti és a vidéki intézetek közt szerves kapcsolat létesitendő, s a közvetités körül egységes eljárási módozatok állapitandók meg.

A Budapesten létesitendő ipari munkaközvetitő intézet és a földmivelesi minisztériumban levő mezőgazdasági munkát közvetitő hivatal közt, valamint az ipari és mezőgazdasági munkát közvetitő vidéki intézetek közt — amennyiben ehhez a földmivelésügyi miniszter ur hozzajárul — összeköttetés létesitendő.

7. Sztrájk és munkakizárás esetére az intézetek a munkaközvetitést folvtatiák

Az aradi polgári takarékpénztár ügye. Az aradi polgári takarékpénztár felszámolói a betevőknek a multkori 50% után ismét 25%-ot fizetnek vissza; igy tehát az aradi és budapesti pénzintézetek által deponált 120.000 forintra nincs többé szükség. A visszafizetés szeptember 15-én kezdődik.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Karresz Ferenc bőrkereskedő Brünn, Fischer Nándor kereskedő Bécs, Ebm József szabó Grác, Adler János szabó Bukarest, Blau József ruhakereskedő Pzemysl, Sottsan Róza kereskedőnő Salurn, Finkl Gilbert volt kereskedő Nieder-Rochlitz.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten pénzben 19.25 frt, áruban 19.75 frt, Bécsben a nyersszesz ára pénzben 20.—, áruban 20.40 frt.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósitása.) Felhajtás 1736 darab juh. — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendü ürü 23—24½, kivételesen — kr. kilonként, vagy 20—23 frtig páronként, középminőségü ürü 21—22 krajcár, páronként 17—19 forint, anyajuhok legjobb minőség 18—19 krajcár, páronként 12—18 forint, kivételesen — krajcár, rackajuhok I. sz. minőségü —— krajcár, páronként —— forint, kiverési juhok ——— krajcár, páronként —— forint. Szerbiai juhok páronként —— forint. Kecskék ——— forint páronkint. A kis felhajtás és idegen vevők részéről nyilvánult élénk kereslet következtében a vásár irányzata szilárd volt s az árak kilogrammonként 1 krral emelkedtek.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertéskonzumvásár árjegyzése 1899. szept. 11-én. Készlet 247 darab. Érkezett 234 darab. Összesen 481 darab. Eladatott 326 darab. Maradt 155 darab. — *Napi árak:* 120—180 kgr. sulyban 44—44½ krajcárig, 220—280 kgr. sulyban 43—44½ krajcárig. 320—380 klgr. sulyban 42—44 krig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos 40—41 krajcárig. Malacok ——— krajcár kilónkint. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi vágómarhavásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtottak 3796 darab magyar, 288 darab galiciai, 96 darab bukovinai, 705 darab németországi, — összesen tehát 4885 darab szarvasmarhát. Árak szilárd.

Jegyzések: 100 kilogrammonkint élő sulyban: magyar hizóökör I. minőségü 34——37 forint, kivételesen —— forint, II. minőségü 30—33 forint, III. minőségü 26—29 forint, galiciai hizóökör I. minőségü 36——39 forint, kivételesen —— frt, II. minőségü 31—32 frt, III. minőségü 26—30 frt, német hizó ökör I. minőségü 38—40—41 frt, kivételesen -- forint, II. minőségü 33—37 forint, III. minőségü 28—32 forint, legelő ökör 21—29 forint, bika és tehén 24—35 forint.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, szeptember 11.

Jó kinálat és mérsékelt vételkedv mellett 25 000 métermázsa buza került a forgalomba, 5 krajcárral alacsonyabb árakon. Árpában 2600 métermázsa volt a forgalom. Az árak tartottak voltak. Rozs 5—7½ krajcárral olcsóbb.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 81·5 k. 8 frt 80 kr, 200 mm. 80 k. 8 frt 80 kr, 300 mm 81·5 k. 8 frt 75 kr, 100 mm. 81·5 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 80·5 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 70 kr, 300 mm. 80 k. 8 frt 75 kr, 300 mm. 80 k. 8 frt 55 kr, 400 mm. 80 k. 8 frt 60 kr, 200 mm. 80 k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 65 kr, 200 mm. 80 k. 8 frt 70 kr, 300 mm. 80 k. 8 frt 65 kr, 300 mm. 80·5 k. 8 frt 65 kr, 200 mm. 80 k. 8 frt 65 kr, 200 mm. 80 k. 8 frt 62½ kr, 300 mm. 80 k. 8 frt 65 kr, 200 mm. 79·6 k. 8 frt 75 kr, 200 mm. 79·5 k. 8 frt 72½ kr, 150 mm. 79 k. 8 frt 80 kr, 200 mm. 79·5 k. 8 frt 72½ kr, 200 mm. 79·5 k. 8 frt 70 kr, 150 mm. 79·2 k. 8 frt 80 kr, 150 mm. 78·5 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 79·5 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 60 kr, 200 mm. 79 k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 62½ kr, 100 mm. 79·5 k. 8 frt 65 kr, 500 mm. 79 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 79·7 k. 8 frt 60 kr, 150 mm. 79·5 k. 8 frt 55 kr, 250 mm. 79 k. 8 frt 80 kr, 500 mm. 79 k. 8 frt 60 kr, 1450 mm. 79·8 k. 8 frt 62½ kr, 400 mm. 79 k. 8 frt 52½ kr, 2000 mm. 78·8 k. 8 frt 70 kr, 300 mm. 78·8 k. 8 frt 80 kr, 200 mm. 78 k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 78·8 k. 8 frt 60 kr, 200 mm. 78 k. 8 frt 50 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 45 kr, 200 mm. 78·5 k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 78·8 k. 8 frt 55 kr, 300 mm. 78 k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 84½ kr, 400 mm. 78·7 k. 8 frt 60 kr, 400 mm. 78 k. 8 frt 70 kr, 140 mm. 79·3 k. 8 frt 82½ kr, 200 mm. 77 k. 8 frt 50 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 35 kr.

Pestmegyei: 100 mm. 80 k. 8 frt 45 kr, 100 mm. 79·5 k. 8 frt 72½ kr, 100 mm. 79·8 k. 8 frt 50 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 60 kr, 300 mm. 78·5 k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 50 kr, 200 mm 78·6 k. 8 frt 45 kr, 200 mm. 78·5 k. 8 frt 50 kr, 200 mm. 78·5 k. 8 frt 25 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 42½ kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 55 kr, 250 mm. 76·5 k. 8 frt 55 kr, 800 mm. 77·8 k. 8 frt 50 kr, 200 mm. 77 k. 8 frt 40 kr, 100 mm. 74·5 k. 8 frt 30 kr.

Bacsalmasi: 2200 mm. 76·5 k. 8 frt 60 kr.

Bácskai: 2000 mm. 73 k. 8 frt 22½ kr.

Fehérmegyei: 1600 mm. 76·3 k. 8 frt 52½ kr.

Felsőmagyarvidéki: 200 mm. 81 k. 8 frt 80 kr, 800 mm. 81 k. 8 frt 80 kr.

Mind 3 hónapra.

Árpa: 300 mm. 7 frt 20 kr, 350 mm. 6 frt 05 kr, 150 mm. 6 frt — kr, 200 mm. 6 frt 10 kr, 400 mm. 6 frt 05 kr, 600 mm. 5 frt 90 kr.

Rozs: 100 mm. 6 frt 35 kr, 100 mm. 6 frt 30 kr, 500 mm. 6 frt 32½ kr, 100 mm. 6 frt 30 kr.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonkint. — **A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.**

Buza (ó)						
bánsági	75 k.	8.20—8.35	73 k.	8.25—8.30	77 k.	8.30—8.40
	78 k.	8.40—8.50	79 k.	8.45—8.60	80 k.	8.60—8.65
tiszavidéki	75 k.	8.15—8.20	76 k.	8.20—8.30	77 k.	8.30—8.40
	78 k.	8.50—8.55	79 k.	8.4 —8.60	80 k.	8.60—8.65
pestvidéki	75 k.	8.10—8.15	76 k.	8.15—8.25	77 k.	8.25—8.35
	78 k.	8.35—8.45	79 k.	8.40—8.55	80 k.	8.45—8.60
fejérmegyei	75 k.	8.15—8.20	76 k.	8.30—8.35	77 k.	8.30—8.40
	78 k.	8.40—8.50	79 k.	8.55—8.60	80 k.	8.60—8.65
bácskai	73 k.	8.05—8.15	74 k.	8.15—8.35	75 k.	8.35—8.50
	76 k.	8.45—8.50	77 k.	8.50—8.65	78 k.	—.——.—
román	— k.	—.——.—	— k.	—.——.—	— k.	—.——.—
	— k.	—.——.—	— k.	—.——.—	— k.	—.——.—
szerb	74 k.	—.———	75 k.	—.——.—	76 k.	—.——.—
	77 k.	—.——.—	78 k.	—.——.—	79 k.	—.——.—
bolgár	73 k.	—.——.—	76 k.	—.——.—	77 k.	—.——.—
	79 k	—.——.—	81 k.	—.——.—	80 k.	—.——.—

Rozs ...	(ó)	I. r.	70—72 k.	6.55—6.65	II. r. ——— k.	6.45—6.55
Árpa ...	(ó)	tak.	60—62 k.	6.60—7.—	égetni való 62—64 k.	7.——8.25
" ...	(ó)	sörfőz.	64—66 k.	6.60—7.—		7.——8.25
Zab ...	(ó)		39—41 k.	5.55—5.65	(ó)	5.30—5.50
Tengeri	(uj)	bánsági	— k.	4.85—5.—	(ó)	
Repce ...		káposzta		11.30—11.80	másn. — k.	—.——.—
Köles ...	(ó)			4.15—4.45	(uj) bánsági	—.——.—

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza októb.	8.42—8.39—8.36—8.34
Buza (1900.) áprilisra	8.76—8.74—8.70—8.69
Rozs októb.	6.54—6.52—6.51
Zab októberre . . .	5.15—5.13
Tengeri szept. . . .	5.05
Tengeri 1900. májusra	4.22—4.20—4.17
Repce augusztusra .	—.——.—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza októberre	8.33	"	8.34	"
Buza (1900.) áprilisra . . .	8.70	"	8.71	"
Rozs októberre	6.52	"	6.53	"
Rozs áprilisra	6.85	"	6.86	"
Tengeri szeptemberre . .	5.04	"	5.05	"
Tengeri (1900.) máj.-ra . .	5.18	"	5.19	"
Zab októberre	5.14	"	5.15	"
Repce szeptemberre . . .	11.80	"	11.90	"

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre	8.34— 8.35
Buza áprilisra (1900.)	8.69— 8.71
Rozs októberre	6.51— 6.52
Zab októberre	5.13— 5.14
Tengeri májusra 1900.	5.17— 5.18
Tengeri szeptemberre	5.05— 5.08
Repce augusztusra	—.——.—

A budapesti értéktőzsde.

A mai értéktőzsdén a hangulatban kezdetben tartózkodás tünetei voltak észlelhetők. Miután azonban külföld magasabb jegyzéseket jelzett s az internacionális bányaértékek nivója emelkedett, a forgalom megélénkült s az összes értékek javultak.

Ma ment végbe a medió-halasztás, mely gyors, sima, de némileg drágább elintézést nyert. — A helyi piac szerény forgalmat, de tartott irányzatot tüntetett fel.

A déli tőzsdén a javulás további előmeneteleket tett és az összes érték továbbra emelkedett s szilárdan zárult.

Valuták és ércváltók csendesek.

Előtőzsde.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 384.——385.—. Osztrák hitelrészvény 369.50—370.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 337.50—341.50. Rimamurányi vasmü 331.50—335.25. Városi villamos vasut 200.50 forinton.

Déli tőzsde.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 384.50—385.50. Osztrák hitelrészvény 370.70—373.50. Osztrák-magyar államvasuti részvény 344.25—345.75. Jelzálogbank 240.50. Leszámitoló bank 254.50—255.—. Közuti villamos vasut 365.——366.— forinton.

Az *utótőzsde* irányzata mérsékelt forgalom mellett nyugodt maradt.

Zarul: Osztrák hitelrészvény 372.30. Magyar hitelrészveny 384.50. Leszámitoló bank 255.—. Rimamurányi vasmü részvény 343.75. Osztrák-magyar államvasut 345.30. Közuti vasut 365.—. Városi villamos vasut 198.— forinton.

Leszámitoló árfolyamok:

Magyar általános hitelbank	384.—
Osztrák hitelintézet.	371.—
Budapesti bankegyesület	92.—
Pesti m. kereskedelmi bank . . .	1432.—
Magyar orsz. közp. takarékpénztár	773.—
Pesti hazai első takarékp.	8400.—
Kőszénbánya és tégl. részv. . . .	258.—
Salgótarjáni kőszénbánya r. társaság	331.—
Ganz-féle vasöntöde részv.-t. . . .	1800.—
Bpesti városi villamos vasut . . .	207.—

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Allamadósság.

a) *Magyar Államadósság.*

Aranyjáradék 4%	117.75	118.25	Magyar nyereménykölcsön (50 frt)	161.50	162.50
Koronajarad. 4%	95 40	96.10	Magyar regálekötvény 4½%	99.75	100.75
Keleti vasuti kötvenyek 5%	120 —	121.—	Horv.-szlav. regalekötvény 4½%	100.—	100.50
Allamvasuti aranykölcsön 4½%	120.25	121.25	Magyar földtehermentesit. 4%	93.50	94.50
Allamvasuti ezüstkölcsön 4½%	100.50	101.50	Horv.-szlav. földtehermentesit. 4%	96.—	97.75
Vaskapukölcsön 3%	81.—	82.—	Tiszai sorsjegy 4%	140.—	141.—
Magyar nyereménykölcsön (100 frt)	161.75	162.75			

b) *Osztrák Államadósság.*

			Koronajáradék 4%	110.—	160.—
Egyes. papirjáradék 4²/10%	99.75	100.25	1854-es sorsjegy 4%	171.40	172.25
Egyes. ezüstjáradék 4²/10%	99.75	100.25	1860-as sorsjegy (100 frt) 5%	156.50	157.50
Aranyjáradék 4%	118.—	118.50	1864-es sorsjegy	195.—	196.—

c) *Idegen Államadósság.*

Bolgár vasuti kölcsön 6%	105.—	106.—	Szerb 100 frankos sorsjegy 2%	34.—	35.—

Más kölcsönök.

Bosnyák kölcsön 4%	95.—	96.—	Budapest fővárosi kölcsön 4%	96.25	97.25
Budapest fővárosi kölcsön 4½%	98.50	99.—	Temes-bégavölgyi kölcsön 5%	94.50	95.50

Záloglevelek és kölcsönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Belvárosi takarékp. zálogl. 4½%	100.—	101.—	Jelzálogbank nyer. kötvény 4%	120.50	121.50
Egyes. főv. takarékp. zálogl. 4½%	99.75	100.75	Jelzálogbank nyer. jegy	—.—	—.—
Egyes. főv. takarékp. zálogl. 4%	94.25	94.50	Jelzálogbank nyer. kötv. 3%	103.50	104.50
Kisbirtokosok zálogl. 5%	102.75	103.75	Orsz. közp. takarékp. zálogl. 4½%	99.75	100.75
Kisbirtokosok zálogl. 4½%	102.—	103.—	Orsz. közp. takarékp. zálogl. 4%	95.—	96.—
Földhitelintézet zálogl. 4½%	99.75	100.75	Közp. jelzálogbank zálogl. 4½%	99.50	100.50
Földhitelintézet (50 éves) 4%	93.70	94.—	Közp. jelzálogbank zálogl. 4%	93.50	94.50
Földhitelintézet (63 éves) 3½%	84.40	85.40	Közp. jelzálogbank kötvény 4½%	99.—	100.—
Helyi érdekű vasuti kötvény 4½%	97.50	98.50	Közp. jelzálogbank kötvény 4%	94.75	95.75
Helyi érdekű vasuti kötvény 4%	93.—	94.—	Osztrák-magy. bank zálogl. 4%	99.70	100.70
Helyi érdekű vasuti (vf. 105%) 4%	97.—	98.—	Hazai takp. közs. kötv. 4%	95.—	95.50
Jelzálogbank záloglevél 5%	101.—	102.—	Hazai takp. záloglevél 4%	96.75	97.75
Jelzálogbank záloglevél 4½%	100.—	101.—	Keresk. bank zálogl. 4½%	100.—	101.—
Jelzálogbank záloglevél 4%	97.75	98.75	Keresk. bank zálogl. 4%	96.75	97.76
Jelzálogb. közs. köt. (vf. 110%) 4%	100.—	101.—	Keresk. bank (vf. 110 frt) közs. kötvény 4½%	103.50	104.50
Jelzálogbank közs. kötvény 4%	97.25	98.25	Keresk. bank (vf. 210 frt) közs. kötvény 4%	98.75	99.75
Jelzálogbank közs. kötvény 4½%	99.—	100.—			

Elsőbbségi kötvények.

Adria elsőbbségi kötvény 4½%	100.—	100.50	Folyamhajózási és tengerhajózási 4½%	100.—	101.—
Közuti vasut 4%	97.—	98.—	Magyar-galiciai I. kibocs. 5%	107.—	108.—
Budapest-pécsi vasut 4%	94.—	96.—	Beruházási kölcsön ar. 4½%	118.50	119.50
Kassa-oderbergi 1889. ezüst 4%	97.50	98.50			
Kassa-oderbergi 1891. ezüst 4%	95.50	96.50			

Bankok részvényei.

Bankegyesület	92.—	93.—	Kereskedelmi részvénytársaság	195.—	198.—
Első m. iparbank	171.—	172.—	Magyar takp. közp. jelzálogbank	500.—	505.—
Fiumei hitelbank	89.—	90.—	Osztrák-magyar bank	905.—	910.—
Fővárosi bank r. t.	65.—	70.—	Kereskedelmi bank	1430.—	1433.—
Hazai bank	109.—	110.—			
Horvát-szlavon jelzálogbank	114.—	115.—			

Takarékpénztárak részvényei.

Belvárosi	103.—	104.—	Egyes. fővárosi	1190.—	1195.—
III. kerületi	119.—	122.—	Magyar általános	298.—	300.—
Erzsébetvárosi	82.—	83.—	Országos központi	775.—	780.—
Budapesti takp. és zálogk. r. társ.	225.—	226.—	Pesti hazai	[illegible]	[illegible]

Gőzmalmok.

Concordia	250.—	260.—	Hengermalom	565.—	575.—
Első budapesti	650.—	655.—	Molnárok és sütők	227.—	230.—
Erzsébet	256	258.—	Viktória	139.—	140.—
Lujza	160.—	162.—			

Bányák és téglagyárak részvényei.

Brassói bánya	—.—	—.—	Kőbányai gőztég.	595.—	600.—
Budapesti tégla és mészég.	100.—	101.—	Kőszénb. és tégla (Drasche)	254.—	255.—
Egyesült tégla és cement	78.—	79.—	Aszfaltgyár	214.—	216.—
Északmagy. kőszén.	138.—	140.—	Általános kőszénb.	92.—	93.—
Felsőmagy. bánya	102.50	103.—	Keramiai gyár	139.—	140.—
István téglagyár	68.—	70.—	Salgótarjáni	335.—	336.—
Kassa-somodi	19.50	21.50	Ujlaki téglagyár	171.—	173.—

Biztositó társaságok részvényei.

Bécsi biztositó trs.	200.—	210.—	Fonciere	100.—	102.—
Bécsi élet- és járadék-biztositási intézet	270.—	280.—	Lloyd viszontbizt.	[illegible]	86.—
Első magy. ált.	3250.—	3300.—	M. jég- és viszontb.	112.—	114.—
			Nemzeti baleset	115.—	117.—
			Pannonia viszontb.	795.—	810.—

Vasművek és gépgyárak részvényei.

Gazdasági gépgy.	140.—	145.—	Nicholson	108.—	111.—
Danubius	92.—	98.—	Schlick	203.—	205.—
Ganz	1840.—	1850.—	Weitzner waggon.	204.—	206.—

Könyvnyomdák részvényei.

Athenaeum	370.—	375.—	Pallas	190.—	195.—
Franklin	262.—	267.—	Pesti könyvnyomda	1420.—	1450.—
Kosmos	90.—	95.—			

Különféle vállalatok részvényei.

Ált. wagg.-kölcs.	571.—	575.—	Király serfőződe	40.—	42.—
Bpesti villamos.	125.75	127.75	Polgári serfőződe	89.—	90.—
Első magyar serfőzde	1290.—	1300.—	Magyar cukoripar r. t. B. sor. előj.	1061.—	1065.—
Első magyar sertéshizl. részv.	270.—	280.—	Magyar villamos.	146.50	147.50
Első magy. száll.	225.—	228.—	Nemzetközi vill.	303.—	306.—
Elsőmagy. spódium	145.—	150.—	Nemzetközi waggonkölcsönző	550.—	560.—
Gschwindt szeszgy.	478.—	481.—	Telefon-Hirmondó	—.—	—.—

Közlekedési vállalatok részvényei.

Adria tengerhaj.	231.—	238.—	Ujpest-rákospalotai villamos	70.—	71.—
Bpesti közuti vas.	—.—	—.—	Kassa-oderbergi	184.—	186.—
„ ideigl. részv.	—.—	—.—	Magyar-galiciai	209.50	210.50
„ élv. jegy	255.—	260.—	„ nyugoti	212.—	214.—
„ villam. vas.	200.—	201.—			
„ élv. jegy	75.—	85.—			

Sorsjegyek.

Bazilika	6.—	6.50	Magyar vöröskereszt	9.50	10.—
„ osztr. felülb.	7.—	7.50	Ugyanaz osztr. flb.	10.50	11.—
„ nyer. jegy.	—.—	—.—	„ nyer. jegy.	—.—	—.—
Bécsvárosi	180.50	182.50	Olasz vör. ker.	11.50	12.—
Budavárosi	62.—	64.—	Ugyanaz osztr. felb.	12.75	13.25
„ osztr. felülb.	64.—	66.—	Osztrák vör. ker.	21.—	21.50
„ sziv	3.40	3.80	Osztrák hitelint.	197.—	199.—
„ osztr. felülb.	3.80	4.20	Pálffy	65.—	66.—

Pénznemek.

Vert arany	5.67	5.72	Német bankjegy	58.90	59.—
20 frkos arany	9.57	9.61	Olasz lira	44.35	44.50
20 márkás	11.76	11.80			

Külföldi váltók (látra).

Amsterdam	99.60	99.90	Olasz piac	44.86	44.45
London	120.60	120.85	Páris	47.70	47.80
Német piac	58.95	60.50			

Határidőre kötött értékpapirok.

Aranyjáradék	117.75	118.—	Leszámit. bank	255.—	255.50
Koronajáradék	95.40	95.60	Rimamurányi	365.50	366.—
Magy. hitelbank	385.25	387.50	Osztr. hitelrészvény	373.40	373.65
M. ip. és ker. bank	100.—	100.50	Déli vasut	73.—	75.50
Magy. jelzálogbank	241.—	242.—	Osztr.-m. államv	345.50	346.—

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna 36.——40.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 30.——32.— forint. Vörös erdélyi —.———.— Vörös bánsági —.———.— forint. Középszemü 38.—40.—. Nagyszemü 41.—43.—. Disznózsir: budapesti 49.——49.50 forint, vidéki —.——.—— frt. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— városi 4 darabos 41.50—42.— forint, 3 darabos 42.50—43.50 forint, füstölt 46.50—47.50 forint. Szilva: bosznai, szokás szerinti minőség —.———.— forint. 120 darabos —.———.— forint, 100 darabos —.———.— forint, 85 darabos —.———.— forint azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség —.———.— forint, 100 darabos —.———.— forint, 85 darabos —.———.— forint. Szilvaiz: szlavóniai 17.75—18.— forint, szerbiai 15.75—16.— forint azonnali való szállitásra.

A bécsi értéktőzsde.

A mai *előtőzsdén* szilárd volt a hangulat a tegnapi zavartalan párisi napra.

A *déli tőzsdén* szintén szilárd volt az irányzat, szilárd Berlinre és Londonra.

Zárlatkor tartósan kedvező volt az irányzat.

Bécs, szeptember 10. (*Magyar értékek zárlata.*) 4% aranyjáradék 117.50. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 140.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 99.80. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.30. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 256.50. Rimamurányi vasmüréázvény 342.—. Magyar koronajáradék 95.20. 4%-os Magyar földteherm. kötvény 93.70. Magyar hitelbank részvény 385.25. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 162.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 184.—. Magyar kereskedelmi bank 1433.

Bécs, szeptember 10. (*Osztrák értékek zárlata.*) 4·2%papirjáradék 100.05. 4%-os osztrák aranyjáradék 118.—. 1860-iki sorsjegy 137.25. Osztrák hitelsorsjegy 197.25. Angol-osztrák bank 151.75. Bécsi bankegyesület 273.—. Osztrák-magyar bank 903.—. Déli vasut 72.50. Dunagőzhajózási részvény 401.—. Dohányrészvény 138.50. Császári és királyi arany 5.71—. Német bankváltók 58.90. 4·2% ezüst járadék 99.95. Osztrák koronajáradék 100.30. 1864-iki sorsjegy 195.—. Osztrák hitelintézeti részvény 372.87. Unionbank 307.50. Osztrák Länderbank 237.75. Osztrák-magyar államvasut 345.75. Elbavölgyi vasut 255.50. Alpesi bányarészvény 282.—. 20 frankos arany 9.53—. Londoni váltóár 120.60. Bécsi Tramway 4.59. **Az irányzat szilárd.**

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, szeptember 11. (*Tőzsdei tudósitás.*) Eleinte részben gyöngeségre hajlott a tőzsde, de azután határozottan megszilárdult. A bányarészvények Londonból jelentett áremelkedésére és különösen a Párisból jelentett áremelkedésre bank- és bányaértékek tetemesen javultak. A vasuti értékek is általában szilárdak, csak a keleti gabonavasutak részvényei gyöngék. A járadékpiac jól tartotta magát. Kedvezően fogadták tőzsdekörökben azt a német iparoskörökben állitólag megindult mozgalmat, hogy a párisi világkiállitásban való részvételt visszautasitsák, illetőleg az erre nézve tett igéreteket visszavonják. Magánleszámitolási kamatláb 4⅞ százalék.

Berlin, szeptember 11. (*Zárlat.*) 4·2%-os papirjáradék —.—. 4% osztrák aranyjáradék 99.75. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 94.90. Osztrák-magyar államvasut 147.25. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 169.40. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.50. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 202.50. Általános villamossági Edison 256.25. Gelsenkircheni 195.75. Laurakohó 259.20. 4·2% ezüstjáradék 99.50. 4% magyar aranyjáradék 98.60. Osztrák hitelrészvény 236.60. Déli vasut 32.60. Károly Lajos vasut —.—. Orosz bankjegy 216.60. 4% uj orosz kölcsön 99.60. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 92.57. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 159.50. Harpeni 193.—. **Az irányzat szilárd.**

Hamburg, szeptember 11. (*Zárlat.*) 4.2% ezüstjáradék 99.39. 1860. sorsjegy 142.—. Déli vasut 32.50. 4% osztrák aranyjáradék 99.60. Osztrák hitelrészvény 236.30. Osztrák-magyar államvasut 147.—. Olasz járadék 92.50. 4% magyar aranyjáradék 98.45. Az irányzat gyengült.

Frankfurt, szeptember 11. (*Zárlat.*) 4·2% papirjáradék 99.85. 4% osztrák aranyjáradék 99.95. Magyar koronajáradék 94.70. Osztrák-magyar bank 150.50. Déli vasut 32.60. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóár 20.47. Bécsi bankegyesület 136.90. Villamos részvény 153.90. 3%-os magyar aranykölcsön 82.—. 4·2%-os ezüstjáradék 99.60. 4% magyar aranyjáradék 98.80. Osztrák hitelrészvény 236.50. Osztrák-magyar államvasut 147.10. Északny. vasut —.—. Bécsi váltóár 169.47. Párisi váltóár 80.90. Unionbank —.—. Alpesi bányarészvény 281.—. Az irányzat szilárd.

Páris, szept. 11. (*Zárlat.*) 3% francia járadék 100.77. Olasz járadék 92.60. Osztrák-magyar államvasut —.—. Francia törleszth. járadék 102.46. 4% magyar aranyjáradék 100.40. Török dohányrészvény 315.—. Osztrák Länderbank —.—. 3½% francia járadék 102.22. Osztrák földhitelintézeti részvény —.— Déli vasut —.—. 4% osztrák aranyjáradék 101.70. Ottomanbank 568.—. Párisi bankrészvény 1047.— Alpesi bánya részvény —.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 11. A sertésüzlet irányzata: változatlan.

A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) ————— krajcárig. Öreg közép páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban ———— krajcárig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 42——43— krajcárig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig való sulyban) 43½—44 krajcárig. Fiatal könnyü páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) 44½—45 krajcárig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——————— krajcárig. Közép (páronkint 220—280 kilogramm sulyban ———— krajcárig. — Könnyü (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) ———— krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ———— krajcárig. — Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban) ———— krajcárig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ———— krajcárig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——.— krajcárig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) 42½—43 krajcárig. — Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 43—43½— krajcárig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 43½——44 krajcárig.

Sertéslétszám: 1899. szept. 9. napján volt készlet 39.337 darab, 1899. szeptember hó 10. napján felhajtatott 223 darab, 1899. évi szeptember 10. napján elszállittatott 490 darab, 1899. szeptember 11. napjára maradt készletben 390.70 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 10. —

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter Sándy Gyula okleveles épitész müegyetemi tanársegédet és Arany Dániel állami főgimnáziumi tanárt a budapesti felső (épitő) ipariskolához ideiglenes minőségü tanárokká, Dörner Gyula okleveles épitész müegyetemi tanársegédet pedig ugyanezen intézethez ideiglenes minőségü segédtanárrá kinevezte. — A pénzügyminiszter Farczády Albert II. osztályu adóhivatali pénztárnokot I. osztályu pénztárnokká és Varga Ödön I. osztályu adóhivatali ellenőrt II. osztályu pénztárnokká, Czagány István zsolnai adóhivatali gyakornokot a zentai magyar királyi adóhivatalhoz ideiglenes minőségü adótisztté, Nagy Béla lugosi adóhivatali dijas gyakornokot a ceglédi királyi adóhivatalhoz ideiglenes minőségü adóhivatali tisztté, Breicha Ede számgyakornokot az alsó-kubini pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez ideiglenes minőségü számtisztté, Negrutiu János marosorbói lakost a nyiregyházai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez ideiglenes minőségü segélydijas számgyakornokká, Jankovics József trencséni adóhivatali gyakornokot a trencséni pénzügyigazgatósághoz ideiglenes minőségü állami végrehajtóvá kinevezte. — A belügyminiszter dr. Török István járási szolgabirót Bereg vármegye főispánja mellé a X. fizetési osztályban főispáni titkárrá, Kovács István községi jegyzőt Fejér vármegye velencei kerületébe anyakönyvvezetővé, Kovács Géza segédjegyzőt ugyanoda és a pákozdiba Arany Mihály segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesekké, Sztrehár József helyettes körjegyzőt Hontvármegye ipoly-szécenkei, Kratochvill Kálmán helyettes körjegyzőt a közép-palajtai kerületbe anyakönyvvezetőkké, továbbá a szent-antaliba Repiczky Emil jegyzősegédet s a drégelypalánkaiba Lachmann Albin segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesekké, Kvatsák Károly községi jegyzőt Torontál vármegye szerb-eleméri, Bolesznai József h. jegyzőt az ittvarnoki kerületbe anyakönyvvezetőkké, továbbá a szerb-eleméribe Haingl Károly helyettes segédjegyzőt, a tomasevácziba pedig Gyorgyevics Szvetiszláv tanitót anyakönyvvezető-helyettesekké kinevezte, továbbá a szerbklári és horvát-klári anyakönyvi kerületeket „Klári anyakönyvi kerület“ elnevezés alatt egyesitve, abba Berecz Árpád községi jegyzőt anyakönyvvezetővé, anyakönyvvezető helyettessé pedig Weber Antal segédjegyzőt, Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyében a kun-csorbai anyakönyvi kerületbe Cs. Tóth Lajos segédjegyzőt és a tisza-vezsényibe Simon János segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesekké kinevezte. — Az igazságügyminiszter Székely Barnabás egri kir. törvényszéki telekkönyvi betétszerkesztő szakdijnokot az egri királyi törvényszékhez, Kiss György devecseri királyi járásbirósági telekkönyvi átalakitó dijnokot és Neszményi Dénes muraszombati királyi járásbirósági dijnokot pedig a muraszombati kir. járásbirósághoz irnokká kinevezte. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter Bartha Samu és Bagoly Béla okleveles tanitókat a baratosi állami elemi népiskolához, Kovács Gábor okleveles tanitót a majdánka-felső-bisztrai állami elemi népiskolához, Alonti János, Dragoj Gyula és Erdősy Ferenc okleveles tanitókat a talpasi állami elemi népiskolához, Jánó Sándor és Jancsó István okleveles tanitókat a száldobosi állami elemi népiskolához rendes tanitókká kinevezte. — A m. kir. posta-távirda-távbeszélő elnökigazgatója özvegy Amtmann Ferencné szül. Cseh Jusztinát, a távbeszélőnél alkalmazott dijnokot, ideiglenes minőségü kezelővé nevezte ki. — A kolozsvári pénzügyigazgatóság Nagy Lajos kolozsvári kir. adóhivatali szolgát a kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatósághoz hivatalszolgává, ideiglenes minőségben, kinevezte. — Az ogulini pénzügyigazgatóság Halaványi Rudolf végzett középiskolai tanulót fizetésnélküli kir. adóhivatali gyakornokká ideiglenes minőségben kinevezte és szolgálattételre a szusáki kir. adóhivatalhoz osztotta be.

Időjelzés.

— *A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése.* —

Budapest, szeptember 11.

A depresszió még délebbre nyomulva, ma Magyarországot és a Balkánfélszigetet boritja, a magas nyomás előbbi helyén vesztegel. Egy uj debresszió körvonalai mutatkoznak északnyugaton.

Az idő a depresszió mentén mindenütt esősre vált és a hőmérséklet általánosan sülyedt.

Hazánkban sok helyütt esett, főleg a tengerpart környékén és Erdélyben.

A hőmérséklet tetemesen sülyedt.

Kilátás: Hüvös, szeles és esős idő várható.

Vizállás.

		szept. 9. méter	szept. 11. méter			szept. 9. méter	szept. 11. méter
Inn	Schärding	1.40	0.—	Tisza	M.-Sziget	0.47	0.90
Duna	Passau	2.02	2.98	„	Tekeháza	0.—	1.30
„	Linz	0.47	0.80	„	V.-Namény	0.29	1.32
„	Bécs	0.64	0.32	„	Tokaj	0.31	0.52
„	Pozsony	1.67	1.77	„	Tisza-Füred	0.10	0.18
„	Komárom	2.16	2.01	„	Szolnok	0.38	0.40
„	Budapest	1.80	1.66	„	Csongrád	0.63	0.—
„	Paks	1.18	1.12	„	Szeged	0.03	0.06
„	Mohács	1.83	2.03	„	Török-Becse	0.18	0.26
„	Gombos	2.14	2.29	„	Titel	1.13	1.12
„	Ujvidék	1.30	1.38	Ondova	Bártfa	0.56	0.38
„	Pancsova	0.37	0.36	Topolya	Hoór	0.90	0.89
„	Orsova	1.27	1.38	Bodrog	Zemplén	1.15	1.48
Morva	Magyarfalva	0.56	0.48	Sajó	Zsolca	1.44	1.48
Vág	Zsolna	0.76	1.10	Hernád	H.-Németi	0.—	0.01
„	Trencsén	0.46	0.65	Berettyó	Margita	0.24	0.35
„	Szered	0.79	1.06	„	B.-Ujfalu	0.28	0.26
Rába	Sz.-Gotthárd	0.30	0.20	Körös	Csucsa	0.—	0.—
„	Sárvár	0.11	0.26	„	N.-Várad	0.08	0.—
„	Győr	1.92	1.88	„	Belényes	0.38	0.50
Dráva	Pettau	0.—	0.—	„	Tenke	0.02	0.01
„	Zákány	0.22	0.06	„	Gurahonc	0.18	0.20
„	Baros	0.01	0.05	„	Borosjenő	0.10	0.12
„	Eszék	1.02	0.98	„	Békés	0.24	0.26
Mura	M.-Szerdah.	0.30	0.40	„	Gyoma	0.08	0.10
Száva	Zágráb	0.04	0.1	Maros	Gy.-Fehérvár	0.14	0.15
„	Sziszek	0.65	0.68	„	Branyicska	0.—	0.38
„	Mitrovica	1.11	1.07	„	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Deés	0.23	0.13	„	Arad	1.06	1.16
„	Szatmár	0.60	0.60	„	Makó	0.13	0.04
Kraszna	N.-Majtény	0.—	0.—	Temes	K.-Kostély	0.18	0.03
Latorca	Munkács	0.02	0.12	Béga	Kiszető	0.60	0.78
Laborca	Homonna	0.10	0.15	„	Temesvár	0.38	0.43
Ung	Ungvár	0.—	0.—	„	Becskerek	0.16	0.24

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szünet.

NEMZETI SZINHÁZ.
Kedd, 1899. évi szeptember hó 12-én.
Jefte leánya.
Vigjáték 1 felv. Irta feli Cecavallotti. Forditották Rényi Dezső és Rudan Amadé.
A csók.
Eredeti vigjáték 3 felvonásban. Irta Dóczi Lajos.
Személyek:

Fernando	Egressy	Sobrinus	Vizvári
Sever	Pálfi	Carlo	Zilahi
Blanda	Alszegi	Maritta	Gerő
Adolár	Horváth	Navarrai	Mészáros
Fidelio	Szigeti	Cataloniai	Faludi
Angela	Paulayné	Szolga	Paulay

Kezdete 7 órakor.

NÉPSZINHAZ.
Kedd, 1899. szeptember hó 12-én.
A görög rabszolga.
Operett 3 felvonásban. Szövegét irta Owen Hall. Forditotta Makai Emil és Pásztor Árpád. Zenéjét szerzette Sidney Jones.

Antonia	Szelepcsényi	Diomed	Raskó
Iris	Hegyi Ar.	Silvius	Lubinszky
Pomponius	Solymosi	Manlius	Ujvári
Heliodorus	Kovács	Lollius	Várnai
Aspasia	Z. Bárdi G.	Curius	Ternyei
Archias	Kenedich	Melanopis	Izsóné

Kezdete 7 orakor.

VIGSZINHÁZ.
Kedd, 1899. évi szeptember hó 12-én.
Első ször.
Utazás a válás körül.
Személyek:

Verdisson	Góth	Flouchenc.	Gál
Luciene	Lánczy I.	Clérambois	Szerémy
Evangeline	Rostagni.	Pigeon	Bárdi

Kezdete 7½ orakor.

MAGYAR SZINHÁZ.
Kedd, 1899. évi szeptember hó 12-én.
Tilos a bemenet.
Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Mérei (Merkl) Adolf. Zenéjét szerzette: Huszka Jenő. (Rendező: Szilágyi Vilmos. Karnagy: Fekete József.)
Személyek:

Bogár	Rózsahegyi	Viki	Ledovszky
Gál	Dezséri	Mártha	Szilassi
Adél	Bilkei	Boross	Ráthonyi
Eszter	Láng	Vizsga	Kardos

Kezdete 7½ órakor.

FŐVÁROSI NYARI SZINHÁZ.
a Krisztinavárosban.
Kedd, 1899. évi szeptember hó 12-én.
Utazás Magyarország körül.
Látványos néprajz énekekkel és táncokkal 3 felvonásban.
Kezdete 7 órakor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.
Kedd, 1899. évi szeptember hó 12-én.
Elektra.
Tragédia 5 felvonásban.
Kezdete 7 órakor.

KISFALUDY SZINHÁZ.
Ó-Budán.
Kedd, 1899. évi szeptember hó 12-én.
Sulamit, Jeruzsálem leánya.
Keleti opera 4 felvonásban, 7 képben. Irta: Goldfa den Dávid. Zenéjét szerzette: Dávidsohn Emánuel
Személyek:

Monaoch,	Radó S.	Abigail	Kápolnai
Sulamit	Kövessyné	Zigitang	Tukoray
Absolon	Érczkövy	Ezriel	Tarján

Kezdete 7½ órakor.

DALOS SZINHÁZ.
Kedd, 1899. évi szeptember hó 12-én.
Harmadszor:
Eszter.
Bibliai melodráma 3 képben.
Irta Zöldi Márton, a zenésitett bibliai dalokat irta Mérei Andor, a zenét szerezte és összeállitotta Singer Nándor.
Kezdete 6 és fél órakor.

Ős-Budavára.
Ma kedden, 1899. szeptember hó 12-én.
A 10 órai varietében
Európa szenzációja
Camille Ober.
Les **Lios Alfa** légtrapéz-művésznők.
Mr. Ross a világhirü amerikai Champion fogaival egy élő lovat felemel.
Esti ½8 órakor
Megyünk a mamához.
Ingyen páholyülések mellett.
Belépődij este 7 óráig 30 krajcár, azután 50 kr.
Mérsékelt áru belépőjegyek a dohánytőzsdékben kaphatók.

Somossy Mulató
(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, bérlő.
Pénztárnyitás 7, — kezdete 8 órakor.
Ma fellép a hires amerikai ének és táncosnőnek
La belle Miss Deyo
az ő uj szenzációs jelenetében
„Lepkeébredès."
Mr. Fred Hermann
Jongleur akrobata a legjobb a maga nemében. Az eredeti Barrison nővérek (Inga és Gertrud) angol ének és táncosnők a Koldusnők duettben, továbbá „Eine Künstlerehe." Énekes bohózat Kutschera A.-tól. Ugymint a kitünő szeptemberi müsor.
A mulató villanyos világitása Wüste és Rupprecht cégáltal épült saját gépei által eszközöltetik.
Jegyek elővételben kaphatók **Weiss A.** nagy dohánytőzsdéjében Károly-körut 26.

FOLIES CAPRICE
VI., Révay-utca 18. sz.
Die Champagnernymphe.
Leitner H.-tól.
9 órakor. Ezt megelőzi: **9 órakor.**
Csendélet az államfogházban.
Részlet az évszázad legnagyobb komédiájából.
Mlle. Medora
Chanteuse franco-espagnole.

Kávéházi megnyitás!
Van szerencsénk a nagyérdemü közönséget értesiteni, hogy a mai napon az
Európa kávéházat V. kerület, Ferenc József-tér 5.
megvettük és minden kényelemmel berendezve ma megnyitottuk. Naponta a most Párisból haza érkezett
Farkas Pista és fiai
hires zenekara hangversenyez. Mély tisztelettel
Barna Ferenc üzletvezető. **Landauer és Szomory** kávéházi tulajdonosok.
!! Egész éjjel nyitva !!

Abbazia.
Habsburg-penzió.
I. rangu ház.
Teljes komfort. — Abbazia kellő közepén. — Finom konyha. — Villamos világitás.

A Magyar Minta-Tejtelep
Részv.-Tarsaság
Budapesten, VIII., József-körut 41.
légmentesen
elzárt palackokban házhoz szállit:
Tisztitott és pasteurizált teljes tejet,
Gyermektejet sterilizálva,
Gyomor- és tüdőbetegeknek való tejet,
Cukor nélküli tejet,
Kefir,
Soxleth-készülékhez való tejet,
Édes savót,
Pasteurizált habtejszint,
Pasteurizált kávétejszint.
A megrendelők pontos cimeit: utca-, ház-, emelet- s ajtószámát **kérjük.**
Telefon: Dr. Hainiss, Dr. Pécsi.
TELEFON: Dr. Hainiss, Dr. Pécsi.

FOGAK 2 frttól a nélkül, hogy a gyökeret el kellene távolitani, szájpadlással s a nélkül is (hidmunka.) Foghuzás fájdalom nélkül. (Cocain injectio.) Igen tartós fogtömés. — **Fogkoronák** gyökerekre illesztetnek, melyek a szájpadlást fölöslegessé teszik.
Fogorvos Dr. NEUFELD.
Május 1-től Kossuth Lajos-utca 14. szám.
Vasár- és ünnepnapokon d. u. 4-ig.

Sneidig egyenruhákat
készit
BLUM SÁNDOR
Budapest,
Váci-utca 12. szám.

Iskolai hegedük

3, 4, 5, 6 frt s feljebb, teljesen felszerelve (tokkal, vonóval és gyantával együtt) **7, 8, 9, 10** frt s feljebb
Iskola-harmoniumok.
Sternberg Ármin és Testv.
cs. és kir. udvari **hangszer-gyár,**
BUDAPEST,
Kerepesi-ut 36. szám.
Külön **zongoratermek Kossuth Lajos-utca 22., (Károly-körut sarkán) Zenepalota.**
Illustrált árjegyzék dijtalan.

Jó könyvek
mélyen leszállitott áron:

	Frt
Babos közhasznu magyarázó szótár kötve (2 frt)	1.50
Benedek Elek. A szivkönyve (1.80)	1.20
Betyárlegendák, az alföldi rablóvilág történetei	1.—
Karczag Vilmos. Lemondás, regény (1.20) 60 kr., kötve (2 frt)	1.—
Kossutány Géza, nevezetesebb bünesetek I., II., III., IV. egybekötve (4.80)	2.—
Mihályi Imre, Francia zászló alatt. Élmények és kalandok az Aquatoron (2 frt) 1.—, ugyanez kötve (3 frt)	1.50
Mokány Berci viselt dolgai (2 frt) 1.—, ugy anez kötve (2.50)	1.40
Morger Henry, Bohémvilág (1 frt) 50 kr., kötve (150)	—.80
Sztanoj Miklós, Karam, bolják (2 frt) 1.—, kötve (3 frt)	1.50
Tóvölgyi Titusz, Van-e más világ? (A szellemek országából) (1.50) 1.—, ugyanez kötve (2 frt)	1.40
Zola Emil, Pascal orvos, regény (1.60) 80 kr., kötve (2 frt))	1.20

(A bekeritett árak a volt bolti árakat jelzik!)
Megrendelhetők a **„Budapesti Napló"** kiadóhivatalában **József-körut 18.**

A Sárga Dominó.
Irta:
PRÉVOST MARCEL.
Forditotta:
Dr. Bethlen Oszkár.
Ara: 50 krajcar.
Megrendelhető: a **Budapesti Napló** kiadóhivatalában. **József-körut 18.**

Hirdetés.
A Földmivelésügyi m. kir. minisztérium
50006. VIII/I. rendelete alapján
„Attila" filloxera fecskendők
következő állami szénkénegraktárakban árusittatnak.

Balatonfüreden	a községi előljáróság
Bihardiószegen	a vincelleriskola igazgatósága
Bonyhádon	a községi előljáróság
Budán	a III. k. szőlőmivesek egyesül.
Budafokon	a község előljárósága
Dicső-Szt.-Mártonban	a kisküllőm. gazdabizottsága
Dunaföldváron	szőlősgazd. védekező egylete
Egerben	a városi tanács
Esztergomban	a városi tanács
Gödöllőn	a gödöllői borászati egyesület
Kaposváron	a somogymegyei gazdasági egyesület
Kővágóőrsön	a község előljárósága
Keszthelyen	a keszthelyi gazdakör
Ménesen	a ménesi vincelleriskola igazg.
Medgyesen (Erdély)	a városi tanács
Mohácson	a községi előljáróság
Pápán	a városi tanács
Pécsett	a városi tanács
Siklóson	a község előljárósága
Simontornyán	a községi előljáróság
Sümegen	a sümegvidéki gazdakör
Sopronban	a megyei gazd. egyesület
Szegzárdon	Tolnam. filloxera bizottsága
Székesfehérvárott	a városi tanács
Tapolcán	a balatonvidéki filloxera ellen védekező bizottságnál
Tarcalon	a vincelleriskola igazgatós.
Tatán	a komáromm. gazd. egyesül.
Tokajon	a községi előljáróság
Ujvidéken	a városi tanács
Vácon	a városi tanács
Veszprémben	a veszprémm. gazd. egyesül.
Villányban	a községi előljáróság
Vörösmarton (Baranya)	a községi előljáróság
Zala-Szt.-Gróthon	a járási mezőgazdasági bizottság

és a gyárosnál
Szigeti Sándornál
Kecskeméten.

Ki ne volna kiváncsi a jövőjére?
Mit rejt magában a sors számunkra, mi fog történni velünk késő évek multán?
A cigány-jósnő
a kártyahuzás és kártyavetés müvészete
belé enged pillantanunk a titokzatos jövendőbe. Nemcsak **érdekes** és **tanulságos,** hanem **mulattató** könyv is.
Leányok, asszonyok kedvelt szórakoztatója
Ára szines boritékban 50 kr.
Felette érdekes:
A fölülmulhatlan ezermester *büvész-kamrája.*
Mindenféle érdekes büvészi mutatványokkal.
Ára 30 kr.
Megrendelhetők
a Budapesti Napló kiadóhivatalában.
A porto előleges beküldésekor a könyv bérmentve küldetik.

PALAIS ROYAL

ORLAI SÁNDOR, perzsa császári, spanyol királyi udvari szállító, a fő- és székváros legnagyobb áruháza.

Koronaherceg-utca 8. BUDAPEST (Harisch-bazár.)

A következő cikkeket gyári árak mellett ajánlja, ugymint világhirü **gyémántutánzatait.** Valódi arany- és ezüstfoglalatban fülbevalók, gyürük, melltük, gyöngyök stb. tiz évi jótállás mellett. Nász- és alkalmi ajándékok. **Kinai ezüstáruk, 30 évi jótállás mellett.** Vajtartók, cukortartók, kenyérkosarak, gyümölcstálak, diszkosarak, evőkészletek, gyertyatartók, teakannák, kávémasinák. Cognac-, liqueur-készletek, finom bronce-áruk, figurák, korsók, virágkelyhek, **disz-asztali álló órák** mindenféle nagyságban 10 forinttól 75 forintig. Svájci zsebórák 3 frtól följebb. Arany fémövek (Gürtel), bársony, acél és mindenféle moirée és fehér glacé bőrövek darabja 75 krtól 15 frtig. **Valódi párisi legyezők,** valódi ezüstfogantyus botok, színházi látcsövek, **finom bőrdiszmü-áruk,** u. m. **szivar- és levéltárcák cimerrel vagy monogrammal dus választékban.**

Képes árjegyzék ingyen. **Képes árjegyzék ingyen.**

Patyi Testvérek Butor-áruháza.

Budapest, Kerepesi-ut 9/a., földszint és I. emelet, Pannonia-szálló mellett.

Nagy választék, kizárólag szilárd hazai gyártmányu asztalos és saját készitményü kárpitozott butorokból, minden versenyt és hirdetett árakat felülmuló olcsó árakon. Teljes lakásberendezések, menyasszonyi kelengyék és szálloda-butorzatok 2 évi jótállás és felelősség mellett szállittatnak.

Téve dések elkerülése végett cégünkre és cimünkre figyelni kérjük. Diszes butor-album 1 frt beküldése mellett bérmentve küldetik meg.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

PAPlan PAPlan PAPlan

1 összehajható vaságy 3 matráccal	10.—	1 acél sodrony ágybetét	5.—
1 drb rouge paplan	1.70	1 tengerifü fejvánkos	1.—
1 „ cachmir paplan	2.50	1 levarott szalmazsák	2.20
1 „ satin cachmir paplan	3.50	1 „ matrác	3.80
1 „ atlasz cachmir paplan	4.80	1 Crinde Afrique matrác	4.50
1 „ atlasz selyem paplan	7.50	1 ócsár „	12.—
1 „ fodros atl. selv. paplan	12.—	1 párnázott ruganyos matrác	16.—
1 „ jó vászon ágylepedő varrás nélkül	1.20	1 nagy szoba szőnyeg 200/300	2.50
1 drb jó vászon chiffon paplan lepedő	1.80	1 ablak tunis függöny	1.50
1 drb flanel takaró pokróc	1.80	1 bouret ágyteritő	2.20
1 drb jó lópokróc	1.50	Futószőnyeg méterenkint krtól 4 frtig.	25

GICHNER JANOS és TÁRSA

paplan, matrác és kárpitosáru gyárosok, szőnyeg, függönyágy- és asztalteritő stb. nagy választékban.

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 20. szám.

Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldünk.
Nem tetsző árukat kicserélünk, vagy a pénzt visszaadjuk

Magyar királyi államvasutak igazgatóság.
131992/360016 CV. szám.

Hirdetmény,

A kézbesithetlen és fölös szállitmányok a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés utján d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomások teheráruraktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghivatik.

Kolozsvár	állomáson	1899.	szeptember	25
Brassó	„	„	„	16
Pozsony	„	„	„	16
Arad	„	„	„	18
Ujvidék	„	„	„	18
Miskolc göm.	„	„	„	18
Pápa	„	„	„	18
Nagyvárad	„	„	„	21
Szeged	„	„	„	21
Budapest Dunapart	„	„	„	21
Veszprém	„	„	„	21
Debrecen	„	„	„	22
Csaba	„	„	„	22
Szabadka	„	„	„	22
Fiume	„	„	„	22
Sztmár	„	„	„	25
Zágráb	„	„	„	25
Temesvár Józsefv.	„	„	„	26
Budapest nyug. p. u.	„	„	„	26
Mármaros-Sziget	„	„	„	26
N.-Szeben	„	„	„	28
Győr	„	„	„	28
Kassa	„	„	„	28
Kaposvár	„	„	„	28
Eszék	„	„	„	29
Nyitra	„	„	„	29
Budapest Józsefváros	„	„	„	29
Pécs	„	„	„	29

Budapest, 1899. szeptember 1. Az igazgatóság.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonaorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvosi tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSY,

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete

Budapest, Váci-körut 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb hugycsőfolyásokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legujabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerü

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjukori bünök következtében beállott ideg és onnek utókövetkezményeképp létrejött hátgerincbajokat gyógyit a legujabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön várótermek.

Levelekre dijtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

M. kir. államvasutak Üzletvezetőség Miskolc.
20258/99. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. k. államvasutak I.—tolcsva—sárospataki vonalán kiépitendő Bodrog-Olaszi állomáson a felvételi épület külön álló árnyékszék, állomási kut, árurakodó, árubódé, egyszerü váltóőrház s a hozzá tartozó melléképület és kut létesitésének biztositása céljából ezennel nyilvános versenytárgyalás hirdettetik. A beépitendő terület kereken = 248 m2.

Ezen épitményekre vonatkozó tervek, az ajánlati költségszámitás, a szerződés és ajánlat mintája, ugyszintén a pályázat feltételei a miskolci üzletvezetőség pályafenntartási és épitési osztályában (Szemere-utca 29. sz., I. em. 26—28. sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

E pályázatra vonatkozó ajánlatok 1899. évi szeptember hó 20-án déli 12 óráig alulirott üzletvezetőség (I) általános osztályánál nyujtandók be.

Az 50 kros bélyeggel ellátandó ajánlat és a hozzátartozó mellékletek ivenként 15 kros bélyeggel felszerelve pecsételt boritékban következő cimzéssel látandók el: 20258/99. sz.-hoz; „Ajánlat Bodrog-Olaszi állomás épitéséhez szükséges magas épitményi munkák előállitására."

A pályázat határidejét megelőző napon, vagy is 1899. évi szeptember hó 19-én déli 12 óráig 400 frt. azaz Négyszáz forint biztositék teendő le a miskolczi üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál, akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

Az értékpapirok a budapesti tőzsdén f. é. szept. 19-én jegyzett árfolyam 90 százalékával számitatnak, de soha névértéken felül.

A tárgyalás alapjául csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak. Távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A beérkező ajánlatok felett gyakorlandó szabad döntést a m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége tartotta fenn magának.

Miskolcz, 1899. szeptember hó 10-én.

Az üzletvezetőség.

Utányomás nem dijaztatik.

A magyar és német társalgási nyelv kézikönyve.

Utmutatás ugy a magyar, valamint a német nyelvben való helyes és könnyü kifejezésére.

Irta: **CZANYUGA JOZSEF.**

Harmadik javitott és bővitett kiadás.

Nyelvtani szabályok. — Nevek tárgyi csoportozatos bő gyüjteménye. — Beszélgetések és szólásmódok a mindennapi élet tárgyairól, rendkivüli változatos, hetvenhét kimeritő csoportban.

Ára 1 frt 20 kr., diszes piros vászonkötésben 1 frt 80 kr.

Az összeg előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik. — Megrendelhető:

a „Budapesti Napló"

kiadóhivatalában VIII., József-körut 18.

A nekünk bemutatott számtalan megbizható, hiteles és készségnyilat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az elgyengült férfierő, magömlések, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire idültek is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és bőrbetegségeket gyógyit uj gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-t dor, volt cs. és kir. oszt. főorvos

RENDEL: naponta d. e. 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig.

Dijazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön várótermek.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTALnál megrendelhető **NÉPSZERŰ UTMUTATÓ** (már a 15-ik kiadásban megjelent) nemi betegségek és ezek észszerü gyógykezeléséhez cimü könyv, volt ára 2 frt 50 kr., **most csak 90 kr.** A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beküldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leirása. — II. A nemi élet ébredése. — III. Az önfertőztetés és az éjjeli magömlések. — IV. Hugycsőtakár (tripper) és hugycsőszükületek. — V. A bujakór (siphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. Elgyengült férfierő. — VIII. Női magtalanság. IX. Az ivarszervek megbetegedésének főtényezője a prostitució.

Diskrét betegségek ellen.

Ideg- és nemi betegségek

elnevezése alatt rejlő különféle legelhanyagoltabb bántalmak, a vér infektionális betegségei, valamint bármily nagyfoku gyengeségi állapotok (impotentia) ellen páratlan sikerü gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk

Dr MITZGER TIVADAR

HIRNEVES

HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI RENDELO-INTÉZETÉT

Budapest, VI., Teréz-körut 44. I. em.

Az intézet, mely a maga nemében páratlanul áll, a modern kyglea s orvosi technika elsőrendü vivmányai szerint a korszakalkotó „Kataphor... gyógymód alapján nagyszabásu gyógytermekkel van berendezve és a legrövidebb idő alatt gyökeres, állandó és teljes gyógyulást biztosit.

Tapasztalás gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

Az intézet nyitva d. e. 8—1-ig, d. u. 2—8-ig.

Levelekre dijmentesen válaszoltatik.

Külön váró- és gyógytermek, külön be- és kimenet.

Nagy butor-eladás.

2 szekrény, 2 ajtós, diófa fényezett	34 frt	1 ebédlőszék, ó-német stil	4 frt
2 ágy, diófa, fényezett	22 „	1 iróasztal, 3 fiókos	16 „
1 éjjeli szekrény, diófa, fényezett	8 „	1 hálószoba, matt diófa	125 „
1 mosdó, 2 ajtós, diófa, fényezett	14 „	1 hálószoba, faragott	170 „
2 szekrény, 2 ajtós, diófa, matt	38 „	1 garnitura crépe- vagy bourette-behuzat	60 „
2 ágy, magas, diófa, matt	38 „	1 garnitura selyem-behuzat	80 „
2 éjjeli szekrény, diófa, márványnynyal	22 „	1 garnitura plüss-behuzat	95 „
1 kredenc, 4 ajt. fülkés, faragott, feh. márv.	46 „	1 szalonasztal	10 „
1 diván, magas támla szőnyeggel	40 „	1 consol márványnyal és tükör	26 „
1 ebédlő-asztal, diófa, matt	14 „		

Nagy választék egyszerü, valamint a legdiszesebb kivitelü butorokban.

Dósa Kálmán

fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe

Budapest, Erzsébettér és Sas-utca sarok, I. emelet.

Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Hatsek Ignác Megyei térképeinek részletes jegyzéke.

Méretük: 1:500,000

Egyes térképek ára

Sz.		kr.
1.	Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunmegye	30
2.	Bács-Bodrog	30
3.	Nógrád	20
4.	Hont	15
5.	Bars	15
6.	Zólyom	15
7.	Liptó	20
8.	Árva	20
9.	Turóc	20
10.	Trencsén	30
11.	Nyitra	30
12.	Pozsony	30
13.	Komárom	15
14.	Esztergom	15
15.	Moson	20
16.	Győr	15
17.	Sopron	15
18.	Vas	20
19.	Zala	30
20.	Veszprém	20
21.	Fehér	20
22.	Somogy	20
23.	Tolna	20
24.	Baranya	30
25.	Jász-Nagy-Kun-Szolnok	30
26.	Heves	15
27.	Borsod	20
28.	Gömör és Kis-Hont	20
29—30.	Abauj-Torna	30
31.	Szepes	15
32.	Sáros	15
33.	Zemplén	20
34.	Ung	15
35.	Bereg	15
36.	Ugocsa	15
37.	Máramaros	20
38.	Szatmár	20
39.-Szilágy		20
40.	Szabolcs	30
41.	Hajdu	15
42.	Bihar	30
43.	Békés	15
44.	Csongrád	20
45.	Csanád	20
46.	Arad	20
47.	Torontál	30
48.	Temes	30
49-50.	Krassó-Szörény	30
51.	Hunyad	20
52.	Szeben	15
53.	Alsó-Fehér	15
54.	Torda-Aranyos	20
55.	Kolozs	30
56.	Szolnok-Doboka	20
57.	Beszterce-Naszód	15
58.	Csik	30
59.	Maros-Torda	20
60.	Udvarhely	15
61.	Nagy-Küküllő	20
62.	Kis-Küküllő	20
63.	Fogaras	16
64.	Brassó	20
65.	Háromszék	20
66.	Fiume város és ker.	15
67.	Fiume m.	15
68.	Zágráb m.	20
69.	Varasd	15
70.	Körös	15
71.	Belovár	15
72.	Pozsega	15
73.	Verőce	20
74.	Szerém	15
75.	Pétervaradi ker.	15
76.	Bródi kerület	15
77.	Gradiskai kerület	15
78.	Báni kerület	15
79.	Ogulin-Szluini ker.	20
80.	Lika-Otocsányi ker.	20
81.	Magyarország átnézeti térképe	20

E térképeket a közokt. minisztérium az összes iskoláknak 1879. évi 14569. számu rendeletével használni ajánlotta

Az egész 81 térképből álló atlasz, ha egyszerre rendeltetik, diszkötésben 12 forint előfizetési áron adatik és 1 forintos havi részletre is szállittatik.

Megrendelhető a **„Budapesti Napló"** kiadóhivatalában **Budapesten,** VIII. ker., József-körut 18.

Minden szó egyszeri beiktatása petit betükből 2 kr. Cimmel ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegdij jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre dijmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK
és
ELŐFIZETÉSEK
felvétetnek a
BUDAPESTI NAPLO
részére
a kiadóhivatalban
József-körut 18.,
valamint a következő dohány tőzsdékben:

Breuer nővérek, Teréz-körut és Podmaniczky-utca sarok.

Nemecsek-féle tőzsde Petőfi-tér.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Benda Józsefné, Andrássy-ut 59.

Schwartz hirdetési iroda Marokkói-utca 2.

Sopronyi V., dohány-nagytőzsde, Kerepesi-ut 1.

Deutsch Miksáné, Andrássy-ut 38.

Korona-utcai vis-à-vis

sziveskedjék értesiteni, hol, mikor lehetne szerencsés vele beszélhetni 4911 Csipkerózsa.

Vezérlőcsillagom.

Mint láttad édesem, — megjelentem tanuságot tenni, hogy a midőn csak tehetem édes közeledben lenni (mert csak akkor vagyok boldog) nem mulasztom el, noha ezuttal ismét fájó érzést kelle kiállanom. Igazán nem tudom megérteni, miért van ez igy. — Várva várom, hogy beszélhessek édesem v[illegible]ed, a mikor is erről — az végleges lesz — és soha többé róla nem fogok emlitést tenni. Miért nem utaztál édesem a mondott helyre? Mikor jöttél vissza drágám? Irjál kérlek mindent a jelzett helyre. Csókol szorosan átölelve sirig hü —. 4893

Alfréd!

Édes fiam, most már csak érezd, hogy menynyire szeretlek — — nagyon szenvedek és pusztulok, de az már nem árt — — Nyilatkozatod, hogy akkor este csak könyörületből mondtál egy pár szót és heteken át azzal a tudattal éltél, hogy vége közöttünk, végképp lesujtott, hiszen igy az még egyszer előfordulhat és még egyszer kijelented, hogy a 6-iki esküd nem kötelez — — és én minden további összeköttetés nélkül tegnapelőtti szavaid szerint rendezem életem. Még egy darab idő, nem hosszu és kezdek lebonyolitani, felégetem magam mögött a hidakat és meg fog történni a mit elkerülhetlennek jelzel. Annyit szenvedtem, hogy könnyen ráállok. — Nyilatkozatod aggodalmat okoz, de igyekszem leküzdeni és szeretnék, nagyon szeretnék neked egy kis örömöt okozni. Mindig az volt vágyam, csak Te nem értetted Fiadat. 2520

Filia.

Szeretlek, imádlak. Tied minden gondolatom, lelkem, testem, egész valóm. Csak ezt látom, ezt hallom, ezt érzem, ezt tudom, meg azt, hogy meghalnék, ha nem lennél enyém. Milliárd puszi O . . . tól. 4909

Gyürü,

Kedves átellenesnőmet felkérem, közölje velem a kiadóhivatalba „Bizalom" jelige alatt intézett levélben, hogy mikor és hol találkozhatunk. 4907

Alfréd 2.!!

Ismét irok. Tedd le sorsodat a kezembe, Te gyenge vagy és még mielőtt elpusztulok, talán lehetne még valamire gondolni. De teljesen biznod kell. Keserves e pokol és levélben sem tanácskozhatunk — — az a legborzasztóbb mintegy kivihetetlen. Édes fiam, nem mernéd magadat egészen reám bizni? Szerencsétlen kis gyermekem. 2521

25—30 éves

éves izraelitavégzett fiatal ember, ki állás nélkül van, és nősülni akar, örökös állást kap, cim a kiadóhivatalban. 2520

Két hold szőllő

azonnal eladó Fóthoz közel a dunakeszi határban. Cim a kiadóhivatalban. 2523

Gyakorlott szabász

fiatal nőtlen izraelita, a ki a fővárosban nagyobb üzletekben praktizált, jó fizetéssel egy elsőrangu szabóüzletben azonnali belépésre felvétetik. Cim **Haasenstein és Vogler, Dorottya-utca 9.** 8365

Egy jó uj bicikli

betegség miatt eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4910

Hegyi csemege-szőllő.

Aradhegyaljai legfinomabb fehér és rózsa Chasselas és ménesi Rózsa, Neszly Zsigmond szőllőbirtokosnál Paulison Aradmegye 5 kilogrammos postakosarankint 2 forint utánvétel mellett kapható. 4908

Vidéki biztositási

irodába csinos külsejü kereskedelmi iskolát végzett gyakornok kerestetik kezdő fizetésre. A német nyelv birása feltétel. Ajánlatok D. jelige alatt e lap kiadóhivatalába küldendők. 4791

Nyolc kiskoru

gyermekem, magam, aki öreg összetört vagyok és gyógyithatlan betegségben szenvedő feleségem sulyos nyomorban vergődünk. Napokon át alig van betevő falatunk és hónapok óta, amióta feleségem is keresetképtelen, butorunk sem maradt, a puszta föld az ágyunk. E lap olvasóinak nagylelküségéhez és jó szivéhez fordulunk, hogy segitsen bennünket sulyos nyomorunkban. Egy valaha jobb módot látott család örök hálája kisér minden csekély adományt. A cimünk Elbogen Farkas, Budapest, Holló-utca 1. szám. bolt ajtó 8. 2522

Segéd orvos

kerestetik okt. hó 1-ére egy nagy gyári betegségélyző pénztárhoz 800 frt évi fizetéssel és egy butorozott szobás természetbeni lakkással, orvostudosi oklevél, tót vagy német nyelv ismerete megkivántatik. Cim a kiadóhivatalban. 4893

Gimnáziumi

és reáliskolai tantárgyakból: magyarul, németül, franciául, latinul, görögül elismert legjobb módszer szerint tanit kitünő philologus és mathematikus. Elfogad magántanulókat (penzióval vagy a nélkül). Előkészit pótvizsgára, egyéves önkéntességi szolgálatra jogositó vizsgára és érettségire. Goitein Henrik Budapest, VI., Teréz-körut 32. II. emelet 14. 4400

---

100 frt kölcsönt

keresek havi 10 frtos törlesztésre. Cim a kiadóhivatalban. 2518

Azonnali átvételre keresek
800 hold körüli
bérletet,
teljesen fölszereléssel, lehetőleg állomáshoz közel, Heves, Borsod vagy Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegyében. Csak tulajdonosoktól kérek komoly ajánlatot. Cim a kiadóhivatalban megtudható. 4855

Női kereskedelmi

iskolát jó sikerrel végzett leány irodai alkalmazást keres. Szives ajánlatok a kiadóba „Szorgalmas" cimen kéretnek. 2512

Koser husfüstölde

a legélénkebb helyen, bor és sör engedélylyel, hol intelligens urak délben és este étkeznek, azonnal eladó. Levelek „jó üzlet" jelige alatt a kiadóba kéretnek. 2515

Varrónő

ajánlkozik uri házakhoz szerény napidij mellett, vagy bármily elegáns ruha elkészitésére olcsó áron. Cim a kiadóhivatalban megtudható. 2511

Fodrásznöt

keresek ki a Csömöri-ut külső részén fésül. Cim a kiadóban. 2507

Köhögésnél,

rekedségnél vegyen 30 krért Réthy-féle pemetefücukorkát.

Alapos oktatást

nyujt cimbalomtanitónő Allaga-iskola szerint. Cim a kiadóhivatalban. 2524

Ménesi csemege

szőllő nemesfaju rózsa, valamint legfinomabb kevert arad-hegy aljai csemegefajok 5 klgrmos postakosarankint bérmetve bármely állomáshoz — 2 frt 30 krért kapható — utánvét mellett **Ring Zsigmondnál Aradon.**

Megay

Bohéme-tortája a legjobb torta! 1 frt 25 kr. beküldése után Megay Róbert cukrász Miskolcon, megküldi önnek bérmentesen.

Kapható Budapesten: Szenes Ede cs. és kir. udvari szállitó és Szimon István uraknál. Budán: Gaizler Béla, udvari szállitó. Aradon: Ring Zsigmond, Fejér Gyula. Nyitráu: Aitner Ferenc. Szombathelyen: Kikaker Kálmán. Fehértemplomon: Stefánovic János. Nagyváradon: Kádár János. Debrecenben: Geréby utódai uraknál.

Cimbalom

pedálos zálogban hagyva minden áron eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4913

Órák

adására ajánlkozik egy tanitónő jelölt. Cim kiadóhivatalban. 4912

Nagy kereset

kinálkozik tevékeny, ügyes beszédü s reprezentálni tudó uraknak minden risico nélkül mint mellékkereset is.

Ajánlatok „Erwerb" jelige alatt Schalek hirdetési irodájának Bécs, I., cimzendők.

COPYING OFFICE.

Bárminemü irásmunkákat, leirásokat, sokszorositásokat és forditásokat minden nyelven, ugy mint gyorsirói v. fonograf felvételeket elvállal a „YOST" irógép r. t. Erzsébet-körut 9—11. New-York palota.

Grötzner-féle Tarolin capsulák.

Specificum:

hólyagbántalmaknál, hugyesőfolyásnál.

Könnyü kényelmes, biztos gyógymód, minden fecskendezés nélkül. **1 doboz ára 3 korona.**

Kapható minden gyógyszertárakban

Főraktár Budapesten: Városi gyógyszertár, Városháztér

Budapesti kávé magazin

Bérmentve utánvéttel vagy az összeg előleges beküldése után küld

4½ kgr. Festetlen Cuba-kávét . . i 6.50
4½ kgr. I. r. Arany Jáva kávét . . . 6.50
4½ kgr. Valódi Mocca kávét . . 6.50
4½ Ceylon Gyöngy kávét 6.50

Egy posta csomag három különböző faju kávéból is összeállitható. Cimet és felvilágositást a kiadóhivatal által.

The Berlitz School of Languages

Erzsébet-körut 15/II.

Felnőttek rendszeres oktatása (tanfolyamok nagyobb gyermekek részére) ***francia, angol, magyar, német, olasz*** és ***román nyelvben,*** s elegendő számu tanulók esetén a spanyol, orosz és cseh nyelvben. ***A Berlitz-iskolában a tanuló az első leckétől fogva csakis a megtanulandó nyelven beszél, és csakis azt hallja.*** — Mindegyik tanár csupán saját anyanyelvén oktat. ***Oktatás reggeli fél 7 órától, esti fél 10 óráig.*** Berlitz-iskolák még 75 nagyobb európai és amerikai városokban vannak. Prospektusok ingyen és bérmentve kaphatók. Forditásokat minden nyelvben elfogadunk.

---

36 forintért

I őszi öltöny,
I felöltő,
I télikabát,

összesen 36 frt.

Egyenkint is kaphatók és pedig:

1 öltöny	12 frt
1 felöltő	12 frt
1 télikabát	12 frt.

Minden a legtisztább gyapjuszövetekből, jótállás mellett a legolcsóbb árakon

Wolf Jakabnál

Bpest, Kossuth Lajos-u. 22.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Zálogházi

cédulákat veszek.

Eladok

13 latos ezüst evőkészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, haltálakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 frttól kezdve, dus választék mindennemü ezüst müötvös tárgyakban, arany férfiláncok kőlóggóval, grammja 85 kr., masszív arany gyürük 2 frt 40 krtól, tula remontoir órák 6 frt.

Grünberger Armin Béla
örökösei Budapesten,
IV., Városház-tér 9., I. em. 23
Harisbazár.

Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.

Hyacinthen, (jetzt zu pflanzen!)

Prachtsortimente v. 10 Sort. f. Töpfe 3,— Mk., f. Gläser 4,— Mk., empfiehlt als Specialität:

Hyacinthen-Huck, Erfurt

(Kultur-Anleitung gratis.)

Most jelent meg!

Második bővitett kiadásban, csinos kiállitásban és tetszetős alakban

„MIRJAM"

Irta:

Dr. KISS ARNOLD

veszprémi főrabbi.

Remek nyelvezettel nők számára irott magyar nyelvü zsidó

Imádságos Könyv.

ARA: Vászonkötésben 2 frt 50 kr. Bőrkötés 3 frt 50 kr. Csontutánzatu diszes kötés 5 frt. Legfinomabb bőrkötés 6 frt.

Kapható
a „Budapesti Napló"
kiadóhivatalában,
József-körut 18. szám.

Jóforgalmu

kifőzés nagy munkás forgalommal, jutányos árért azonnal átvehető. Cim a kiadóhivatalban. 4689

Kávé és Tea

Fiuméból.

most érkezett idei termés. —
Szétküldés közvetlen a tengeri hajóról.
A legjobb keverékekek.

I zsák 2 kgr. Salvador-kávé	5.—
I zsák 2 kgr. Rive-kávé	
I zsák 2 kgr. Szultán Mocca-kávé . . .	5.80
I zsák 2 kgr. Aranyjávakávé	
I zsák 2 kgr. Kuba-kávé	5.94
I zsák 2 kgr. Portorico gyöngykávé . . .	
I zsák 2 kgr. Neligherry-kávé	6.60
I zsák 2 kgr. Kékjáva gyöngykávé . . .	
I zsák 2 kgr. Ceylon-kávé	6.80
I zsák 2 kgr. Menado-kávé	

A kávéhoz csomagolható
I doboz ¼ kgr. legfin. Császár keverék.-tea 1.60
I doboz ¼ kgr. legfin. Orosz karaván-tea . . 1.29
I doboz ¼ kgr. legfin. Császz. kev.t örm.-tea —.85
I Demijohn 4 liter Király-rum 7.60

Az árak elvámolva, bérmentve és csomagolva minden más költség nélkül értendők, 25 kgr. vételnél vasuton szállitva minden kiló 10 krral olcsóbb. Árlapot ingyen küld

Fratelli Deisinger
Fiume.

1899. évi gyümölcs iz (marmelade) való diságért jótállás tiszta és sürü

Kajszinbarack	68 kr.
Őszi barack ...	68 kr.
Málna	75 kr.
Málna-elegy ...	45 kr.
Ribizke	75 kr.
Földi szeder	70 kr.
Ananasz... ...	1.90 kr.
Csipke...	45 kr.
Cseresnyekever.	70 kr.

kilónként ab Prága. Nemtetsző bérmentve visszavétetik. Legalább 5 kg. egy fajtából. 25 kg. rendelésnél bérmentve. Taussig Hermann, Prag-Karolinenthal.

Lant
és
Biblia.
Hevess Kornél
(szolnoki rabbi)
verses könyve.
Ára 1 frt 20 kr.
Megrendelhető a
„Budapesti Napló"
kiadóhivatalában
József-körut 18.

M. kir. államvasutak Igazgatósága.
123025.
C. II. 99.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar-franció kötelék.

(Dijkedvezmények az 1900-iki parisi világkiállitás alkalmából:)

F. évi szeptember hó 15-ével „Ausztria és Magyarországból, továbbá azon tul fekvő államokból, valamint Bosznia és Hercegovinából az 1900-ki világkiállitásra Párisba, vagy viszont szállitandó tárgyakra nézve engedélyezett szállitási dijkedvezményeket tartalmazó összeállitás" cimü füzet jelenik meg.

Ezen füzet a fel- és leadó vasutak igazgatóságainál példányonkint 10 kr. = 20 fillérért kapható.

Budapest, 1899. év szeptember havában.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is. (Utánny. nem dijaztatik.)

Magy. kir. államv. igazg. 129886/35291. C. V. szám

Hirdetmény.

Ezennel közhirré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérnemüek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon és következő napokon tartandó nyilvános árverés alkalmával azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

Miskolc állomáson f. évi szeptember- 11-én d. e. 9 órakor.
Kolozsvár állomáson f. é. szeptember 15-én d. e. 9 órakor.
Budapest ny. p. u. állomáson f. évi szeptember 29-én d. u. 3 órakor.

Budapest, 1899. évi szept. havában.

Az igazgatóság.

M. k. államvasutak igazg. 125835/C IV.

Hirdetmény,

(Nemzetközi uj személy- és podgyász dijszabás életbeléptetése.)

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint f. évi szeptember hó 1-én magyar szövegü nemzetközi személy- és podgyászdijszabás lép életbe, mely a jelenleg érvényben levő és a magyar királyi államvasutak állomásairól külföldre érvényes összes közvetlen menet- és menettérti jegyek árait és az azokra vonatkozó határozmányokat tartalmazza.

Ezen dijszabás által az abban egyenként felsorolt külföldi dijszabások a m. kir. államvasutak vonalait illetőleg egyidejüleg érvényen kivül helyeztetnek.

Ezen dijszabás a m. k. államvasutak dijszabás elárusitó irodájában Budapest, VI., Csengery-utca 33. sz. a. hozzátartozó szinezett térképpel együtt 1 koronáért kapható.

Budapesten, 1899. évi augusztus 12.

Az igazgatóság.
(Utánny. nem dijaztatik)

Kiss József összes költeményei.

Első teljes kiadás, mely a Jehova és mese a varrógépről cimü hosszabb költeményeket is tartalmazza. Ara a költő arcképével diszes vászonkötésben 1 frt 50 krajcár.

Ez a legszebb, legolcsóbb s legkedveltebb ALKALMI ajándék.

Vidékre postai bérmentes küldéssel 1 frt 60 kr., ha ez összeg előre külettik be. Kapható a „BUDAPESTI NAPLO" kiadóhivatalában

---

M. k. államv. igazgatóság.
113869/CI. sz.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar vasuti kötelék.

Közvetlen dijtételek cukorrépára, valamint répaszeletre.

Az osztrák-magyar vasuti kötelék II. rész, 2-ik dijszabási füzetéhez 1899. évi január 1-től érvényes függelék 67., 68., 69. és 71. tételszáma alatt magyar feladási állomásokról osztrák leadási állomásokra szállitandó cukorrépára, valamint a forditott viszonylatban szállitandó répaszeletre és mésziszapra foglalt rovatolási dijtételek 1899. évi szeptember hó 1-ével érvényen kivül helyeztetnek.

Ezen dijtételek helyett a fenti függelékhez kiadandó 1899. évi szept. hó 1-étől érvényes I. pótlék utján uj dijtételek lesznek életbe léptetve.

Budapest, 1899. aug. 5.
Magy. kir. államvasutak a részes vasutak nevében is.

4000 □-öl telkek, □-öle 3 forintjával a kelenföldi vasuti állomás közvetlen közelében remek fekvéssel beállott anyagi **viszonyok folytán eladók.**

Venni szándékozók ajánlatait „Br. V." jelige alatt e lap kiadóhivatala továbbit.

Nyomatott a „Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgó-gépen, Budapest, IX., Üllői-ut 25.